

*klímop**

België - Belgique
P.B.
8500 Kortrijk mail
3/5617

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 24 nummer 1
januari, februari, maart 2014

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

4 OPSTAPJES	22 VOGELWERKGROEP	34 PADDENSTOELEN
5 BELEID	- Siberische Lente - Vogels in onze streek - Winter 2012-2013	zwammen in je gazon
- Tijd voor natuurherstel rond de Leie - Rivierdichter - Boerderijen, geen veefabrieken - Beleid kort	26 UIT DE KUNST	36 Aliën bij de achterdeur
13 DE OLIJKE GEDACHTE	Een dood vogeltje	38 LANDSCHAP IN BEELD
Langer leven	27 TRAGE WEGEN	Hewels en valleien
14 UIT DE WERELD	- Trage wegen zijn een zegen - Dag van de Trage weg - Inventarisatie Trage wegen Lendelede - Dag van de Trage weg in Lauwe en Rekkem - Doorlopende wegen	40 ZOOGDIEREN
17 VERKIEZINGEN 2014	30 IN BEELD	Een geslaagd Eikelmuissymposium
Een verkiezingscampagne voor de natuur	Winter	42 UIT DE VERENIGINGEN
20 FREAKS	33 PLANTEN	- Natuurpunt Avelgem - Natuurpunt Kortrijk - Natuurpunt Zuvegem - Velt Ecotip - Velt
De Mario's: nachtwerkers van de 'Zwyla'	Weetjes en verhalen over planten, bomen, struiken	48 TRANSITIEBEWEGING
		Mobiel zet ons aan het fietsen
		55 ACTIVITEITENKALENDER
		59 COLOFON

✧ **Even voorstellen** /KATRIEN VANDENBERGHE// NATUURPUNT AVELGEM

Tijdens "Vogels voeren en beloeven" dit jaar in Natuurpunt Avelgem was ze de enige deelnemster in de natuurklas aan de Coupure Marcel Deweer. Met wat vogelliefhebbers errond kreeg ze een stortvloed aan info te verwerken. Drie gidsen voor één deelnemer. Stel je voor:

Het gaat van kwaad naar erger met Katrien. Zoals een vriend-vogelkijker me ooit eens toevertrouwde aan Belval: "Natuurbeleving? Dat komt nooit goed, mijn beste, het wordt met de jaren erger. Je raakt er van je leven niet meer vanaf". Vrij indrukwekkende boutade, maar volledig

toepasbaar op haar. Dit jaar nam ze deel aan de natuurgidscursus van CVN in Avelgem en stapte ze in ons bestuur. Onopgemerkt blijft dat zeker niet, want ze moet alles weten, hier, nu, daar, tot in de laatste kier en de eeuwigheid. Het moet gezegd: we snakken soms naar onze tweede adem bij haar vierenvijftigste vraag.

Waar wij ons soms trachten te verliezen in brede concepten, diepe visies, soms oeverloze gedachten en dito discussies - al dan niet nuttig - brengt Katrien ons heel vlug terug bij Mr. Reality: "Wat met de reclame van dees of gene activiteit? Wat met de afspraken? Wie zorgt voor de catering? Wie doet wat? Hallo??? Iemand thuis? Zijn jullie wel wakker?"

Ja, we zijn wakker, maar weten het niet altijd. Altijd verfrissend, Katrien's tussenkomsten. Diplomatie, steeds met een warme glimlach, soms met een intraveneuze injectie speed.

Als zorgleerkracht drijft haar interesse richting educatie. Laat dit nu net een Natuurpunt-pijler zijn die onze jongste generaties warm kan stomen voor de natuur- en milieu-uitdagingen van morgen. Zo zien we ons als lokale afdeling in staat om alvast in 2014 twee volledige vrijdagen te wijden aan klasontvangst van het basisonderwijs. Toch wel een heel mooie doelstelling die hier verwezenlijkt wordt.

Katrien verder voorstellen is niet echt nodig, dat komt in de loop van de heel nabije toekomst zeker vanzelf.

Wees welkom in ons midden, Katrien!

Het té grote contrast tussen het flamboyante verenkleed van deze IJslandse grutto en het nagelwitte sneeuwlandschap van de Heulebeekmeersen in Ledegem, doet je al vermoeden dat er iets niet in de haak is. Begin maart 2013 hield koning winter duizenden steltlopers op trek in een ijzige greep.
foto © Ignaas Robbe

ALLE NIEUWS, ACTIVITEITEN EN AANKONDIGINGEN VAN NATUUR. KOEPEL HEET VAN DE NAALD? VOLG NATUUR.KOEPEL OP FACEBOOK EN TWITTER EN KOM ALLES ALS EERSTE TE WETEN!

Voor Facebook ga je naar <http://www.facebook.com/Natuurkoepeel> en klik je op 'vind ik leuk'.

Voor Twitter ga je naar <http://www.twitter.com/Natuurkoepeel> en klik je op 'volgen'.

Beste lezers,

Een heel gelukkig en gezond 2014 gewenst!

Ik hoop met jullie dat het ook een jaar wordt met meer natuur. En dat is niet vanzelfsprekend... Want ongelooflijk maar waar, er is een intense lobbycampagne bezig om het natuurbeleid in Vlaanderen 30 jaar terug in de tijd te sturen.

We weten al lang dat aankoop van natuurgebied de enige methode is om natuurwaarden zekerheid op bescherming te geven. Het Vlaams beleid erkent dit door (zij het veel te beperkt) subsidies te geven voor aankoop van natuurgebied. Door de inspanningen van duizenden vrijwilligers binnen Natuurpunt kunnen op die manier elk jaar enkele honderden hectaren Natuurpunt worden veilig gesteld voor de natuur en de samenleving.

Nooit had Natuurpunt zo veel leden. Nu al is de kaap van 90.000 leden-gezinnen gerond. Toch wil men in bepaalde politieke kringen deze aankoopsubsidies voor Natuurpunt nu grotendeels geschrapt zien of doorschuiven naar privé eigenaars die op hun eigendom ook één of andere vorm van natuurbeheer willen doen.

Voor al grote landeigenaars zijn hier al jaren vragende partij. Op het eerste zicht lijkt dit verdedigbaar (als er maar voor de natuur wordt

gezorgd...), maar in de praktijk zal dit nefast zijn voor de natuur.

De aankoopmogelijkheden voor Natuurpunt zijn nu al veel te laag (de voorziene subsidiebedragen zijn maar een fractie van wat er nodig is om de achteruitgang van de natuur in Vlaanderen te stoppen). Er dreigt geen geld meer over te zijn voor de meest kwetsbare natuur waar wij met Natuurpunt aan werken.

Met privé- eigenaars krijgen we bovendien geen enkele garantie op kwalitatieve hoogstaande natuur op lange termijn, want privé blijft privé... Eens andere (economische) belangen interessanter lijken, komt de natuurwaarde snel op de achtergrond. Ik wil er ook op wijzen dat er bij de natuurgebieden van Natuurpunt geen bordjes staan zoals "privé" of "opgelet, kwade hond". De gebieden waar wij voor verantwoordelijk zijn hebben een heel duidelijke publieksfunctie en nodigen uit om mee te komen genieten van de natuur. Enkel wanneer de aanwezige natuur te kwetsbaar is om continue toegang te verdragen beperken we de toegankelijkheid, maar dan nog organiseren we er als compensatie geleide wandelingen.

De aanval die nu ingezet is op het aankoopbeleid is daarom ook vooral een aanval op het vermaatschappelijke van natuur en onze visie van

"natuur is er voor iedereen", niet alleen voor wie kapitaalcrachtig is. Het is dus een keuze voor of tegen een bepaalde visie op de leefomgeving en samenleving die we willen. Onze eigen aankoopprojecten (zoals in Zwevegem, Avelgem, Kortrijk, Gullegem) én de uitstraling die ze geven tonen waarvoor we staan aan iedereen die het wil zien. Ze verdienen daarom alle steun om verder te groeien. De lidgelden en donaties van onze leden zijn daarvoor essentieel. Stilaan beginnen ook meer mensen Natuurpunt op te nemen als begunstigde in hun testament. Kan je een betere keuze maken voor de volgende generaties? Ik sluit graag af met een oproep om ook de artikels geschreven door VELT in ons tijdschrift te lezen. Als vereniging die duurzame landbouw en leefwijzen promoot is VELT een vanzelfsprekende partner voor Natuurpunt en we geven onze vrienden van VELT graag een forum in Klimop.

Met deze nodig ik jullie allen ook uit op onze nieuwjaarsreceptie en uitreiking van de Klimopaward van Natuur.koepel vzw. Je bent allen welkom op zondag 26 januari in het domein de Gavers!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER EN HET HELE TEAM
ACHTER KLIMOP EN NATUUR.KOEPEL
VZW

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

- Zondag 26 januari -

Nieuwjaarsreceptie en uitreiking van de Klimopaward:

Natuur.koepel vzw nodigt graag
alle leden van Natuurpunt en Velt uit
op haar jaarlijkse nieuwjaarsreceptie met
uitreiking van de prestigieuze 'Klimopaward'

wees welkom!

Provinciehuis De Gavers - Harelbeke - programma vanaf 9.30 uur.

MATTHIAS STRUBBE

*Deze enthousiaste natuur-
liefhebber is voorzitter van
jnm Kortrijk, de beestige
jeugdbeweging van onze regio.
Hij zette dit jaar met succes
een punt achter zijn studies als
bio-ingenieur in natuur- en
bosbeheer en zoekt naar een job
in de natuur- of milieusector.*

@ SEA

De voorbije maand trok ik gepakt met tent en rugzak door Mexico met mijn jnm-maat Marijn om van natuur, vogels en de lokale cultuur te genieten. Eén van de onvergelijke momenten was de ontmoeting met tonijnvissers die ons uitnodigden om met hen op zee te gaan. Ook al eet ik bewust al jaren geen tonijn meer, toch konden we deze boot niet aan ons voorbij laten gaan. In een klein visserssloepje trokken we de Stille Oceaan op tot de zon onderging. De vangst was (gelukkig?) eerder beperkt, maar de dag onvergetelijk. Hoewel ferme tonijnen rond ons uit de zee opsprongen, bleken de sardientjes aan de vislijn die dag niet op hun menu te staan. Een andere, felgroene vis van wel anderhalve meter had minder geluk en werd voor onze ogen met een knuppel de kop ingeslagen. Doorheen de dag bleven ook enkele zeeschildpadden aan de lijn hangen, maar de haak leek hun dik vel niet te deren. Het was nog even op de tanden bijten toen op de terugweg al het kartonafval losweg over boord werd gegooid, maar de groene gedachte moest het even afleggen tegen de onvergelijke ervaring van een dag op zee.

NU ZIJT WELLEKOME?

EMMANUEL DESMET

*Emmanuel – Manne –
Desmet is eindredacteur van
klimop. Beroepshalve staat hij
voor de klas en in zijn vrije
tijd is hij fietsende vogelaar of
vogelende fietser (naar gelang
de prioriteit van het moment).
Hij is pr-man van onze
vogelwerkgroep en bestuurslid
van de natuurkoepel.*

Ontwaken met een bont kleurenpalet van krijsende papegaaien in de tuin, je hoeft er geen verre reizen naar tropische landen meer voor te maken. Wie in de regio van Heule en Gullegem woont, kan dergelijke taferelen dagelijks aanschouwen. De kleine kolonie Halsbandparkieten die een paar jaar geleden langs de Heulebeek voor het eerst tot broeden kwam, is inmiddels aangegroeid tot een flock van minstens 30 exemplaren. Toen ik vorige winter de voederplank rijkelijk van zaden en vruchten voorzag, werden de Halsbandparkieten vaste gasten in onze tuin. Luid krijsend strijken ze neer. Toevallige bezoekers bij ons thuis staan meestal met open mond aan het raam te kijken hoe deze piraten op amper een paar meter van hen vandaan de voedertafel "enteren". Piraten noem ik ze, want ze slopen alles. Is het restje zonnebloempitten in het voederhuisje onbereikbaar voor andere vogels? Geen probleem: zij kraken het huisje, letterlijk. Onbevreesd ook, als echte zeerovers - of moeten we hier luchtrovers zeggen? Mijn vrouw Ann is er zelfs in geslaagd met één van hen een soort communicatie op te zetten. Wie wie precies na-aapt is hierbij niet

altijd duidelijk.

Een bont allegaartje ook van groen, blauw en flarden rood. Geen enkele is dezelfde. Het minste wat je kunt zeggen, is dat ze kleur geven aan de tuin in de winter. Dat is ook de reden waarom vijftig van deze beestjes in 1974 in het Brusselse Melipark werden losgelaten: om wat kleur te geven aan de Brusselse parken. Het zijn er inmiddels meer dan 10 000. Ik heb dan ook een dubbel gevoel bij deze invasieve exoot die in zijn expansie een concurrent is van andere hollenbroeders als Boomklevers en spechten. Maar wat zegt een mens in deze kerstperiode aan al wat op de voederplank landt? Nu zijt welkome, toch?

TIJD VOOR NATUUR-HERSTEL ROND DE LEIE

Dit najaar organiseerde de Boerenbond een protestactie gericht tegen het project Rivierherstel Leie. De Boerenbond vindt dat de voorziene projectgebieden voor natuurherstel drastisch moeten ingekrompen worden en dat het economisch belang van aanliggende landbouwers primeert op het natuurherstel. Natuurkoepel heeft uiteraard oog voor de problematiek van de landbouw, maar is niet akkoord met de stellingen van de Boerenbond. Wij hebben dan ook alle politici in onze streek onze visie meegedeeld.

HERMAN NACHTERGAELE
NATUUR.KOEPELVZW

Eerste geplande rivierherstel-
project in Wervik
© Kristina Naeyaert

Waarom moet het project Rivierherstel Leie worden uitgevoerd?

- 1. Het project Rivierherstel staat niet op zichzelf.** Het is een onderdeel van het ruimere Europese project om de Leie te verdiepen als vaarweg voor containertrafik (Seine-Scheldeproject). Dit project wordt gedeeltelijk betaald met Europees geld. Dit soort projecten is onderworpen aan de Europese wetgeving (de Kaderrichtlijn Water), die de lidstaten, dus ook Vlaanderen, oplegt dat waterlopen waarvan de natuurwaarde sterk aangetast is, hersteld worden naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. De riviervallei hoort daarbij integraal bij het riviersysteem.
- 2. Het project Rivierherstel is grondig voorbereid.** Sinds 2004 zijn een aantal wetenschappelijke studies gemaakt die grondig onderbouwd werden én telkens werden goedgekeurd door opeenvolgende Vlaamse regeringen. Beslissingen over het project werden door de Vlaamse regering genomen in 2006, 2007, 2008, 2010 en 2012. Het gaat hier dus om lopend beleid op langere termijn dat wordt voortgezet.
- 3. Het project Rivierherstel gaat alleen over bestemmingen Natuur.** Met andere woorden: daar waar de bestemming Natuur op het gewestplan staat (vaak al vele tientallen

jaren!) wordt deze bestemming nu eindelijk op het terrein uitgevoerd. Dit is even logisch als aardappelen planten op voorziene landbouwgrond, huizen bouwen in woongebied en fabrieken zetten op industriegebied. Dat op deze gronden een periode ander landgebruik is geweest (zoals landbouw) doet niets af van de eigenlijke bestemming.

- 4. Intensieve landbouw kan niet in Natuurgebied:** Tientallen jaren van intensieve landbouw in de zones die aangeduid zijn voor Natuur heeft zowat alle soorten die er thuishoren verdreven. De Leievalei werd daardoor herleid tot intensief grasland/ intensief akkerland, m.a.w. monocultuur, waar nauwelijks nog iets leeft. Dit is geen geschikt gebied voor een grote diversiteit aan dieren en planten die er van nature wel thuishoren. Natuurherstel is daarom noodzakelijk en vraagt grote ingrepen.
- 5. De 500 hectaren natuurherstel** die de Vlaamse regering zal realiseren situeren zich in **een zoekzone van 573ha**. De natuur die hier moet hersteld worden is kenmerkend voor valleigebieden en gebonden aan de waterhuishouding en de bodemsoort. De bedoeling is hier dus niet om lukraak boompjes te planten maar wel om de oorspronkelijke natuur te herstellen die de voorbije decennia verdween. Er werd op wetenschappelijke grond nagegaan waar dit kan en waar dit technisch mogelijk is. De geschikte

zone is inderdaad niet veel groter dan de doelstelling, maar voldoende om de beslissing om 500 ha te herstellen, ook uit te voeren. Overigens was oorspronkelijke natuurzone in de Leievallei 1300 ha groot. Door de kalibrering van de Leie is die sterk teruggedrongen, 500 ha herstellen dus maar een klein deel van de natuur in de Leievallei.

6. Een deel van de projectgebieden is in landbouwgebruik. In de logica van de ruimtelijke ordening weet de landbouwer-gebruiker echter al (vele) jaren dat deze gronden vroeg of laat de werkelijke bestemming gaan krijgen die ze hebben (in dit geval Natuur). Het landbouwgebruik is dus zonevreemd.

7. Het project brengt een aantal landbouwbedrijven in de problemen stelt de landbouwsector. Dat klopt gedeeltelijk, maar niet meer dan als er bv. industrie of woningbouw wordt ontwikkeld in een zone die voordien in landbouwgebruik was. Voor de eerste cluster projecten in Zuid-West-Vlaanderen (Laag-Vlaanderen Wervik, Paters Mote Kortrijk, Posthoorn Wevelgem) gaat het om slechts enkele bedrijven die significant betrokken zijn. In al deze zones is de bestemming van Natuur overigens nadrukkelijk bevestigd bij de laatste gewestplanherzieningen in de streek naar aanleiding van de afbakening van het stedelijk gebied Kortrijk in 2006. Boven-

dien zijn alle gronden al vele jaren opgenomen in het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) waardoor de landbouwbedrijven reeds jaren beperkingen werden opgelegd. Als ondersteuning van het project heeft de Vlaamse regering trouwens opdracht gegeven om landbouw-effect-rapporten op te maken. Deze rapporten werden samen met de Boerenbond besproken. Het is niet zo dat dit voor de meeste betrokken landbouwers resulteert in een bedreiging van hun voortbestaan. In een aantal gevallen zouden landbouwers minder dan 1 hectare van de natuurgronden die ze gebruiken 'verliezen'.

8. De landbouwers hebben recht op compensaties en wij zijn het daarmee eens. Daar waar er een significante impact is, mogen er compensaties zijn. Die zijn overigens ook voorzien door de Vlaamse overheid. Compensaties vragen is echter iets anders dan eisen dat het project gewoon wordt geschrapt.

9. Biodiversiteit is geen luxe maar een noodzaak. De natuur gaat in Vlaanderen zinderen achteruit. Ofwel laten we zijn gang gaan, ofwel investeren we in projecten voor natuur en dus meer biodiversiteit. Wij gaan voor dit laatste, zeker voor het natuurarme Zuid-West-Vlaanderen. Natuur en open ruimte zijn essentiële onderdelen van een gezonde en aangename leefomgeving. Onze kinderen en kleinkinderen hebben recht op natuurbeleving in hun buurt.

10. Projecten zoals het natuurherstel voor de Leievallei zullen steeds belangrijker worden in het licht van de klimaatverandering. Natuurgebieden vervullen een belangrijke rol als buffer ondermeer voor opslag van water en tegengaan van overstromingsrisico's bij toenemende neerslag.

Vlaams natuurbeleid onder zware druk.

De actie tegen het Leieproject staat niet alleen. Eén en ander past in de Boerenbondstrategie naar aanloop van de Vlaamse verkiezingen 2014, waarbij een regelrechte aanval is ingezet op alle instrumenten rond natuurbeleid op Vlaams niveau. Zo wordt momenteel gelobbyd om de aankoopsubsidies voor natuurgebieden drastisch te verminderen en te heroriënteren naar zeer vrijblijvende overeenkomsten met landbouwers en particuliere eigenaars.

Nochtans weet iedereen zeer goed dat deze aanpak in Nederland meer dan 20 jaar is uitgeprobeerd en uiteindelijk geschrapt wegens het feit dat de resultaten voor het natuurbehoud quasi nihil waren en de hele aanpak eigenlijk een verdoken subsidie was zonder resultaatsverbintenis. Pure geldverspilling dus. Alle wetenschappelijke evaluaties toonden aan dat enkel het instellen van natuurreservaten reële natuurwinst opleverde. Ditzelfde systeem nu willen invoeren in Vlaanderen als alternatief voor natuurbescherming via een netwerk van natuurgebieden zoals we met Natuurpunt nu al tientallen jaren doen, is een aanfluiting van het vrijwilligerswerk van duizenden mensen en een zoveelste aanslag op onze resterende biodiversiteit.

De Vlaamse regering heeft al een zeer zwak palmares op gebied van klimaatbeleid. Wat nu dreigt te gebeuren met het natuurbeleid is een regelrechte schande en brengt ons decennia terug in de tijd. Hopelijk komt men nog tot bezinning...

CONCLUSIE: DE ZAKEN WORDEN OP SCHERP GEZET VOOR DE LEIEVALLEI.

De Boerenbond heeft mee aan tafel gezeten van bij de start van het project Rivierherstel Leie en heeft ook ruim inspraak gehad in het proces. Maar voor hen staat het vast dat de resterende open ruimte in hoofdzaak bestemd is voor de intensieve landbouw.

Onze streekpolitici moeten nu eindelijk kleur bekennen en voor zichzelf uitmaken of er in de regio Zuid-West Vlaanderen plaats is voor natuur en of natuur een meerwaarde betekent voor de samenleving.

Met Natuurpunt zullen wij in ieder geval blijven werken voor een integrale uitvoering van het project natuurherstel in de Leievallei.

RIVIERDICHTER

Met Natuur.koepel hebben wij sinds 2009 Yves De Bosscher gevraagd om als rivierdichter aan de slag te gaan en via een poëzieproject de rivieren in onze regio en in het bijzonder het rivierherstelproject onder de aandacht te houden. Dat resulteerde ondertussen in verschillende projecten die in verschillende gemeenten werden gerealiseerd (zie www.dichterbijhetwater.be).

In oktober jl. was er een afsluiter van de grote Argus stadszoektocht in Kortrijk waaraan 16.000 deelnemers deelnamen. In de wedstrijdformule was voorzien dat men ook een 'Leiegedicht' kon schrijven. Yves heeft als jurylid uit de meer dan 1400 inzendingen de prijswinnende gedichten geselecteerd en maakte van de gelegenheid gebruik om de vele aanwezigen nog eens op een andere manier naar de rivier te doen kijken. We willen jullie dit uittreksel uit zijn speech niet onthouden.

“Zoals velen onder jullie dus wellicht al weten wordt er her en der gewerkt aan een groots project, het Seine-Schelde verhaal. De Seine moet met de Schelde worden verbonden en, zo werd beslist, dat kan best via de Leie. Het hele verhaal is een toonbeeld van West-Europese ijver: met man en macht en met veel geld wordt de economie in nog grotere boten te water gelaten. Dat staat in bitter contrast met hoe wij het belang van de rivier aanvoelen. Dat blijkt ook uit de vele inzendingen voor deze wedstrijd. Niet in één gedicht ging het over de inhoud van de boten die over de Leie voeren. Voor de passant, de belever van de stad, is de rivier nog steeds het stromen naar ergens, de kringloop van het water, de tijdloosheid. En zelfs ook de schipper waar men wel eens naar wuift. Of het plezierjacht waar men mee op reis gaat. En buiten de stad, de velden en de herinneringen aan het rijke verleden van deze streek.

“In Kortrijk weet men al ‘de rivier maakt de stad’. Hier heeft de stad de Leie weer omarmd en kan je de rivier in volle glorie bewonderen. Maar daar mag het niet eindigen. Net buiten de stad, waar de Leie vroeger door de oevers brak en zijn rijkdom aan het land bracht, ligt dat land nog steeds te wachten op de rivier die er nog in een betonnen bedding is gevangen en nauwelijks is gelinkt aan de natuur. In het kader van de Seine-Schelde verbinding is er een rivierherstelplan goedgekeurd. Er zal 500 hectare zogenaamde nieuwe ‘natte’ natuur worden gecreëerd.

Kunnen we daar met zijn allen hoera voor roepen? Ja? Dan ga ik hier maar eens misbruik maken van mijn dichterlijke vrijheden. Ik zeg: nee. Heeft er iemand enig idee hoe groot 500 hectare is in een gebied dat reikt van Wervik tot Deinze? Laat ons eerlijk zijn: het is niet dat we daarmee het rijke landschap langs de Leie in ere zullen herstellen. Bovendien trekken de planners zich al terug nu de gebruikers van het land in de verdediging gaan en de rivier geen ruimte willen geven. Ondertussen spreken we niet meer van 500 hectare nieuwe natuur, maar over de verankering van 500 hectare voornamelijk reeds bestaande natuur op de bestemmingsplannen.

Het zijn de dichters en de schrijvers, de beeldende kunstenaars die de beeltenis van de Leie zullen bewaken. Rond de eeuwwisseling van de negentiende naar de twintigste eeuw schreef Cyriel Buysse een open brief met als titel ‘Laat ons de Leie’.

“Ach, heren ingenieurs, knappe mannen van bruggen, en sporen, en wegen; mannen van praktische vooruitgang en vernuftige, mechanische ontdekkingen; geloof mij, ik heb de oprechtste waardering voor uw kunde, en iedere nieuwe uitvinding of ontdekking op mechanisch gebied verwekt terstond mijn hoogste bewondering; maar wat ik u bidden mag, laat ook toch nog iets van het oude bestaan, daar waar het niet noodzakelijk door ‘t nieuwe moet vervangen worden! Zeer zeker: een brug kan een kunstwerk zijn, en ook een spoor, en ook een weg, en zelfs de droevig-recht strakke lijn van een kanaal; maar de Leie, mijn heren, die lieve, kalme, zo

vreedzaam tussen haar schone, malse, groene oevers kronkelende Leie; de Leie die Verhaeren heeft bezongen; de Leie die Claus heeft geschilderd; de Leie aan wier oevers Peter Benoit zijn eerste inspiraties heeft gevoeld, die Leie is poëzie, mijne heren, en laat ons toch dat beetje poëzie, midden in zoveel knappe, maar o, soms zo en dure werkelijkheid.”

We zijn nu meer dan 100 jaar later en wat hij schrijft is actueler dan ooit. Als aanvulling schreef ik naar aanleiding van gedichtendag vorig jaar het gedicht ‘Wat moet ik met de Leie’?

Ik ging met het gedicht de boer op, naar burgemeesters en planologen. Hier en daar trapte er één in de open val en werd ik door een planoloog van kneuterige gehechtheid aan oude glorie verdacht. Terwijl het net een oproep is voor open debatten, voor kruisbestuiving van meningen. Voor een samenvoegen in een smeltkroes van ideeën van verschillende middenvelden, achterbannen en belangenorganisaties.

Nu de stad zijn rivier weer lief heeft mag het ook in het open landschap wel eens wat meer zijn. En zouden we het durven, de natuur toch nog eens het potlood laten vasthouden, in plaats van de planoloog?

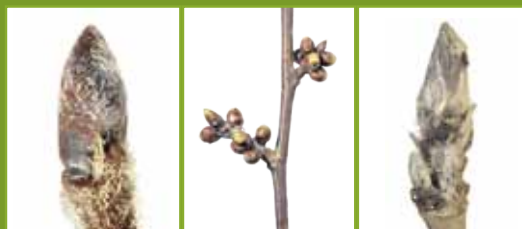
Zodat de poëzie van de Leie niet verloren gaat?”

De rivierdichter wordt ontvangen door de burgemeester en 1e schepen van Wielsbeke

drukta.

partner in print

Op zoek naar een opleiding bos-, groen of Natuurbeheer in jouw buurt?

Bomen en struiken herkennen in de winter • 16 januari in Houthulst

Ook in de winter kan je bomen en struiken determineren, zelfs al hebben ze al hun bladeren verloren. Knoppen en schors leren je bomen en struiken in een oogopslag herkennen.

Met de knoppenwaaier kan je op eigen houtje bomen en struiken determineren aan de hand van knoppen en schors. Handig zakboekje voor jong en oud. • Prijs: 7 euro
Bestellen doe je via inverde.be/knoppenwaaier

Nieuwe
publicatie

surf naar www.inverde.be voor ons volledig cursusaanbod
in jouw buurt of vraag onze opleidingskrant

inverde
forum voor groenexpertise

BOERDERIJEN, GEEN VEEFABRIEKEN

De industrialisatie van het platteland

De boer wordt agro-industrieel: varkens, kippen en runderen verdwijnen van de weiden en worden steeds meer opgesloten in alsmaar grotere stallen: de mega-stallen. In 2012 waren er in Vlaanderen evenveel varkens als menselijke inwoners en vijf

keer zoveel kippen, en hun aantal blijft maar groeien. Handelsverdragen geven voorrang aan een vleesindustrie, waar dieren enkel nog producten zijn: van kuiken tot plofkip in anderhalve maand.

Sinds de strengere wetgeving in Nederland vindt het fenomeen steeds meer navolging in Vlaanderen. Zo telt het dorp Assenede (Meetjesland) 14.000 inwoners, maar in één bedrijf (An-Pigs) huizen 20.983 varkens. Het bedrijf Vardeco in Tielst kreeg onlangs een vergunning voor uitbreiding naar 7.357 varkens. Dit brengt per dag in het totaal 13 transporten mee, dus 26 bewegingen op en af langs landelijke wegen. Voor hetzelfde bedrijf moet jaarlijks nog eens 20 miljoen liter mest verwerkt worden, dat komt overeen met acht Olympische zwembaden. Dat dit geur- en visuele hinder en schade aan de omgeving meebrengt hoeft geen betoog. Daarenboven haalt ook deze regio de door de EU opgelegde kwaliteitsnormen niet voor het oppervlaktewater, een eigenschap gedeeld door de andere voornoemde regio's.

Massa's dieren hebben massa's eten nodig. Dat voedsel wordt niet enkel hier gekweekt, maar komt ook van overzee, van sojaplantages in het zuiden, waar de roekeloze kap van het regenwoud een ander sociaal en ecologisch drama doet voltrekken. Scharrelen, wroeten en grazen in de wei is er voor de dieren niet meer bij. Het overgrote deel van de dieren ziet de buitenlucht enkel op weg naar het slachthuis. Maar ook voor de consument zijn er gevolgen. Bacteriën worden steeds resistentier, door het preventieve antibioticagebruik. Nu al worden veetelers in quarantaine gehouden om besmetting met resistente bacteriën te vermijden.

En toch blijft de Vlaamse overheid deze soort 'landbouw' steunen. Zo blaast ze warm en koud: via mediacampagnes steunt ze zowel de vleesindustrie als de biolandbouw. MAP4 laat opnieuw een uitbreiding van de veestapel toe. En met het afschaffen van de melkquota's voorspelt men nu ook voor de rundsector een aangroei. Aangevuld met een permissief provinciaal ruimtelijk kader, krijg je veeteeltgetto's in bepaalde gemeenten. De gemeente Wuustwezel huisvest intussen 170.000 varkens, 21.000 koeien en bijna een miljoen

kippen. Ook in onze regio worden de stallen steeds groter. Zo diende kippenkwekerij Baert uit Heestert onlangs een milieuvergunningaanvraag voor uitbreiding in. Naast de 180.000 kippen die er nu al zitten zouden er nog 140.000 kippen bijkomen. En ook de nertsenkwekerij in Wervik mag tot de rij van voorbeelden gerekend worden.

De concentratie van megastallen, de niet-aflatende uitbreiding van de veestapel, de industriële mestverwerking op het platteland schaden de gezondheid, de leefomgeving, het landschap en het dierenwelzijn. En er kan iets aan gedaan worden.

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF), Natuur.koepel, Natuurpunt De Torenvalk en Meetjesland, en tal van andere actiegroepen vragen de federale, Vlaamse, provinciale en gemeentelijke overheden:

1. De veestapel-afbouw terug op te nemen.
2. Stop aan de veeteelt-getto's door een betere spreiding van de dieren.
3. De gezondheids- en milieukost van de massaproductie te verrekenen in de prijs van het product.
4. De veeteeltbedrijven maximaal in te passen in de omgeving, rekening houdend met de kwaliteit van het landschap, het effect van transporten en de druk op de omgeving.
5. Investeren in daling van de vleesconsumptie en in dierenwelzijn.
6. Steun aan duurzame landbouw.
7. De voedselkringloop zoveel mogelijk lokaal te sluiten.

Megastal in Nederland
© Raymond Rutting

Voer zelf actie:

Lees de volledige platformtekst op www.wmfkoepel.be. Daar vind je ook de link om de petitie te onderschrijven. Neem ook een kijkje op de facebookpagina: www.facebook.com/Boerderijengeenveefabrieken

Vrije bewerking platformtekst 'Boerderijen, geen veefabrieken'

BELEID KORT

Afgelopen maanden is er heel wat gebeurd op beleidsvlak. Hieronder een bondige samenvatting.

Windmolens op de Geitenberg?

Begin oktober werd Natuur.koepel vzw ingelicht over het feit dat de firma's Nimby Projects en EDF Luminus op zoek zijn naar locaties voor de inplanting van windmolens in de ruime regio rond de Geitenberg, op de grens van Zwevegem en Kortrijk. Natuur.koepel is absoluut pro windenergie. Als we echt werk willen maken van een energierevolutie zullen er zeker nog windmolens in de regio moeten bijkomen. Daarom

ontwikkelde Natuur.koepel in 2013 een eigen visie voor de inplanting van windmolens. En uit deze visie blijkt alvast dat de Geitenberg hier absoluut niet geschikt voor is. Het gebied is ingekleurd als landschappelijk agrarisch waardevol en is één van de laatste waardevolle open landschappen tussen Leie en Schelde. Daarnaast bevinden zich in de ruime omgeving slaapplaatsen van zeldzame soorten als Bruine - en Blauwe Kiekendief en is dit open landschap één van de laatste plaatsen in Zuid-West-Vlaanderen waar de veldleeuwerik nog broedt. De vogelwerkgroep telde in 2012 op de Geitenberg meer dan 170.000 overtrekkende vogels en de risicoatlas vogels-windturbines van het INBO bevestigt dat er een verhoogd risico is voor vogels bij inplanting van windmolens. Ook de gemeente Zwevegem en de stad Kortrijk zien de landschappelijke waarde van deze locatie in en keuren de mogelijke komst van windmolens hier af. Op een druk bijgewoonde persconferentie argumenteerde Natuur.koepel haar standpunt en riep ze op om windmolens te plaatsen op locaties die hier wel geschikt voor zijn en die vermeld staan in het windmolenplan dat we in 2013 opstelden. Samen met de gemeente Zwevegem en de stad Kortrijk riepen we de provincie en de Vlaamse Regering nogmaals op om werk te maken van een sluitend ruimtelijk beleid rond de inplanting van windmolens om de wildgroei van onredelijke aanvragen een halt toe te roepen.

De kans dat de windmolens op de Geitenberg er effectief komen is trouwens zo goed als onbestaande. De deputatie van de provincie, die beslist over een eventuele milieuvergunning

bevestigde ondertussen dat aanvragen binnen landschappelijk waardevolle gebieden zonder aansluiting met andere infrastructuurelementen (industriegebied, kanaal, autoweg,...) niet goedgekeurd zullen worden.

Het windmolenplan van Natuur.koepel vind je op www.natuurkoepel.be/beleidregionalevisiewindenergie.html

Start gecoördineerde aanpak Reuzenberenklauw

Onder impuls van Natuur.koepel vzw organiseerde de gouverneur midden oktober een overleg met verschillende terreinbeherende overheden en instanties (Provincie, ANB, W&Z, VMM,...) rond de problematiek van de Reuzenberenklauw. Deze invasieve exoot kent een snelle groei in West-Vlaanderen en verspreid zich verder via bermen van waterlopen, autostrades en spoorwegen. Alle aanwezigen erkenden dat enkel een algemene coördinatie de sleutel tot succes kan zijn. Concreet werd afgesproken dat er een gecoördineerd plan van bestrijding komt en dat de bestrijders van Reuzenberenklauw zullen opgeleid worden. Verder zal de site www.waarnemingen.be verder uitgebouwd worden tot het centraal meldpunt van locaties. We vragen dan ook aan iedereen om locaties van Reuzenberenklauw zo correct mogelijk in te geven op deze website. Daarnaast zal gewerkt worden aan de opname van de soort in het Soortenbesluit zodat concrete maatregelen rond bestrijding en verdelging verder uitgebreid kunnen worden. Dit overleg was een eerste belangrijke stap in een gecoördineerd plan van aanpak. Natuur.koepel hoopt dan ook dat

*Zicht vanop de Geitenberg
© Emmanuel Desmet*

*Reuzenberenklauw woekert
langs een waterloop.*

dit de komende maanden verder uitgewerkt wordt zodat vanaf volgend jaar een efficiënte en gebiedsdekkende bestrijding van Reuzenberenklauw kan starten!

*Meer info over de soort vind je op:
www.giant-alien.dk/pdf/Dutch%20manual_web.pdf*

*Waarnemingen kun je invoeren op:
www.waarnemingen.be*

13 gemeenten ondertekenen burgemeesters- convenant voor klimaatneutrale regio

Op vrijdag 18 oktober ondertekenden de dertien steden en gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen het Europese burgemeestersconvenant in Zwevegem. Hiermee engageren ze zich om tegen 2020 de CO₂-uitstoot in hun gemeente of stad met minstens 20% te verminderen.

Natuur.koepel vzw riep in de zomereditie van Klimop 2012 nog op om dit burgemeestersconvenant te ondertekenen en is dan ook verheugd door dit engagement. Ondertekening van het convenant is niet vrijblijvend. Binnen het jaar moet de gemeente of stad een nulmeting en energieactieplan voorliggen. De nulmeting geeft weer hoeveel CO₂-uitstoot er is op het grondgebied van de gemeente.

Hiermee weet de gemeente vanwaar die CO₂ vooral komt (gebouwen, industrie, mobiliteit, landbouw,...) en dus via welke acties het meest CO₂-winst te halen is. Het energieactieplan omvat de eigenlijke maatregelen op het vlak van mobiliteit, ruimtelijke ordening, politieke betrokkenheid, duurzame aankopen,... die de CO₂-reductie zullen realiseren. De komende maanden zal dus duidelijk worden op welke manier de gemeenten en steden de CO₂-uitstoot wensen terug te dringen.

Streekpact 2013- 2018 RESOC Zuid- West-Vlaanderen

Op 13 november was Natuur.koepel vzw aanwezig op het Streekevent, waar RESOC Zuid-West-Vlaanderen (overlegplatform van gemeenten, provincie en sociale partners) haar nieuwe Streekpact voorstelde. Dit Streekpact is de sociaal-economische visie van RESOC Zuid-West-Vlaanderen en omvat dus de prioriteiten en accenten waar een groot deel van de beleidsmakers de komende vijf jaar in de regio willen rond werken. Volgens RESOC is de geïntegreerde aanpak van het Streekpact uniek. Het klopt dat in vele andere streekpacten gewoon geen aandacht is voor natuur- en milieu maar toch hebben we ook in dit Streekpact goed moeten zoeken. De enige echt positieve

doelstelling die we rond natuur en milieu terugvinden gaat over de oprichting van een regionaal (stads)landschap. Gelijkaardig aan de regionale landschapen kan dit (stads)landschap een instrument worden voor de verhoging van het draagvlak rond natuur en milieu én een belangrijk middel voor een aantal heel concrete terreinrealisaties. Natuur.koepel is absoluut voorstander van dit (stads)landschap maar waarschuwt tegelijk dat steeds, op een wetenschappelijk onderbouwde manier, gewerkt moet worden naar ruimtes met een natuurlijke dynamiek, en niet naar de strakke ontworpen 'maaknatuur' die in de regio zo populair is. Tijdens het streekevent werd ook de campagne 'Maak het in Zuid-West-Vlaanderen' voorgesteld. Deze campagne, met bijhorend logo, heeft tot doel om het streekimago van creatieve en ondernemende regio te versterken. Natuur.koepel is ook creatief en ondernemend geweest en heeft het logo lichtjes aangepast, om zo nogmaals de aandacht te vestigen op het belang van een degelijk uitgewerkt natuur- en milieubeleid.

NATUUR.KOEPEL VZW

Open landschap ten Zuiden
van Kortrijk

Burgemeestersconvenant
Leiedal

Wij helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector.

- ▶ natuurinrichtingsplannen
- ▶ natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- ▶ passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ▶ ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- ▶ erkend MER-deskundige fauna & flora

Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
T. 056 724679 | F. 056 726486
jan@ferynjan.be | www.ferynjan.be

UW KLEDIJ IN GOEDE HANDEN!

Schenk uw nog bruikbare kledij aan De Kringloopwinkel en help mensen aan werk (70 in de regio!)
www.dekringloopwinkel.be

MILIEUONDERNEMING
IN DE SOCIALE ECONOMIE

N.V. HOUTMAGAZIJN
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? **Sterk in hout en meer...**

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afroomsia

Het keurmerk voor verantwoord houtverbruik
CS-COC-800718-R

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

LANGER LEVEN

Ik stap over een verlaten landwegje in de gietende regen. De hemel is van lood, een winterse donkerte houdt alles omfloerst. Ik hoor alleen het soppende zuigen van mijn stappen in de modder.

‘Wandelaars leven langer’, zegt troostend mijn vriend Frédéric Gros, filosoof en professor aan de Sorbonne in Parijs. ‘Wandelen geeft je het gevoel dat je bestaat.’

In zo’n weer is het toch maar saai en eentonig.

‘Ja, maar nooit vervelend’, zegt hij. ‘Verveling is het ontbreken van plannen, ronddraaien in een kringetje zonder iets om handen.’

En je bent er mee buiten, troost ik mezelf. Buiten is voor de meeste mensen een overgang, ze komen alleen maar buiten om ergens weer naar binnen te gaan. Wandelen draait dat om, wandelen is buiten zijn. Voor natuurbeleving moet je ook naar buiten. Vogels wonen zelfs buiten, in een boom, een struik, en ze slapen elke nacht elders. Ze zijn buiten thuis. Vogelaars vergeten uur en tijd, trotseren koude en regen, als ze aan het turen gaan naar vogels. Voor velen is een natuurgebied hun tweede thuis, waar ze steeds weer naartoe getrokken worden.

‘Wandelen is geen sport,’ zegt Frédéric Gros.

‘Stappen is misschien sport, voor de prestatie, voor de statistiek, voor de eer. Wandelen is zwerven, is opgaan in de omgeving en het landschap. Is zichzelf verliezen in het grote gebeuren. Is beleven: de natuur, de zon, het licht, de wind, de koude. En de regen. Is luisteren naar de stilte en de geluiden daarin. Het geeft een gevoel van welzijn. Dat eindigt in sereniteit, berusting, evenwicht. Wandelaars en natuurliefhebbers zijn heel nauw met elkaar verwant.’

‘Wandelen is geen ijsberen. Je moet niet naar een oplossing zoeken bij het kuieren. Je geest is niet direct vrij, maar wordt wel na enige tijd open en beschikbaar. Zo openbaart de werkelijkheid zich vaak eerder aan de wandelaar dan aan de tober. Wandelen is kinderspel, de ene voet voor de andere zetten. Herhaling. Zoals een beurtzang, waar twee koren elkaar antwoorden, het eeuwenoude gebruik bij het reciteren van psalmen. Een wandeling wordt zo een esthetisch gebeuren waarin je de lichtheid van het leven weer ontdekt en de vreugde van de harmonie in jezelf.’

Maar de uren vreten aan het uithoudingsvermogen. Er zit niets anders op dan de weg te volgen, eenmaal begonnen moet je doorgaan. Je gaat je concentreren op je stappen, op de weg. Het gutsende water van de akker wordt een dreunende waterval die uitwaaiert in een delta. Frédéric raadt

mijn gedachten. ‘Als je wandelt ben je misschien wel alleen, maar nooit eenzaam. Alles spreekt tegen je, groet je, vraagt om aandacht: bomen, de kleur van de weg, het blazen van de wind, de loop van de beek, zelfs de regen mompelt zachtjes, weeft gordijnen. Het is onmogelijk om eenzaam te zijn, daarvoor zijn alle dingen onder je blik teveel je bezit.’

In het bos regent het anders. De lucht hangt vol mistige druppeltjes die aan mijn gezicht en kleren plakken en alles nog natter maken. Overal suizende geluiden van vallende druppels. Ik voel een groot gebeuren, een samenspel van tijd, licht, koude, water en lucht. Ze houden de adem in omdat ik er ben. Of is het altijd zo? De regen kleurt de natte stammen in tinten, als de huid van een dier. Hier hangt iets van eeuwigheid. ‘Het gevoel van de pelgrim’ zegt de professor.

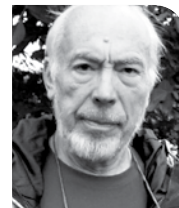
‘Maar hoe zit het nu met dat langer leven?’ vraag ik aan Frédéric. ‘Leven wandelaars langer?’

‘Snelheid en haast zijn een illusie’ zegt professor Frédéric, ‘ze verkorten ons leven, want ze versnellen de tijd. Wil je langer leven, beleef dan je dagen in traagheid. De tijd tussen twee doelstellingen beleef je niet, je holt naar het andere doel. Dat hollen is dode tijd, je denkt er een uur mee te winnen, maar dat is relatief. Het komt er op aan hoe je dat uur beleeft. Dagen van traag wandelen laten je langer leven, omdat alle uren, alle minuten, alle seconden lucht krijgen. Traagheid is in perfecte overeenstemming zijn met de tijd. In de auto zie je het landschap op je af komen, maar het is even vlug weer voorbij. Snelle verplaatsing is dode tijd tussen twee levensdoelen.’

Het uittrekken van de tijd verdiept de ruimte. Eigenlijk weten natuurvrienden dat al lang. Of ze nu paddenstoelen zoeken, naar vogels kijken, planten bestuderen, of gewoon ‘dust en  rde’ beleven, als je de natuur observeert moet je je instellen op het ritme van de natuur. Daarom leven de verkleumde vogelspotters op de Geitenberg langer, turend naar vogels op zoek naar een stek om te overwinteren, tellend en voer leverend aan www.waarnemingen.be.

Ik wens hen allen een lang leven in 2014. En daarna.

*Wandelen, een filosofische gids - door Frédéric Gros – 2013
De Bezige Bij – 16 euro.*

FRANS DEJONGHE

YANN FERYN

WAT IS ER QUA NATUUR
TE BELEVEN BUITEN DE
GRENZEN VAN ZUID-
WEST-VLAANDEREN? ERG
VEEL! MET DEZE RUBRIEK
WILLEN WE ONZE HO-
RIZON WAT VERLEGGEN.
EN HOE KUNNEN WE
DAT BETER DOEN DAN
EVEN MEE TE REIZEN
MET STREEKGENOTEN
DIE ER GEWEEST ZIJN?

Wie ook een mooie natuurreis
maakte of iemand kent die
een aangrijpend buitenlands
natuurverhaal kwijt wil, kan
dit mailen aan
yann@natuurkoepel.be.

KANAALPUIN CREEËRT NIEUWE NATUUR

Samphire Hoe (Engeland), juli 2013. Erwin Decoene (Wevelgem) bezocht met zijn ouders de kliffen van Dover. Of toch de buurt ervan. Daar wonen de Britten een stukje op de zee met graafpuin, afkomstig uit de kanaaltunnel die ze er boorden. Het is niks anders dan een oude werf dus. Het gebied doopten ze "Samphire Hoe". Samphire verwijst naar een soort strandplant, genoemd in het Shakespeare-boek "King Lear". Niet moeilijk, het nieuwe stukje land ligt recht onder de Shakespeare Cliff.

Klimop: Een terrein gewonnen op de zee. Dat is maar een kunstmatig gedoe, toch?

Erwin: De dijk wel, ja, maar zelfs daar slaat de natuur toe. Er waait op de duur aan laagje zand op en daar beginnen allerlei wilde planten op te groeien, zoals Wilde zeekool en Zeevenkel ("Rock Samphire"). Als je in detail kijkt, valt het op hoe snel en grondig de natuur op gang komt. Het schiereiland staat er vol zeldzame planten, en de dieren volgen. Zelfs adders komen er al voor.

Klimop: Adders?

Erwin: Er ligt een spoorweg tussen de kliffen en Samphire Hoe en blijkbaar heeft de adder

het gebied via die spoorweg kunnen bereiken.

Klimop: Vertel eens, hoe ziet dat gebied er eigenlijk uit?

Erwin: Er bevindt zich een vrij abrupte verticale dijk, met dadelijk ernaast een 6 meter diepe zee met rotsbodem. Betonelementen verhinderen de erosie. Verderop is er een opengewerkt landschap met zoet- en zoutwaterplassen. Het is een gebied met veel gradienten, met overgangen van licht naar beschaduwde, zout naar zoet, nat naar droog. En als decor zie je de fantastische kliffen en indrukwekkende golfslag.

Klimop: Hoe kwamen ze erbij hier een schiereiland aan te leggen?

Erwin: De kanaaltunnel passeert hier onder de grond. Bij het maken van dat kunstwerk verpoederden ze de kalksteen tijdens het boren. Daar kwam dus heel veel van dat materiaal vrij. Vijf miljoen kubieke meter, om precies te zijn. Ze gebruikten die kalkhoudende materie voor het opvullen van de zone tussen dijk en vasteland. Het poederachtig kalk doet me sterk denken aan ons natuurgebied de Bramier te Lauwe.

Klimop: Het is dus heel nieuwe natuur.

Erwin: Uiteraard, de inrichtingswerken zijn er pas afgelopen in 1997.

Klimop: En daar is nu al rijpere natuur te vinden?

Erwin: Jazeker, ze vonden er al 200 plantensoorten, evenveel vogelsoorten en 30 soorten vlinders. Akkoord, het is duidelijk kunstmatige natuur, maar de manier waarop je vanaf hier de

“ ZO ZOU HET LANDSCHAP ER HIER UITZIEN
ALS DE ZEE ZICH TERUG ZOU TREKKEN.
MAAR DAT IS VOOR EEN VOLGENDE IJSTIJD ”

kliffen kunt zien, is duidelijk uniek. Ook het forse contrast van de zeegolven die op de dijk beuken met de rust van de gebiedjes die er amper 100 m vandaan liggen is groot. Wie gek is van reptielen kan op zoek naar slangen. Insectenliefhebbers kunnen er vlinders zoeken. En ikzelf, als geoloog, heb een zwak voor klifkusten.

Klimop: Was er nog wat te zien van het broedseizoen?

Erwin: Toen wij er kwamen was dat afgelopen. Iets vroeger in het jaar zie je er tal van broedvogels. Ik ken er zelf niet zo veel van, maar ik zag er Graspiepers, Veldleeuweriken, Bergeenden en Kuifaalscholvers. Je kon er gewoon die vogels zien duiken naar de onderzeese rotsen. En in die periode staat het er ook vol orchideeën, zoals bij voorbeeld de Spinnenorchis.

Klimop: Heb je er dingen geleerd die bruikbaar zijn in

Zuid-West-Vlaanderen?

Erwin: Ja hoor. Het gebied heeft een uithangbordfunctie. Men heeft er in een zeer kunstmatig landschap een stuk natuur gemaakt met een groot potentieel. Men gebruikt het als een visitekaartje voor natuurontwikkeling en het samengaan ervan met toerisme. Het is meteen één van de manieren om een groter draagvlak voor natuur te creëren. Het is uiteindelijk een type landschap dat er van nature niet kan bestaan. Tenzij de zee zich zou terugtrekken en het kanaal droog zou komen te staan. Maar dat is voor een volgende ijstijd.

Klimop: De link met de “Bramier” (oude fabriekssite en nieuw natuurgebied) in Lauwe lijkt dus concreet?

Erwin: Ja hoor, het is ook een kunstmatig landschap, vol kalk, waar men door de specifieke aanleg zoveel mogelijk

biodiversiteit tracht te creëren. Vol micro-klimaatjes door een aangepast reliëf. Ze hebben er bovendien het pluspunt dat er een zuidgradiënt voorkomt, waardoor zich een versnelde opwarming voordoet.

Klimop: Ken je nog dergelijke gebieden in binnen- of buitenland?

Erwin: Bij mijn weten is het grotendeels uniek. In Nederland heb je de Enci-groeven op de Sint-Pietersberg – misschien beter bekend vanwege de Oehoe. In Vlaanderen lijkt enkel de gipsberg van Zelzate er op, maar daar is er geen natuurontwikkeling te zien.

Klimop: In onze Lauwse Bramier wel dus. Een merkwaardige link tussen Zuid-West-Vlaanderen en Zuid-Engeland toch.

FOTO'S: ERWIN DECOENE

TIPS

- Samphire Hoe is te bereiken via de autosnelweg Dover – Folkestone (A20). Er is een afrit (“Samphire Hoe”), die via een tunnel toegang geeft tot de parking van het gebied.
- Er bevindt zich een onthaalcentrum met toiletten, een kiosk waar documentatie te koop staat, een aankondigingsbord met wat er die week is gezien qua planten, vogels, vlinders,...
- Het gebied is goed toegankelijk voor minder mobiele mensen. Waar vind je unieke natuur waar van meet af aan gemikt is op goede toegankelijkheid – dat is vast nog meer uniek.
- Voor kinderen is er een speciaal pad met aangepaste illustraties, een soort quiz.
- Vanaf de dijk kan er gehengeld worden. Er zijn dag en seizoenstickets te verkrijgen (tel. 01304225688).
- De dijk is erg geschikt om te zeetrekten.
- Als je met het schip uit Dover moet vertrekken en je bent wat te vroeg is Samphire Hoe een ideale wachtplaats. Het ligt op amper een half uurtje van de opstapplaats van de veerpont.

Internet

- www.samphirehoe.co.uk: officiële website van de site, met overzichten van de biodiversiteit (oa vogel- en vlinderjaarrapporten)
- Google “samphire hoe” en je vindt tal van links met foto's, wandelkaarten, tips, enz.

Mailadres van de reiziger: erwin.decoene@asset.be & erwin.d@telenet.be

VERCRUYSSSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

CORTEWYLE
kamer & ontbijt

Claudine Vandendriessche & Wim Parmentier
Steenvoordestraat 3, 8978 Watou - tel. 057 38.88.40 - cortewyle.watou@skynet.be

Fietsen, poëzie, uitblazen
't Buikje gevuld, de Frontieren
En eens zoveel bieren:
Dit heet Watou.

In Watou staat een huis.
En in dat huis zijn kamers.
En in die kamers staan bedden.
Bedden voor Bed & Breakfasters

www.cortewylewatou.be

Mannavita

MANNAVITA biedt een totaalpakket aan van producten, zowel FOOD als NON FOOD voor de kritische en gezondheidsbewuste consument.

gecontroleerd biologische kwaliteit
suiker-en of glutenvrij dieet
moedertincturen
essentiële oliën
bloesemremedies
fyto-aromatische complexen

tonica
cosmetica
voedingssupplementen
lichaamsverzorging
gezondheidskledij
boeken

NATUURVOEDING & VOEDINGSSUPPLEMENTEN

Zuidstraat 10, 8560 Wevelgem | tel.: 056 439 851 | e-mail: info@mannavita.be | www.mannavita.be

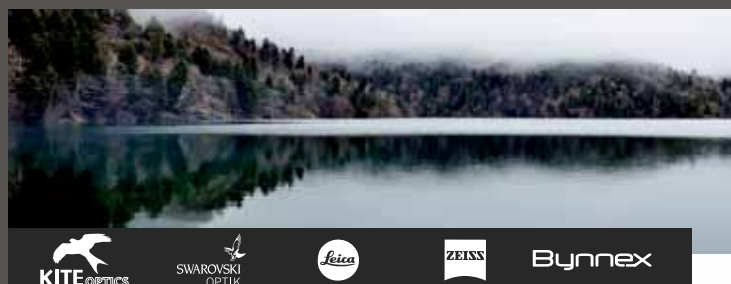
MANNAVITA, opgericht in 1972, is tot op vandaag een familiebedrijf, hoofdzakelijk actief in de import en distributie van merkproducten voor de gespecialiseerde detailhandel in de natuurvoedingssector.

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Leica

ZEISS

Bynnex

LYNX HD8x30
10x30

KITE LYNX HD
DOOR NATUURPUNT VERKOZEN TOT
BESTE ALLROUND VERREKIJER
UITZONDERLIJKE LEDENKORTING!

Sights of Nature

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

In Brugge vindt u de enige speciaalzaak van de Benelux voor verrekijkers, telescopen en microscopen. Sights Of Nature is reeds 30 jaar een begrip in binnen- en buitenland. U ontdekt er het volledige gamma van topmerken zoals Swarovski Optik, Kite Optics, ... In de winkel staat men garant voor deskundig advies en de beste service. In het eigen atelier kan u terecht voor alle herstellingen van hedendaagse maar ook uw oude optische instrumenten.

Sights Of Nature is officieel partner van Natuurpunt en ook gekend als de Natuurpunt-Optiekshop. Leden genieten er niet enkel korting... Via elke aankoop schenken zij ook een grote bijdrage aan de werking van Natuurpunt!

EEN PAAR UUR STOKEN

VOOR 24 UUR WARMTE

Met een Tulikivi ben je geen slaaf van je houtkachel. Deze echte massieve spekesteenkachel blijft **24 uur** warm na slechts een paar uur stoken! Door de unieke verbrandingskwaliteit kan je zowel zacht hout, hard hout als pellets branden en je haalt er ook het maximum aan warmte uit. De heerlijke stralingswarmte bespaart echt op de brandstofkosten en ons milieu!

Een Tulikivi past zowel in een oudere woning als in een passiefhuis. Kies uit meer dan 60 basismodellen en ontelbare opties, zoals een bakoven. Bij CV-kachels levert onze CV-service een gratis projectanalyse.

Echt waar? Jawel, voor meer informatie, het adres van uw lokale verdeler en onze vrijblijvende info-avonden, bel 056 77 60 90 of surf naar **www.spekesteenwarmte.be**

EEN VERKIEZINGSCAMPAGNE VOOR DE NATUUR

Met de Grote Natuurenquête wil Natuurpunt te weten komen wat de Vlaming denkt van het natuurbeleid. Met de resultaten van die bevraging willen we naar de Vlaamse politici stappen. Dat is een eerste fase in onze campagne om natuur weer op de politieke agenda te plaatsen. Met de aanstormende verkiezingen in mei 2014 is dat hoogstnodig. Maar wat vragen we van de politiek? Een overzicht in vogelvucht.

Natuur op wandelafstand

Focus van de campagne wordt 'natuur op wandelafstand'. Voor de inwoners van het volgebouwde en verstedelijkte Vlaanderen is bereikbare natuur cruciaal. Natuur zuivert de lucht, buffert hittegolven en beschermt tegen overstromingen. Natuur zwenkt ook de lokale economie aan. Daarom vraagt Natuurpunt dat elke Vlaming, waar die ook woont, toegang krijgt tot een groot en ecologisch waardevol natuurgebied op wandelafstand.

Soorten in bescherming

Niet alleen de oppervlakte natuur is beperkt in Vlaanderen, ook de kwaliteit ervan is laag. Heel wat planten en dieren hebben het moeilijk om te overleven. Nochtans kan die trend worden gekeerd, kijk maar naar de terugkeer van heel wat wilde dieren zoals de otter. Daarom vraagt Natuurpunt dat ook lokale en regionale natuur beschermd wordt. De voornaamste uitdaging zal zijn om de vrije val van biodiversiteit in het landbouwgebied te stoppen en een duurzaam voortbestaan voor onze inheemse fauna en flora te garanderen.

Natuur en landschappen

Het typische Vlaamse landschap is de laatste decennia op de schop gegaan. De uitdijende verstedelijking en de schaalvergroting van de landbouw zorgen ervoor dat grachten werden gedempt, bomenrijen gerooid en bloemenstroken omgeploegd. In de plaats kregen we een saai landschap, gedomineerd door graan, maïs en raaigras. De verschillende spelers in de open ruimte op het platteland – zeker de landbouwers en de regionale landschappen – zullen mee moeten werken aan het herstel van het landschap.

Klimaatverandering

Periodes van extreme hitte, hevige regenbuien en wateroverlast: dat is wat we in Vlaanderen mogen verwachten als gevolg van de klimaatverandering. De Vlaamse bouwwoede en uitdijende verstedelijking zorgen er bovendien voor dat de opwarming nog sterker is in bebouwd gebied. Bij hevig regenweer kan de bodem er het water niet vasthouden en kunnen de riolen het water niet slikken. Door natuurlijke overstromingsgebieden in te richten en het natuurlijk rivierherstel uit te voeren zijn onze woningen, landbouwgebieden en bedrijven beter beschermd tegen wateroverlast.

Doe mee. Vul de Grote Natuurenquête in!

Wat is jouw mening over natuur dicht bij huis? Wat denk jij over de bescherming van bedreigde diersoorten en wilde natuur? Natuurpunt roept iedereen op om zich uit te spreken over natuurbescherming in Vlaanderen. Met de resultaten van de bevraging gaan we op 29 maart 2014 in debat met de politieke kopstukken. Hartelijk dank!

Vul de enquête vandaag nog in op www.natuurpunt.be/enquete

Prioriteiten voor de Vlaamse verkiezingen

In ons memorandum voor de Vlaamse verkiezingen hebben we onze politieke eisen geformuleerd. Onze vier topprioriteiten voor natuur zijn:

1. Natuur voor iedereen – Alle Vlamingen kunnen op pad in een natuurgebied op minder dan twee kilometer van hun deur.
2. Natuurgebieden en soorten – Elk jaar groeit de oppervlakte natuur onder effectief beheer met minstens 3000 hectare.
3. Natuur en landschap – Vlaanderen stopt de uitdijende verstening van het landschap en roept een halt toe aan de verharding.
4. Natuur als klimaatbuffer – Door het SIGMA-plan en het rivierherstel in de Maasvallei en de Leie uit te voeren bouwt Vlaanderen aan nieuwe natuur en beschermt ze huizen en bedrijven tegen overstromingen.

Download het memorandum op www.natuurpunt.be/verkiezingen

Zagen zoals de wereldkampioenen

STIHL

VIKING

beleef de Gavers

Feestjaar 40 jaar Provinciedomein De Gavers Harelbeke

Ooit was er niks. De Gavers waren laaggelegen meersen die in de winter onder water liepen. En toen kwam Gabby. Met schop en kraan begon Gabby te graven in de 'Gabbar', want zo heetten de Gavers vroeger. Hij bleef maar graven tot er een enorm put overbleef. Die vulde zich met water tot een enorme vijver. Toen Gabby De Graever vertrok bleef er een mooi stukje natuur achter.

Gedurende 2014 gaan we op zoek naar Gabby De Graever tijdens lezingen, workshops, evenementen en andere activiteiten georganiseerd door het Provinciaal Sport- en Natuurcentrum De Gavers. Gabby De Graever houdt je ook op de hoogte op zijn facebookpagina.

Zoek mee en win prachtige prijzen!

Zondag 2 februari 2014 tussen 14 en 16 uur

Vogels voeren en beloeren in de Gavers

De koude winterdagen komen er weer aan. Tijd om de vogels weer te helpen met zelfge maakte vetbollen. Kom naar het bezoekerscentrum mee tellen en beloer de voederplaats van vogels met een telescoop. De deskundige gids geeft je meer uitleg tijdens de waarnemingen. In een leslokaal wordt een educatieve film over vogels afgespeeld.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers

Vrijdag 14 februari 2014 van 19 tot 22.30 uur
De Gavers bloo(s)t

Valentijn is het feest van de geliefden. Hoe verlopen de liefdesrituelen in de natuur? Wat is het paringsgedrag van de verschillende dieren in het bos? Hoe maken zij elkaar het hof en in welk kleurenpalet gaan zij zich tooien? Voor volwassenen en kinderen is er een apart programma. Kom en maak een blind date met de natuur.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Prijis: €6 - Inschrijven: via gavers@west-vlaanderen.be of www.west-vlaanderen.be

Woensdag 5 maart 2014 van 14 tot 16.30 uur
Workshop: De natuur in het vizier (10-12 jaar)

De kinderen gaan in de natuur op zoek naar verschillende kleuren, vormen en maken zo hun eigen compositie.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Prijis: €5 - Inschrijven: via gavers@west-vlaanderen.be of www.west-vlaanderen.be

Maandag 10 maart tot vrijdag 6 juni 2014

Klimaattentoonstelling 'Over the Top'

Wat als we de klimaatverandering geen halt toe roepen? In de expo 'Over the top' een product van Good Planet, maken we een sprong naar de toekomst. Hoe ziet die er uit als we doen alsof er niets aan de hand is?

Waar? Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Prijis: Gratis - Wie? Breed publiek (voor scholen: secundair onderwijs)

inschrijvingen en info
Provinciaal Sport- en Natuurcentrum De Gavers
Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke
gavers@west-vlaanderen.be
T 056 23 40 10
www.west-vlaanderen.be/gavers

west-vlaanderen
de gedreven provincie

West-Vlaamse natuurstudiedag

zaterdag 1 maart 2014

9 u - 16.30 u (met receptie)

@ KU Leuven KULAK

Etienne Sabbelaan 53, 8500 Kortrijk

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Prikkelende natuur...

Kwallen • Distels • Muggen • EHBO • Wildcamera •
Natuur sexy maken (JNM, ANB, VTM) • Multimedia

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

natuurpunt

KU LEUVEN

 Agentschap voor
Natuur en Bos

WEST-VLAAMSE
MILIEU
FEDERATIE

ELS DEPREZ

DE MARIO'S: NACHTWERKERS VAN DE "ZWYLA"

In de rubriek 'freaks' zetten we mensen in de kijker die een flink deel van hun vrije tijd aan natuur en milieu besteden.

Mario Manhaeve en Mario Desloovere zijn de respectievelijke voorzitters van de zoogdierenwerkgroep (Zwg) en de reptielen- en amfibieënwerkgroep (Hyla) in Zuid-West-Vlaanderen, zelfs hun onderzoeksobjecten komen af en toe heel freaky uit de hoek.

Drie gemotiveerde natuurliefhebbers rond een tafel en een goeie reden om ermee te beginnen. Dat was wat er was in 2002.

Klimop: en de goeie reden om ermee te beginnen was?

Mario Manhaeve: in 2002 kwam er een nieuwe verspreidingsatlas van zoogdieren uit en dit was eigenlijk de aanleiding dat in december 2000 Johan Staelens, Erik Naeyaert en ik met de zoogdierenwerkgroep begonnen zijn. We hadden toen nog twee jaar tijd om gegevens te verzamelen. We waren de eerste gestructureerde werkgroep van de streek.

Ik trek nu al 13 jaar aan de kar van de ZWG Zuid-West-Vlaanderen en onze werkgroep is uitgebreid met Mario Desloovere, Miguel, Tine, Sven en er mogen er nog enkele bij komen.

In 2009 heb ik ook de reptielenwerkgroep (Hyla) heropgestart, die draaide op een laag pitje door de verhuis van de toenmalige voorzitter Dirk Steenhoudt.

Mario (Desloovere) is een krak in computers en hij kwam er in

2010 bij om voor beide werkgroepen een website te maken.

Mario Desloovere: bij Natuurpunt Wevelgem-Menen nam ik het opmeten van het grondwaterpeil in ons natuurgebiedje in de Bankbeekvallei voor mijn rekening en zo is mijn interesse voor amfibieën en reptielen teruggekomen. Als kind waren de kleiputten van de pannenfabriek (nu Koramic aan Kapel ter Bede) mijn speelterrein, elke woensdagnamiddag en zaterdag zaten we er kamsalamanders te vangen. In 2010 ben ik dus ook in de Hylawerkgroep getjoeld en ondertussen ben ik voorzitter. Vanuit de provincie (Bips) worden veel projecten voor zoogdieren en amfibieën gelanceerd en gefinancierd en samen nemen we de leiding op ons. Als we samen optrekken noemen we ons de ZWYLA (*hilariteit*).

Klimop: de ZWG mikt niet op de ons wel bekende aaibare en eetbare soorten?

Mario M.: de ZWG houdt zich bezig met alle in het wild voorkomende inheemse zoogdieren. We doen aan onderzoek, bescherming, educatie, advies en hebben ieder jaar een goed gevulde activiteitenkalender.

Klimop: waarom zijn mensen eigenlijk zo bang van muizen?

Mario M.: laten we zeggen dat mensen schrik hebben van wat ze niet kennen: onbekend

is onbemind. Muizen zijn een onmisbare schakel in de natuurlijke voedselketen, het is een kwestie van eten en gegeten worden. Muizen en ratten kunnen ook ziektes overbrengen. Bij onderzoek werken we altijd met handschoenen en zijn we ingeënt tegen sommige ziektes. Laat mensen maar bang zijn van muizen en omgekeerd, het zijn kleine wilde dieren en we willen dit zo houden. Vleermuizen daarentegen spreken enorm tot de verbeelding. Bij de vossen wordt alles nu zeer scherp gesteld, het is een kwestie van voor of tegen, de humor zoals in oude fabels van De La Fontaine is ver zoek.

Net zoals de merel - indertijd een bosvogel - nu tuinvogel geworden is gaan vossen nu ook op zoek naar voedsel waar er mensen zijn. De drang naar voedsel doet hen hun natuurlijke angst overwinnen.

Klimop: de kans dat een wild zoogdier je pad kruist moet zowat nihil zijn, wat doen jullie dan tijdens gegidste wandelingen?

Mario M.: experts kunnen de aanwezigheid van een vos of das ruiken. Wij leren de mensen diersporen herkennen. We herkennen de beestjes, ja, ook aan hun uitwerpselen. Als je met je neus naar de grond loopt ontdek je gaatjes en holletjes. Ook aan loop-, krab- en vraatsporen kunnen we soms een diersoort herkennen. Aandachtige zoekers ontdekken al eens een muizenestje. Dat ziet er schattig uit, net een bolletje geweven hooi, dit verhoogt direct het aaibaarheidsgehalte van het beestje.

Mario D.: braakballen van uilen pluizen maakt deel uit van onze onderzoeksmethode. De

muizenschedeltjes die we daarin vinden zijn bepalend voor de inventarisatie. **We zijn op zoek naar iemand die het braakballen-onderzoek onder de werkgroepen coördineert.**

Af en toe organiseren we een cursus of doen we een uitstap zoals onlangs naar een beversite in de Ardennen. Het is een uitstekend middel om interesse te wekken voor onze doelgroepen.

Klimop: hoe maak je de mensen warm voor wat jullie doen?

Mario D.: onlangs gaven we een diersporenwandeling in Provinciedomein Bergelen. Lieve Pottelancie zet dan verse koffie in het N.E.C. De Rand en maakt dat het daar altijd heel gezellig is. Iedere eerste zondag van de maand houdt ze van 14 u tot 17 u het café open en geeft ze bezoekers educatieve informatie mee. We zijn haar daar zeer dankbaar voor.

Mario M.: voor we op pad gaan geef ik een korte uitleg over onze doelsoorten, inventarisatiemethodes en technieken. Onze kleine wilde zoogdierjes zijn niet voor één gat te vangen en alle truken van de foor moeten we uit de kast halen. We werken met inloopvallen waar we lekkers als pindakaas of vleesballetjes serveren. Die plaatsen we overdag volgens een bepaald *protocol*. Die voorschriften zijn uniform voor geheel Vlaanderen en moeten worden nageleefd. Dit betekent dat we voor één en dezelfde soort dezelfde opstelling van de vallen en de frequentie van controleren moeten respecteren. Als afdelingen het échte werk willen gedaan zien in hun natuurgebieden dan doen ze best beroep op ons om de inventarisatie op de correcte manier te laten verlopen.

Klimop: achter de schermen wordt nogal wat werk verzet?

Mario M.: 's Nachts gaan we de vallen controleren en geven

de gevangen buit onmiddellijk de vrijheid terug. We gebruiken nu ook sporenbuizen voor de kleine marterachtigen. Wezels zijn heel nieuwsgierig en elk holletje is interessant genoeg om uit te proberen. In het midden van de buis bevindt zich een inktstempelkussen dat overgaat in een papiertje voor de pootafdrukken. Het spreekt vanzelf dat het belangrijk is om die pootafdrukken regelmatig te controleren anders geraken we daar niet meer wijs uit.

Eenmaal sporen gevonden, zetten we ons paradepaardje in, de Mostela, een uitvinding van onze Nederlandse collega Jeroen Mos, dit is een soort fotobak waar we een cameraval in plaatsen, zo kunnen we het dier digitaal vastleggen. Onlangs kochten we met onze werkgroep twee cameravallen aan, een grote vooruitgang in het zoogdierenonderzoek. Alle grotere soorten zoals vos en steenmarter, hebben we hier al kunnen vastleggen.

Klimop: jullie zijn dus ook 's nachts in de weer?

Mario D.: voor wat vleermuizen aangaat zijn we meestal 's nachts op pad, het controleren van de inloopvallen voor de muizen is ook nachtwerk.

Eind februari begin maart komt de paddentrek op gang. Van zo haast de duisternis invalt tot 's nachts twaalf uur helpen we amfibieën die op de verkeerswegen oversteken veilig bij hun poel. Hierbij krijgen we hulp van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu en andere jeugdverenigingen. Extra man- en vrouwkracht op zo'n momenten is altijd welkom. In één van de volgende edities van Klimop zal extra aandacht besteed worden aan de activiteiten van de Hylawerkgroep.

Klimop: na het geslaagde eikelmuisproject, staan er nog projecten op stapel?

Mario M: het "kleinemarter-achtigenproject" staat op stapel, we willen weten waar er nog wezel, hermelijn en bunzing in de regio voorkomen. We zullen werken met sporenbuizen, de Mostela en nestkasten. In één van de volgende edities van Klimop zal het project voorgesteld worden.

Klimop: gaan jullie werkgroepen nu in winterslaap? (Ik oogst een veelbetekenende blik van beiden)

Mario M: Neen hoor, de wintertellingen vleermuizen staan voor de deur. Bij sneeuw gaan we op zoek naar sporen, we noemen dit *prentafdrucken*, zo blijft het 't hele jaar door spannend.

Websites:

<http://zwg.natuurkoepel.be>

<http://hyla.natuurkoepel.be>

Voor de paddenoverzet is er op de webpagina van Hyla een pad-denportaal: <http://hylawerkgroep.be>

FOTO'S MARIO DESLOOVERE

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

HYLA

Vanaf februari tot eind maart gaan er ook verschillende paddenoverzetacties door in onze streek. Alle praktische info kan je terugvinden op www.paddenoverzet.be

EMMANUEL DESMET

SIBERISCHE LENTE

Kokmeeuw stalkt Grutto om zijn maaltijd in te pikken

Begin maart is er geen houden meer aan: dan moeten de trekvogels die het warmere zuiden opzochten terug naar hun broedgebied. En wel liefst zo snel mogelijk. Om dit in een ijtempo te verwezenlijken, vliegen veel soorten dag en nacht aan één stuk door. Landen doen ze enkel voor een korte pitstop in gebieden waar veel voedsel te vinden is. Wie het eerst terug is in het broedgebied, bezet immers de beste territoria. Bij die rush naar het broedgebied lijkt niets de trekvogels op hun tocht te kunnen stoppen, met uitzondering dan van de mens die met zijn vindingrijke manieren van jacht en vogelvangst abrupt een einde aan die reis kan maken. Maar ook uitzonderlijke weersomstandigheden kunnen roet in het eten gooien. Het voorjaar 2013 was zo'n voorjaar van uitzonderlijke weersomstandigheden, héél uitzonderlijke weersomstandigheden waarin koning winter na een schijnmanoeuver rechtsomkeer maakte en West-Europa een week lang in zijn ijzige greep hield.

Als ratten in de val

Begin maart: van 3 op 4 maart schiet de temperatuur in West-Europa plots de lucht in van 6 naar 12°: ideale omstandigheden voor veel trekvogels

om de terugtocht naar het noorden met spoed aan te vatten. De temperaturen lopen de volgende dagen zelfs op tot 17°C. Op donderdag 7 en vrijdag 8 maart valt de regen met bakken uit de hemel waardoor de beken en rivieren bij ons uit hun oevers treden en er overal wateroverlast is. Maar regen houdt veel trekvogels niet tegen, zeker niet de steltlopers. Op zaterdag 9 maart lijkt de temperatuur echter plots in vrije val waardoor er boven Vlaanderen een groot mistveld ontstaat. Dichte mist vormt voor trekvogels wél een probleem omdat ze op die manier gedesoriënteerd raken. In de overstromingsgebieden van onze regio duiken die zaterdag opmerkelijke aantallen steltlopers neer. Hun aantallen lopen in de loop van de dag steeds hoger op. Vooral in de het overstromingsgebied van de Heulebeek Ledegem-Moorsele en in de Scheldevallei zijn uitzonderlijke aantallen steltlopers te zien. Maar overal waar genoeg water staat, vind je ze. Zo zitten in een plas op een akker in Moen 19 Bonte strandlopers en op een veld in Kooigem 10 Kluten. Vreemde taferelen voor locaties waar je eerder Veldleeuweriken en Graspiepers verwacht. De steltlopers komen letterlijk uit de hemel vallen. Vogelkijkers noteren die dag Kluten, Goudplevieren, Zilverplevier, Tureluurs, Bonte

strandlopers, Wulpen, Kemphanen, Witgatjes, Zwarte ruiters, Bontbekplevieren en vooral enorme aantallen Grutto's. Als de avond valt, zitten rond Ledegem zo'n 450 en in de Scheldemeersen meer dan 500 Grutto's op elkaar gepakt. Noodgedwongen neergestreken. De volgende morgen wacht hen een tweede onaangename verrassing: leek een paar dagen voorheen de lente nog volop losgebarsten, dan is de temperatuur op zondag 10 maart zowaar onder het vriespunt gezakt. Tot overmaat van ramp trekt er op maandag 11 maart zelfs een heuse sneeuwstorm door het land. De meer dan duizend Grutto's zitten als ratten in de val: verder trekken is onmogelijk en terugkeren naar het zuiden ook al geen optie. Andere soorten steltlopers doen dit wel. Goudplevieren, Wulpen en Kieviten maken massaal rechtsomkeer en vliegen honderden kilometers terug naar het zuiden.

In Flanders Fields?

Op maandag 11 maart lijkt de vlakte rond het vliegveld van Moorseele wel een beeld uit de Siberische toendra: een ijskoude NO-wind giert over het land en blaast stofsnieuw op tot miniduin. Een auto heeft zich op de weg tussen Moorseele en Ledegem compleet vastgereden in zo'n sneeuwduin. Een tractor moet hem eruit slepen. Ikzelf zak tot aan mijn middel in de sneeuw als ik een filmpje van de Grutto's wil maken die niet alleen af te rekenen hebben met barre vrieskou maar ook met opdringerige meeuwen die hen stalken en te lijf gaan zodra de Grutto's iets met hun lange snabels uit de diepere onbevoren ondergrond halen. Neen, het ziet er echt niet rooskleurig uit voor deze steltlopers die nu eigenlijk al in Friesland volop in de baltsrituelen hadden moeten zitten. Hetzelfde scenario speelt zich af in de IJzerbroeken waar 3000 Grutto's koudkleumend hun kostje bijeen proberen te scharrelen. Een video-impressie van dit onwaarschijnlijke tafereel staat op youtube (typ "ledegem+grutto's" in). De volgende dagen blijft het sneeuwen. Het nieuws van de Grutto's die door de Siberische lente in een wurggreep worden gehouden, haalt zelfs het nationale radionieuws en de regionale tv. Net als iedereen begint te vrezen dat de vlakte rond Moorseele wel eens het "In Flanders Fields" van de Grutto's zou kunnen worden en de VRT stand-by staat om dit in het journaal te brengen, stijgt de temperatuur weer boven het vriespunt. Eindelijk kunnen de Grutto's en andere steltlopers hun rush naar het noorden verder zetten, naar Friesland vooral. Dat hebben ons de kleurvlaggetjes geleerd die een aantal van die beestjes om de poten hebben.

Friezen en IJslanders

Net zoals andere vogelsoorten, worden Grutto's geringd als jong in het nest. Hierbij krijgen ze aan één of beide tibia (dijbenen) een kleurencombinatie van vlaggetjes en/of ringen. Als je de combinatie kunt vastleggen, kun je via internet de vogel traceren (<http://www.cr-birding.be/cr-BltailedGw.htm>). Ignaas Robbe slaagde erin om de kleurencombinaties van een aantal Grutto's op foto vast te leggen, wat ons leerde dat de meeste van de gemerkte Grutto's die in Moorseele-Ledegem vastzaten, geringd waren als jong in Friesland. Niet erg verwonderlijk als je weet dat 90% van de Grutto's broedt in Nederland. Wie meer wil weten over het reilen en zeilen van de Friese Grutto's, verwijs ik graag door naar het "Grutto volg programma" op internet (<http://volg.kenningfanegreide.nl>). Maar een deel van de gestrande Grutto's had nog een langere terugweg voor de boeg, met name de IJslandse grutto's, die – zoals hun naam het aangeeft – vooral broeden in IJsland, maar ook in delen van het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Noorwegen. De IJslandse grutto is geen aparte soort, maar vormt een ondersoort van de Grutto. Ze vallen op door hun compactere formaat, hun roestrode borst en hun iets kortere poten. Meer info over deze ondersoort, vind je hier <http://www.uea.ac.uk/~b026515/index.html>. IJslandse grutto's trekken tijdens de winter niet naar West-Afrika, maar overwinteren vooral in Frankrijk en Spanje. In het vroege voorjaar stoppen ze massaal om bij te tanken in plas-drasgebieden van Nederland, ondergelopen weiden zeg maar. Maar als ook bij ons de rivieren in februari-maart buiten hun oevers treden door overvloedige neerslag, trekken ze ook boven onze regio de remmen dicht. Even toch. Tot hun hormonen hen weer de lucht in jagen voor de eindsprint.

FOTO'S: IGNAAS ROBBE

Bronnen:

<http://www.cr-birding.be/cr-BltailedGw.htm>,
<http://volg.kenningfanegreide.nl>, <http://www.uea.ac.uk/~b026515/index.html>, <http://www.natuurbericht.nl/?id=10219>

Grutto met kleurvlaggen op de poten

29, 30
MAART

PELLET DAYS 2014

Een unieke opendeurday over
centrale verwarming op pellets

Schrijf nu in voor de Pelletdays
op www.Pelletdays.be

**Maak kennis met de brandstof
van de toekomst**

ÖkoFEN Belgium
056/ 72 36 30
www.okofen.be

VOGELS IN ONZE STREEK

WINTER 2012 - 2013

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regio-scherm van waarnemingen.be: www.vwgzwv.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwartkop. Wil je de volledige cijfers van de trektellingen, dan kunnen die – ook voor de Zuid-West-Vlaamse telposten – bekeken worden op www.trektellen.nl.

YANN FERYN

Op 06.12 vlogen 17 **Toendrarietganzen** naar Z over Anzegem. Van 02.02 tot 23.03 was er sprake van enige noordgerichte trek (max. 41 ex. op 23.03 naar NO over Avelgem). Van 02.01 tot 18.02 kon een ad. m. **Topper** worden genoteerd in de Gavers. Van 15.11 tot 18.05 verbleef een jonge **Eider** op de Gaverplas. De **Grote Zaagbek** was bepaald zeldzaam deze winter. Op de Gavers werd er eentje gezien op 11.12 en 12.02.

Van 01 tot 12.01 (Bissegem - Gullegem) en van 25.01 tot 15.02 (Desselgem - Beveren-Leie) werd een kennelijk overwinterende **Ooievaar** opgemerkt. De grootste groep overwinterende **Grote Zilverreigers** werd genoteerd in het Scheldegebied te Avelgem: 5 ex. op 31.12. De grootste concentratie **Roerdampen** werd in de Gavers genoteerd op 01.01: 6 ex. Elders was die soort weer zeldzaam: enkel een solitair ex. aan Bergelenput op 10.01, 08.02 en 03.04.

Op 24.12 verbleef een **Rode Wouw** te Hulste – Kuurne.

Een slaapplek in Sint-Denijs telde tot maximaal 3 **Blauwe Kiekendieven** (22.03). Op 05.12 werd een jagende **Havik** opgemerkt te Avelgem.

Bokjes werden deze winter gezien te Moen (24.12), in de Avelgemse Scheldemeersen (2 ex. op 01.01), in het Kasselrijbeekbekken te Vichte (17.01) en in het Keibeekbekken te Kortrijk (24.02). Op 30.01 vlogen 8 **Kemphanen** naar NW boven Zwevegem.

Her en der werd al wel eens een **Zwartkopmeeuw** gezien, oa op 13.12 aan het Sas van Ooigem (eerste winter), op 26.01 aan de Schelde te Waarmaarde (2de kj) en over Sint-Denijs (ad.) en op 06.02 NW over Sint-Eloois-Vijve (overgangskleed). De hele winter werd hier en daar de **Pontische meeuw**, een Oost-Europese soort die vroeger als ondersoort voor Zilvermeeuw gold, gezien. Wellicht is ze wel algemener dan algemeen aangenomen. We vonden ze van 13.10 tot 31.03 oa op de Gavers (bv. 2 ex. op 06.01), aan het Sas te Ooigem en Bossuit, aan de Schelde te Kerkhove-Waarmaarde (bv. 2 ex. van 02 tot 23.03), Avelgem en Spiere, op Bergelenput en te Ledegem (Gavers en Oosthove). Al in de late winter waren de eerste **Dwergmeeuwen** te zien (02.02 Gavers en 06.02 Leie Harelbeke).

Van 07.11 (2 ex. Sint-Arnolduspark Tiegem) tot 17.02

(Zwevegem) werd de **Pestvogel** regelmatig gezien. De grootste groepen bevatten 11 ex. (15.11 Kulakbekken Kortrijk) en 7 ex. (08.12 Gavers). Op 08.12 werd een **Matkopje** ontdekt te Spiere. Van 08 tot 18.02 verbleef een Buidelmees in de Gavers. Van 07.10 tot 21.04 overwinterde een **Cetti's Zanger** in het Keibeekbekken van Kortrijk. Van 11 tot 13.11 zaten er zelfs twee. Op 08.12 werd een **Europese kanarie** opgemerkt te Heule. Van 19.10 (Vichte en Kooigem) tot 11.04 (Gavers) werd regelmatig een **Goudvink** gezien. Het epicentrum voor deze soort situeerde zich de hele winter op de Marionettenberg te Kortrijk (max. 5 ex. op 02.12).

WAARNEMERS: ZIE WWW.VWGWV.WAARNEMINGEN.BE

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MANNETJE; W. = WIJFJE; JUV. = JUVENIEL OF JONG; NO = NOORDOOST; ZW = ZUIDWEST. DE LIGGING VAN DE TOPONIEMEN KAN PRECIES NAGEKEN WORDEN OP WWW.VWGWV.WAARNEMINGEN.BE.

↖ Buidelmees de Gavers
© Francis Pattyn

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//MET DE VWG NAAR GEORGIË

In september 2014 gaat de vwg voor 10 dagen naar Georgië met o.a. op het programma: trektellen in Batumi (meer dan 1 miljoen roofvogels per najaar!), Kazbegi in de hoge Kaukasus en de steppe van Ninotsminda. Geïnteresseerd, contacteer dan Christoph Wintein: wintein.christoph@skynet.be of 0498 74 46 60.

Aziatische Wespandief

EEN DOOD VOGELTJE

MATTHIAS DEPOORTER

Wanneer ik dit begin december opteken staat de winter voor de deur, ook al is daar op dat moment niet zo gek veel van te merken. De zon werpt een warme gloed op de tuin. Koud is het niet. Het occasionele insect komt zoemend voorbij. Tijdens de laatste dagen zijn veel blaadjes gesneuveld maar de stoerste eiken zullen hun blaadjes nog een hele tijd bij zich houden. Ons grasveldje ligt bezaaid met hazelaar en notelaar. Op vogelvlak is het tijdelijk windstil.

Toen ik een tijdje geleden een lezing over vogels in de kunst in het Brugse Groeningemuseum mocht geven, bleek het thema aan te slaan. Museumbezoekers en sympathisanten van Vogelbescherming Vlaanderen (medeorganisator) vonden elkaar op een zonnige zondagochtend in november. Nadat ik ruim een uur over de vele verschijningsvormen van vogels in de beeldende kunst had verteld, kwamen wat mensen een praatje slaan. Een ietwat oudere mevrouw vertrouwde me toe dat ze veel plezier beleefde aan de vogels in haar tuin in Zuienkerke. Geestdriftig sprak ze over de meesjes die er woonden. Het bleek dat haar man gestorven was en dat vogelzang haar opbeurde. Vogels als belangeloze compagnons, dat herken ik. De gierzwaluwen op zomeravonden. Zingende roodborstjes in het holst van de nacht. Kramsvogels op winterse ijsdagen.

Dat laatste brengt me naar een zaal in de Koninklijke Musea voor Schone van België in Brussel. Hun Bruegelzaal is weliswaar niet zo prestigieus als zaal X in het Kunsthistorisches Museum in Wenen maar het is er altijd aangenaam toeven. Het kleinste werkje in de Bruegelzaal is het eikenhouten paneeltje *Winterlandship met schaatsers en vogelknip* dat Pieter Bruegel I (ca. 1525-1569) in 1565 vervaardigde. Het is een geanimeerde scène vol ijsminnende mensen in een Brabants sneeuwlandchap. We zien kale bomen met besneeuwde takken, knotwilgen, witte akkers, huizen die opgetrokken zijn uit vakwerk, stenen huizen met trapgevels, en een gotische kerk met besneeuwde westertoren. Ver weg aan de einder is nog een dorpje te zien.

Dichterbij schaatsen dorpelingen onbekommerd op een dichtgevroren rivier. Jong en oud zijn op of rond het ijs te vinden. Er worden spelletjes gespeeld: schaatsen en kaatsen. Met stokken, balletjes en kegels is men in de weer. Een wak in het ijs oogt verraderlijk. Kraaiachtigen en eksters houden de uitgelaten menigte nauwlettend in de gaten. Rechts op de voorgrond wordt, achter struikgewas vlakbij een boom, een houten plank door een stok rechtgehouden. We zien hoe de draad die

vastgemaakt is aan de stok naar het nabijgelegen huis loopt. Allerlei vogeltjes pikken gretig van het het voer dat onder de plank ligt. De argeloze beestjes kunnen elk moment van hun vrijheid beroofd worden.

Het kleinnood is een van de overtuigendste voorstellingen van foeragerende vogels in de hele zestiende eeuw. Het is een komen en gaan, een gefladder en gekras. Eksters, kraaiachtigen, lijsters, mussen en vinken ogen levenslustiger dan men op een barre winterdag zou vermoeden. Je hoort er spontaan het getijl en gekwetter, het gekibbel en gebabbel bij. Eigenlijk hebben we veelal het raden naar de soorten die de oude Bruegel aan het paneeltje toevertrouwde, daarvoor zijn ze te klein en te weinig realistisch. Niettemin levert het vogeltechnisch vuurwerk op. Je zou verwachten dat ook merels aan de feestdis zouden zitten maar dat lijkt niet zo te zijn. Het valt op dat merels op historische schilderijen een zeldzaamheid zijn. Meer dan waarschijnlijk heeft dat te maken met de evolutie die de merel als soort doormaakte: van uiterst schuwe bosvogel tot cultuurvolger.

De vogelknip zou het meest gekopieerde werk van Bruegel zijn. Men heeft weet van circa 130 kopieën. Bruegel kopiëren bracht geld in 't laatje, zo simpel is dat. Pas in 1927 dook het werkje in de literatuur op. Kunsthistorici hebben zich een eeuw lang het hoofd gebroken over een mogelijke symbolische verklaring: alsof het een levensles van 37 op 55,5 cm zou zijn. Iets in de aard van: je weet nooit wanneer het onheil toeslaat. Of wou Bruegel alluderen op de onrustige tijd waarin hij leefde: met name de godsdienstoorlogen. Misschien ook niet.

Het bericht bereikte me dat de grauwe klauwier in 2013 succesvol heeft gebroed in het wachtbekken in het Brabantse Kersbeek-Miskom. Puik natuurbeheer! Op Facebook zag ik dan weer een weerzinwekkend jachtafereel uit Libanon: een motorkap vol

dode klauwieren. Diezelfde Brusselse musea bewaren *Meisje met een dode vogel*. Het is een ontwapenend mooi en tegelijk aandoenlijk paneeltje uit het begin van de zestiende eeuw. Men neemt aan dat het uit de Zuidelijke Nederlanden stamt, maar wie het vervaardigde en wie geportretteerd is, of wat de beeltenis precies inhoudt, is volstrekt enigmatisch. Er bestaat niet meteen een verwante iconografische traditie. Kinderen met levende huisdieren zijn daarentegen al eeuwenlang ingeburgerd. De getalenteerde schilder legde de psyche van het kind bloot: de pijn van het verlies in die lege, voor zich heen starende blauwe kijkers. Je weet nooit wanneer het onheil toeslaat.

↑ Pieter Bruegel I, *Winterlandship met schaatsers en vogelknip*, 1565, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel.

➤ Anoniem, *Meisje met een dode vogel*, zestiende eeuw, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel.

“TRAGE WEGEN ZIJN EEN ZEGEN”

BURGERLIJKE EN KERKELIJKE GEZAGSDRAGERS OPENEN NIEUWE TRAGE WEG

Met honderd aanwezigen waren we vertrokken vanuit Heestert, na een korte preek door eerwaarde heer Groentjes. Trage wegen zijn een zegen, zo opperde de prelaat en misschien is het verdwijnen van veel kerkwegels wel mede oorzaak van ontkerkelijkking. We stapten over de landelijke Processieweg, naar de Blinde kapel in de velden. Waar E.H. Groentjes zijn beklag deed dat de Otegemnaren nu een hele omweg moeten maken als ze naar de Blinde Kapel willen komen, omdat het wegetje niet verder doorloopt. Voorbij de Vierkeer wandelden we door een strook Zwartgatvoetweg, het laatste overgebleven stukje van een pad dat van Heestertplaats door het Zwarte Gat naar Banhout en zo naar de Wulfsberg liep. We daalden

de Keiberg af langs de Keybergwegel. Even verder wachtte Burgemeester Marc Doutreluingne ons op. Hij was speciaal met de fiets naar hier gekomen voor het inhuldigen van de Hoogeleegweg. De Hoogeleegweg heeft zijn naam niet gestolen. Hij begint hoog en eindigt laag, aan de vaart. Maar voor de vaart er lag liep hij verder, weer bergop. Hoog en laag en weer hoog dus. E. H. Groentjes vergeleek in zijn homelie het leven met een klimmende trage weg. Hij preeks Natuurpunt, die met de slogan ‘Natuur voor iedereen’ kansen geeft voor hemelse belevenissen in een groene omgeving. Burgemeester Doutreluingne hield het bij het wereldse. Hij loofde de ijver voor behoud van trage wegen. Maar het mag geen splijtzwam worden. Daarna onthulde hij, samen met eerste schepen Wim Monteyne en raadslid Dominique Vanhonacker, het naambordje. Een weg een naam geven is de beste manier om hem te behouden. En daarbij hoort een doop. Omdat de kwispel zoek was, overgoot E.H. Groentjes het bordje met, naar we aannemen, echt wijwater uit een sauspan van de kringloopwinkel.

Met doedelzakspeler Pol Ranson op kop wandelden

allen dan de Hoogeleegweg in. De trapjes bij de doortocht aan de oude spoorweg brachten wel enige vertraging. De bloemenakker - het toekomstige Klimaatbos werd deze zomer ingezaaid met een kleurrijk bloemenmengsel – bracht even de hemelse ervaring waar de eerwaarde heer het daarnet nog over had. Verder evenwel verstoord door de modder aan de nieuw gegraven kikkerpoel. De pauze was welkom, de pintjes ook.

Dan ging het verder over de Kortryckschen voetweg, het Ockstraetje en de Klytteweg naar de Trimaarzate. De wijk De Vlaeminck heeft enkele mooie trage wegen. Van hieruit naar ons vertrekpunt was maar enkele boogscheuten meer. Velen hadden nog nadorst die in de Waterhoek overvloedig gelest werd. Daar viel bij velen hun frank als ze constateerden dat voorzitter Eddy en E.H. Groentjes één en dezelfde persoon waren.

1. E.H. Groentjes: 'trage wegen zijn een zegen'
2. Langs de Keybergwegel
3. Burgemeester Doutreluingne en collega's huldigen de Hoogeleegweg in.
4. Inwandelen van de Hoogeleegweg met doedelzakspeler Pol Ranson op kop.

© Gunther Van Schelvergem

DAG VAN DE TRAGE WEG IN SENTE

langs trage wegen in Sente
© Liesbeth Vanderschaeve

De kerk van Sente, Sint-Katharina, zondag 20 oktober om 14u.

Steeds meer wandelaars verzamelen zich op het kerkplein. De schepen van leefmilieu, Bert Herrewyn leidt de tocht in en bevestigt dat Kortrijk werk maakt van een trage wegenplan met concrete acties. De stapschoenen aan en het wandelkaartje in de hand, vertrekken zo'n 250 (jawel) wandelaars om de trage en autoluwe wegen in Sente te verkennen. Vrijwilligers hebben de tocht goed voorbereid met pijltjes.

In de Mortiershoek worden de stappers verwend met heerlijk hoeveijs. Op de tweede stopplaats verwarmen we ons rond een oude stoof waarop heerlijke wafels worden gebakken.

Ondertussen is de groep wandelaars al helemaal uitgedijd. De weergoden blijven ons de hele namiddag bijzonder gunstig gezind! Omstreeks 16u wordt er in B&B 't Aerdgoed een perenboom geplant. Het is een idyllische locatie, de fruitboom vormt een blijvende herinnering aan de Dag van de Trage Weg

2013. In de schuur van de hoeve proeven we van oude appelrassen die Velt ons aanbiedt: Pinova, Jan Steen, Bellefleur, Schone van Boskoop, Reinette.

We kijken terug op een zéér geslaagde Dag van de Trage Weg. En in 2014 maakt de stad Kortrijk werk van het benoemen en bewegwijzeren van trage wegen.

LIESBETH VANDERSCHAEVE

INVENTARISATIE TRAGE WEGEN LENDELEDE

Lendelede beschikt als plattelandsgemeente nog over heel wat Trage Wegen. Natuurpunt De Vlasbek wil in de eerste plaats werk maken van een inventarisatie van deze waardevolle wegen zodat

de toekomst ervan verzekerd wordt. Tijdens het weekend van de Dag van de Trage Weg werd met de inventarisatie alvast een begin gemaakt.

Inventarisatie langs "t Langk
Wogelingk" te Lendelede
© Kurt Meerschaert

DAG VAN DE TRAGE WEG IN LAUWE EN REKKEM

In Lauwe en Rekkem stapten 60 enthousiaste deelnemers langs de Beekwegel, de Potijzerwegel, en de Krinkelwegel al over de Kerkwegel, de Statiewegel en de Kraaiveldwegel door de Striepewegel naar de Klaphoekwegel.

Deze wandeling deed een deel van het parcours aan waarbij 26 kleine wegeltjes, stapsteentjes of doorgangen een officiële naam kregen. Niet minder dan 56 naambordjes werden opgehangen. En ze zien er bijzonder uitnodigend uit. Iedereen kan nu van deze veilige en leuke paden gebruik te maken.

De namen werden allemaal door het stadsbestuur van Menen officieel vastgelegd.

Het is een actie die als voorbeeld kan gesteld worden. Dank zij de inzet van de werkgroep mobiliteit van het ACW, onze Werkgroep Trage wegen en het stadsbestuur van Menen, zullen deze wegeltjes echt niet meer verdwijnen. Met een welgemeende dank aan iedereen die hier zijn steentje bijdroeg!

KRISTINA NAEYAERT

Tal van voetwegels in Lauwe en Rekkem kregen een naam
© Kristina Naeyaert

DOORLOPENDE WEGEN

Op 16 mei keurde de kamer de wet tot invoering van het verkeersbord 'doodlopende weg, uitgezonderd voor voetgangers en fietsers' goed, en voegt dit bord toe aan de wegcode. Niets houdt de gemeenten nu nog tegen om de foutieve borden 'doodlopende straat', aan te passen tot 'doorlopende straat'. Uit tellingen blijkt namelijk dat zowat 88 procent van de 'doodlopende' straten wel degelijk 'doorlopend' zijn voor fietsers en voetgangers!

Ook Avelgem heeft intussen een inspanning gedaan, zoals de foto toont op de wijk Assegem. Een stimulans voor de achterblijvende gemeenten.

KNELT HET? MELD HET!

REGIONAAL MELDPUNT TRAGE WEGEN

Is er in je buurt een kerkwegel, voetwegel of andere buurtweg afgesloten, toegegroeid of onbruikbaar?

Meld het ons.

De Werkgroep Trage Wegen gaat de situatie ter plaatse bekijken en zal je melding met discretie behandelen. Ons adres:

<http://werkgroeptragewegen.natuurkoepel.be/meldpunt.html>

Dit meldpunt is vooral bedoeld voor verwaarloosde en ontoegankelijk geworden wegen. Meld zonder uitstel recent afgesloten wegen! Wensen voor klein onderhoud meld je best direct aan de gemeente.

Nu ook 'doorlopende' wegen in Avelgem.

WINTER

“In beeld” gooit het voor de volgende jaargang over een andere boeg: we zetten in elk nummer niet meer één natuurfotograaf uit onze regio in de schijnwerpers, maar we selecteren een paar uitzonderlijke beelden per seizoen die in onze regio genomen zijn. Geniet mee van hoe mooi natuur (ook) bij ons kan zijn...

Berijpte knotwilgen (Gaverbeekse meersen, januari 2009 – Peter Depodt)

Wie houdt van de natuur neemt haar verschijnselen waar zoals hij ademt en leeft: uit een aangeboren, diepe drang. De vrieskou van die nacht had in de Gaverbeekse meersen langsheen de oude spoorwergberm tussen Zulte en Waregem een mooi laagje rijp achtergelaten. Een prachtige zonnige dag met staalblauwe hemel kondigde zich aan. Een wandeling in dit “betoverend witte landschap”, dat is genieten met volle teugen. Daar wordt een mens stil van.

Vos (De Gavers Harelbeke, 21 januari 2013 – Francis Pattyn)

Langzaam maar zeker verschijnt ook in onze natuurarme regio de vos weer in het landschap. Een dichte ontmoeting met dit schuwe dier blijft echter een unicum. Het overkwam Francis Pattyn toen hij vorige winter in de kijkhut van de Gavers aan het wachten was op de Roerdompen. Maar die gaven niet thuis en de verklaring liet zich wat dieper in het reservaat zien: twee vossen slopen behendig de rietkraag in. Op zich al een uitzonderlijke verschijning, maar tot Francis grote verrassing doken de vossen een kwartier later op in de opening die voor de hut in de rietkraag is gemaaid. Op zo'n moment denkt een natuurfotograaf maar aan één ding: afdrukken! Het tweede exemplaar bleef plots staan, gealarmeerd door het geklik van het fototoestel en keek pal in de lens. Een uniek moment.

Baardman (De Gavers Harelbeke, november 2013 - Francis Pattyn)

Er zijn kleine (bruine) vogeltjes die bij de doorsnee natuurmens weinig sympathie opwekken en er zijn kleine vogeltjes met zo'n hoog aambaarheidsgehalte, dat ze bij het zien ervan altijd spontane “waws” en “oows” uitlokken. Zo'n soort is ongetwijfeld de Baardman die we met zijn allen minzaam Baardmannetje noemen. Wie Baardmannetjes wil zien, moet daarvoor grote meren met uitgebreide rietkragen opzoeken. In onze regio komt de soort als broedvogel niet voor, maar af en toe kunnen Baardmannetjes in het najaar in grote groepen gaan uitzwermen. Dit najaar en deze winter wordt dit fenomeen overal in Vlaanderen vastgesteld. Voor een ontmoeting met dit kleurrijke beestje, moet je dus rietkragen opzoeken. De locatie bij uitstek voor onze regio is dan ook de Gavers waar vanaf eind oktober tot maximum 26 ex. verbleven. Ook nu nog is het Baardmannetje dagelijks te zien. Met een flinke portie geduld kun je vanin de Kijkhut hun “ping ping”-kassaroepje vanuit het riet horen. Maar ook bij een wandeling rond de Gavers kun je ze soms op de rietpluimen langs het water zien foerageren. Voor alle duidelijkheid: ook Baardmannetjes kunnen vrouwtjes zijn, maar dan zonder baard (check je vogelgids!)

Feel Good Cleaning

Onze producten zijn niet alleen uiterst doeltreffend, ze bevatten ook geen schadelijke stoffen. We dragen dus zorg voor je huis én je gezin en dat doen we natuurlijk ook voor de volgende generaties. Zo kan je pas echt genieten met je gezin van een schoon en gezond huis. Meer weten? Surf naar www.ecover.com.

/EcoverBelgium

ECOVER

WEETJES EN VERHALEN OVER PLANTEN, BOMEN EN STRUIKEN

De Plantenwerkgroep wil deze winter met een cursus uw kennis 'aanscherpen'.

Lesavond 1. Planten hadden vroeger een culturele, rituele en medicinale betekenis met mythische verhalen die het onverklaarbare probeerden te verklaren. Vandaag vinden we nog talrijke sporen van deze vertelsels maar de context is grotendeels verloren gegaan.

Naast naam, veldkenmerken en ecologie is deze cursus uitstekend geschikt om meer te weten over de geschiedenis van planten, bomen, en struiken.

Lesavond 2. Bomen en struiken spelen een hoofdrol binnen ecosystemen en zijn van groot belang bij de opwarming van de aarde. Respect voor bomen is echter ver te zoeken. Zie de hedendaagse discussie over bosareaal in Vlaanderen. Germanen, Kelten, Grieken, Romeinen en ook onze middeleeuwse voorouders keken vol ontzag naar bomen en struiken en kenden er magische krachten aan toe. Geloof, tovenarij, symboliek, taal, geneeskunst en gebruik zijn sterk verweven met deze materie.

Beide lezingen rapen voor u losse stekken van het NATUURBREIWERK op.

Boeiende verteller en lesgever is Hans Vermeulen, medewerker bij Natuurpunt Educatie vzw.

Wanneer: vrijdagavond 31 januari en 14 februari 2014 stipt om 19.30 uur, einde om 22.30 uur.

Waar: Hof te Coucx, Marionetten 12, 8500 Kortrijk (inrit via Cannaertstraat tegenover nr 33 Kortrijk). Plan wordt aan inschrijvers opgestuurd.

Deelname: mits overschrijving van 10 euro (leden Natuurpunt) of 12 euro (niet-leden Natuurpunt) op rekening PLANTENWERKGROEP ZUID-WEST-VLAANDEREN IBAN BE15 9790 7934 8530 p.a. Standaardmolen 20, 8520 Kurne.

Er is een bijhorende syllabus te verkrijgen (4,5 euro: graag gezamenlijk overschrijven). Graag ook een mailtje ter bevestiging naar dheyne.erika@scarlet.be voor het plannetje.

↖ Hondсроos

↑ Hulst

© Bioweb

Aansluitend volgt op zondag 23 februari een **winterse wandeling** met het verdere verhaal over bomen en struiken en hun relatie met vogels, insecten, zoogdieren en... de mens.

Wanneer: zondag 23 februari 2014 van 9.00 uur tot 12.00 uur.

Waar: Avelgemse Scheldemeersen: Afspraak Coupure Deweer Meersstraat 41 te 8580 Avelgem

Gids: Dirk Dubois

CHRISTINE HANSENS

ZWAMMEN IN JE GAZON

Voor enige jaren vond ik in het gazon van een Engels soldatenkerkhof uit WO I héél bijzondere zwammetjes, de **Gesloten breeksteeltjes** (*Galeropsis aporos*). *Figuur 1* stelt één jong exemplaar voor in gezelschap van enige volwassen zwammetjes. Het jong Gesloten breeksteeltje is klein, en bevindt zich in het centrum van de afbeelding. Het bezit een smal 1,5 cm lang hoedje, bruin met beige en een kort wittig steeltje. Je kunt het best vergelijken met een gesloten parasolletje. In zijn omgeving staan verschillende dergelijke zwammetjes met 8 à 10 cm. lange gekronkelde stelen. Deze schijnen onder het gewicht van hun hoedje, doorgezakt te zijn. Eigenlijk “net spaghetti”. Ze werden pas in 1997 voor het eerst in ons land ontdekt. Nu vinden we deze, “eertijds bij ons onbekende soort” regelmatig, in grote aantallen en enkel in heel wat Engelse soldatenkerkhoven van WO I. Ze verschijnen er pas vanaf half november. Omdat het hoedje dicht blijft kunnen de sporen niet ontsnappen en met de wind verspreid worden. Dit is dus heel anders dan wat bij de gewone paddenstoelen voorkomt. De ongeopende hoedjes van op de bodem, moeten in dit geval door voorbijgangers, insecten, veldmuizen enz. verspreid worden. Het ware formidabel dat iemand onder jullie dit bijzonder zwammetje ook in eigen tuin kon vinden. 't Zal wel nodig zijn van over mager grasland te beschikken.

Een typische soort die regelmatig in allerhande grasland voorkomt heet **Weidekringzwam** (*Marasmius oreades*) (*fig.2*). Tegelijk verwijst haar naam naar het feit dat ze er “heksenkringen” vormt. Deze paddenstoelen bezitten een taaie steel en wijd uiteenstaande plaatjes. Zowel steel als plaatjes zijn bij droogte beige tot bleekbruin. In vochtige toestand, zijn ze enigszins roodbruin, zoals op *figuur 2*. Ze zijn goed eetbaar maar hun taaie steel moet natuurlijk verwijderd worden. Maar opgepast, een andere soort, de **Giffige weidetrechtterzwam** (*Clitocybe rivulosa*) (*fig.3*), die eveneens heksenkringen vormt in het gazon is erg giftig. Deze zwammen zijn echter wat forser. Hun bleek- tot middelbruine hoedjes worden trechtervormig met het verouderen. Dan lijken ze met een witte nevel bedekt. Hun dikke steel, evenals de brede aflopende plaatjes zijn wittig.

Bij **Dunsteelsatijnzwammetjes** (*Entoloma hebes*) (*fig. 4*) met diameter van 4 à 5 cm, is het hoedje donkerbruin en mat. In het midden merk je een kleine papil. Met het rijpen der sporen krijgen zijn plaatjes een rozige schijn. Hun dun donkerbruin steeltje is onderaan met witte zwamvlok bedekt.

Velen zijn geneigd te denken dat in graslanden enkel KBZ-tjes (kleine bruine zwammetjes) te vinden zijn. Wel, ga er eens een tijdje naar

paddenstoelen zoeken, en je zult er versteld van staan hoe interessant zo'n terrein kan zijn. En zelfs bij de “bruintjes” is veel variatie.

Voor in gazonnetjes die nooit bemest worden maak je kans van **Zwartwordende wasplaten** (*Hygrocybe conica*) (*fig.5*) te vinden. De jonge exemplaren bezitten een rode puntige hoed, een gele tamelijk forse steel, en witte tot gelige plaatjes. Zowel hoed als steel worden geleidelijk pikzwart (*fig.6*). Men kan nu verwachten dat de sporen in dit stadium ook zwart geworden zijn. Microscopieer deze paddenstoelen maar bij gelegenheid en je zult vaststellen dat de sporen wit blijven, alhoewel ze dan reeds grotendeels verspreid of vergaan zijn.

In hun gezelschap vinden we regelmatig fel groene, gele en zelfs violet gekleurde **Papegaai-zwammetjes** (*Hygrocybe psittacina*) (*fig.7*). Hun prachtig getinte plaatjes (*fig.8*) staan wijd uiteen. De meest voorkomende wasplaten zijn volledig wit. Ze heten dan ook **Sneeuwzwammetjes** (*Hygrocybe virginea*) (*fig.9*). Hun wasachtige hoedjes zijn licht glimmend. Let ook eens op hun brede wijd uiteenstaande plaatjes. Wanneer je in dergelijk magere graslandjes verder speurt zijn af en toe prachtige intens gele koraalachtig vertakte zwammetjes te zien “**Sikkelkoraalzwammetjes**” (*Clavulinopsis corniculata*) (*fig.10*).

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

WOENSDAG 15 JANUARI // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog maar toch noodzakelijk bij determinatie. Paddenstoelen uit eigen tuin mogen eveneens meegebracht worden.

Afspraak: om 13.30u in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 5 FEBRUARI // PADDENSTOELENTOCHT IN HET KENNEDYBOS TE KORTRIJK

Paddenstoelenwandeling met Christine Hanssens.

Afspraak: om 13.30u aan de ingang van het bos (parkeren in de Munken-doorstraat), Kortrijk

WOENSDAG 19 FEBRUARI // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog, maar noodzakelijk is voor juiste determinatie.

Afspraak: om 13.30u in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 5 MAART // ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HET DOMEIN WALLEMOTE TE IZEGEM

Paddenstoelenwandeling met Jimmy Desmet.

Afspraak: om 13.30u aan de parking van het domein, Kokelarestraat, Izegem

WOENSDAG 19 MAART // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog, maar noodzakelijk is voor juiste determinatie.

Afspraak: om 13.30u in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 2 APRIL // SPEUREN NAAR PADDENSTOELEN IN OOI- GEMBOSTE OOIGEM

Paddenstoelenwandeling met Luc Pinoy.

Afspraak: om 13.30u aan de ingang aan het domein, Eerste Linie Regiment-straat, Ooigem (Wielsbeke)

Een grijsig-wit knotszwammetje, 3 à 4 cm lang, met tamelijk brede afgeronde top komt er heel wat minder voor. Dit zijn **Wormvormige knotszwammen** (*Clavaria vermicularis*) (fig.11). Tussen het mos komen soms zwarte knotsjes die bovenaan wat verbreden, te voorschijn. Dit zijn Aardtongen. Bij ons mogen we een 5-tal verschillende soorten Aardtongen verwachten. Fig.12 toont de **Brede aardtong** (*Geoglossum cookeanum*). Het is één van de meest voorkomende. Haar naam komt van het feit dat haar steeltje ruig behaard is.

Graslanden zijn ook zeer geschikt voor stuifzwammetjes. Figuur 13 toont enige **Parelstuifzwammen** (*Lycoperdon pratense*). Gans hun oppervlak is bezet met fijne witte korreltjes: "pareltjes". Deze verdwijnen bij het verouderen en

laten dan ronde vlekjes of "lidteken-tjes" achter. Een andere soort is de **Afgeplatte stuifzwam** (*Vascellum pratense*) (fig.14). Deze laat na het verstuiiven der sporen bekervormige schotelletjes achter.

Ga maar eens speuren naar zwammen en zwammetjes in je gazonnetje en je zult er stellig heel wat interessante soorten vinden.

FOTO'S: © C.HANSENS

CLAUDINE DECOCKER

ALIËN BIJ DE ACHTERDEUR

DE STINKENDE KORTSCHILDKEVER (*OCYPUS OLENS*)

Het is een avond in de lente van het voorbije jaar als ik voor het eerst kennismak met de stinkende kortschildkever. Ik denk nog: aha, jou ken ik niet. En ook: zo diepzwart en dreigend kom ik ze niet graag tegen. Hij kruipt onhandig over de keukenvloer en steekt verstoord als een volleerde schorpioen zijn achterlijf omhoog. Ook hij is duidelijk niet opgezet met de ontmoeting. Ik zet het nog naamloze beestje behoedzaam terug buiten en duik in mijn insectengids.

‘Lichaam diep zwart en fijn behaard met opvallende grote kop met krachtige kaken. De stinkende kortschildkever, *Ocypus olens*, verouderde benaming *Staphylinus olens*, grootste inheemse kortschildkever. Algemeen in tuinen, parken en bossen’. Mysterie opgelost. Hoewel, heb nog nooit over kortschildkevers gehoord. Als ik lees dat hij slakken te lijf gaat, heb ik meteen spijt dat ik hem eerst een lelijk beest heb genoemd. Trouwens, lelijke beesten bestaan niet, alleen wonderlijke creaturen met indrukwekkend vernuft ineengezet. Hoe beter ik kijk, hoe meer mijn mond opent van verbazing en ontzag.

is met zijn drie centimeter één van de grootste. Determineren op soort vraagt geduld, doorzetting en determinatietabellen, en liefst een microscoop bij de hand. Op het eerste gezicht herken je een kortschild aan het slanke lichaam: het achterlijf bestaat uit 8 segmenten. De soorten variëren in kleur van bruin naar roodachtig tot zwart of donker gekleurd. Ze hebben, hoe raad je het, korte dekschilden die maar gedeeltelijk het lijf bedekken, in tegenstelling tot andere soorten kevers zoals het lieveheersbeestje. Onder die sterk verkorte ‘elytra’ liggen de minutieus opgevouwen achtervleugels. Daarmee kan het stinkende kortschild vliegen in de avondschemering, maar dat wordt zelden waargenomen.

Stinkende Kortschild
© Mario Lemaire

Felle nachtjager

Overdag verbergt hij zich meestal onder stenen, hout, bladeren en gaatjes in de grond. Kevers en larve zijn echte nachtrovers: ze leven van slakken en allerlei andere ongewervelden. Ze ruimen ook aas op. Nuttige beestjes dus. Krachtige kaken grijpen, bijten en snijden. Met behulp van de voorpoten wordt het voedsel tot een bol gedraaid, gekauwd, waarna een bruine secretie ervoor zorgt dat het vloeibaar wordt en verteerbaar. Harde delen en pantsers blijven liggen.

Natuurlijke vijanden

Er zijn er heel wat: spinnen, roofwantsen, roofvliegen, loopkevers, amfibieën, vogels en vleermuizen, daarnaast parasieten zoals schimmels. Ook eet de ene kortschildkever soms de andere op. Bij bedreiging kromt de kever zijn achterlijf sterk naar boven en heft de kop met geopende kaken omhoog. Hij kan bij aanraking krachtig en vasthoudend bijten. De pijn schijnt nog mee te vallen, maar loslaten doet hij niet gemakkelijk. Wat

Familie Kortschild

De familie van de Kortschildkevers (Staphylinidae) is één van de grootste keverfamilies in Midden-Europa: meer dan 1000 soorten komen voor in diverse biotopen. Vaak zijn ze heel klein, de meeste soorten meten zo 'n 7 mm. In grootte variëren ze van 1 mm tot 40 mm. De stinkende kortschildkever

het 'stinken' betreft laat hij zich niet onbetuigd. Aan het uiteinde van zijn achterlijf scheiden witte klieren een onwelriekend goedje af om de belager af te schrikken.

Voortplanting

Stinkende kortschildkevers planten zich voort in de herfst. 2 tot 3 weken na de paring legt het wijfje haar eieren één voor één op een vochtige, donkere plaats onder bladeren of stenen. Na een tiental dagen komt de larve tevoorschijn. Ze leeft vooral ondergronds en vertoont hetzelfde gedrag als een volwassen insect als het op eten en verdedigen aankomt. De larve doorloopt drie groeistadia gedurende 150 dagen en meet uiteindelijk 20 tot 26 mm. Daarna begint het ondergronds verpoppen. Na ongeveer 35 dagen verschijnt een volwassen kortschildkever. Die houdt zich een tweetal uren stil, tot de vleugels opgedroogd zijn, om ze daarna op te vouwen onder de korte dekschilden. In een zachte winter kunnen kortschildkevers actief blijven, anders overwinteren ze onder de grond tot begin maart.

Bijgeloof

Bij ons wordt deze kever ook wel 'vuilnisbakmonster' genoemd, omdat de groenbak een favoriete schuilplaats is.

Behalve een eerste schrikreactie houdt het verhaal daar op. Tenzij je over een levendige fantasie beschikt. Tijdens de Middeleeuwen werd nogal gauw de duivel erbij gehaald, dus ook bij deze pikzwarte engerd. Er werd gedacht dat Magere Hein zo'n kever in zijn zeis had verwerkt om efficiënter te doen waar hij goed in was. De Engelse naam 'Devil's coach horse beetle' wordt er tot op vandaag gebruikt in de volksmond. Mythen en superstitie tot daar aan toe, maar

© Rik Clicque

© Frédéric Calmant

toch kan ik het sindsdien niet laten goed in mijn tuingalossen te spieden voor ik ze aantrek. De gedachte aan 'krachtig en vasthoudend bijten' doet mijn zachte tenen krullen.

Ik weet niet goed wat me die avond in de lente het meest verbaasde: de dappere dreiging van zo'n klein gitzwart monstertje of het feit dat ik het na een halve eeuw rondhossen op onze planeet nog nooit was tegengekomen. Terwijl het nota bene gewoon bij de achterdeur zijn gangen gaat. Maar misschien heb ik het ooit wel eens gezien en ben ik dat gewoon vergeten. Ook dat behoort tot de mogelijkheden na meer dan een halve eeuw rondhossen.

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//29E ROMMELMARKT TEN VOORDELE VAN NATUURPUNT DE BUIZERD

- Wat?** Ruime indoor rommelmarkt met groot aanbod. Je neemt mee wat je bevalt en betaalt aan de kassa. Inkom gratis.
- Wanneer?** Zaterdag 8 maart van 13.30u tot 18.30u en zondag 9 maart van 10.00u tot 16.00u
- Waar?** Zaal Aviflora, Bruggestraat 128, Ingelmunster
- Goed doel?** Een deel van de opbrengst gaat naar Natuurpunt De Buizerd die het zal gebruiken voor de verdere uitbouw van haar natuurgebieden in Ingelmunster en Izegem. Via info@debuizerd.be kun je goederen schenken die de vzw dan voor dit goede doel zal verkopen.
- Meer info?** <http://www.natuurkoepel.be/docs/rommelmarkt2014.pdf>

ERWIN DECOENE

HEUVELS EN VALLEIEN

Welkom bij deze nieuwe reeks artikels van de werkgroep Geologie & landschap (alias Dust & Eerde). In deze reeks zullen we aan de hand van een foto een woordje uitleg geven bij de landschappen die onze streek rijk is.

We starten met een minder bekend uitzicht dat de meeste mensen alleen kennen van het passeren op weg naar Ieper en de Westkust. Voor de foto zijn we laat op een wisselvallige zondagmiddag, tussen de buien door, neergestreken op een landwegje aan de westkant van de Kezelberg, een paar 100m van de Floralux. Het standpunt van de foto ligt ter hoogte van de grens van Menen, Wevelgem, Wervik en Moorslede. We kijken vnl. uit over het grondgebied van Menen en Wervik (Geluwe).

Uiterst links zien we de Leievallei met de stad Menen, waar de Geluwebeek uitmondt in de Leie na een ommeetje rond de Meense vestingen. Rechts van Menen zien we Geluwe. Aan de horizon voorbij Menen en Geluwe zien we het metaalkleurige UFO-vormige dak van de verbrandingsoven van Halluin, enkele kantoortorens in Lille en de skipiste van Komen.

In het centrum van de foto zien we het dal van de Geluwebeek komende van de beboste heuvelrij aan de horizon, rechts op de foto. Rechts van het bos zie je de kerk van Beselare op een kilometer of zeven van onze standplaats. Achter het bos kun je vaag de Kemmelberg zien (21 km ver).

Tussen het bos en onze standplaats zie je een heuvel met akkers die niet zo hoog ligt als de heuvels daarachter. De heuvel met akkers wordt naar rechts toe hoger (± 40 m). Links van deze heuvel ligt een laagte waar de Geluwebeek zich doorheen wurmt samen met de A19. Aan de andere kant van Geluwebeek loopt het land weer omhoog, maar minder opvallend, richting Kruiseke. Het dal tussen onze standplaats en de eerste heuvel aan de rechterzijde is niet volledig vlak. Hier stroomt

de Dijselbeek, een zijbeek van de Geluwebeek. Het dal van de Leie en het aansluitende deel van het dal van de Geluwebeek (bij Geluwe) is erg vlak met een hoogte van ca. 20 m.

De illustratie met het reliëf en de fotohoek helpt wat om het landschap op de foto beter te begrijpen. De heuveltoppen in de verte kunnen we goed herkennen maar de tussenliggende valleien zien we niet. Daardoor lijkt alles dicht bij elkaar te staan en is het moeilijk om accuraat afstanden te schatten.

Als we in detail naar het landschap kijken, zien we een landschap dat propvol lijkt. Zelfs het landbouwgebied ligt vol boerderijen. Ongeveer elke 300 m ligt er wel een boerderij.

Gek genoeg zien we het grootste bouwwerk, de A19 snelweg bijna niet. De A19 volgt het dal van de Geluwebeek op weg naar Ieper. Dat is geen toeval. Het gebied rond Geluwebeek is nog betrekkelijk landelijk. Het is uiteraard goedkoper om een snelweg te bouwen waar er weinig huizen in de weg staan. Het is ook moeilijker en duurder om een snelweg in heuvelachtig gebied te bouwen. Vandaar dat de A19 het dal van de Geluwebeek volgt haast tot aan het brongebied in de heuvelrij of Ieperboog bij Beselare.

Hoe is dit landschap van heuvels en dalen nu tot stand gekomen?

De heuvels die we zien, bestaan uit lagen klei en zand die zijn afgezet in zee in een periode van zo'n 45 tot 7 miljoen jaar geleden. Ongeveer 7 miljoen jaar geleden werd onze streek droog land doordat de zeebodem omhoog werd geduwd. Sindsdien zijn de lagen klei en zand afgesleten tot op het huidige niveau door watererosie. D.w.z. water heeft alle klei en zand weggespoeld en zo de heuvels en dalen gevormd. De laag die het laatst is

Vlakte benedenloop
Geluwebeek tussen
Menen en Geluwe

Geluwebeek bij de kerk
van Geluwe

Vlakte benedenloop
Geluwebeek

afgezet – 7 miljoen jaar geleden – is een laag zand met vuursteenkeien. Geologen kennen die laag als de zogenaamde 'Formatie van Diest'. Die laag zand is bijna overal volledig verdwenen behalve op de Kemmelberg (156 m hoog) en een paar naburige heuvels.

Op de plaats waar de foto is genomen, is ruim 100 m zand en klei weggespoeld door de erosie. Hoe weten we dat? Heel eenvoudig. In de 7 miljoen jaar sinds de zeebodem land werd, is het land verder omhoog getild. De erosie heeft alle zand en klei weggespoeld maar het water stroomde niet krachtig genoeg om al de keien weg te spoelen. Die keien zijn blijven liggen op de heuvels. Vandaar de naam van onze 'berg' nl. de Kezelberg. De velden onmiddellijk links van de fotograaf liggen vol kiezen of keuzels.

Ongeveer 2 miljoen jaar geleden begonnen de IJstijden. Op het hoogtepunt van een IJstijd zag onze streek er heel anders uit. Het was zo koud dat er bijna geen bomen groeiden, de grond was permanent bevroren, het was ook droger en er was een toendravegetatie.

Tijdens de IJstijden daalde niet alleen de temperatuur maar ook de zeespiegel. Soms wel 100 m of meer omdat veel water vast zat in gletsjers. Dat had interessante gevolgen. Als de gletsjer smolt, kwam er onbegroeid land droog te liggen, o.a. waar nu de Noordzee ligt. De wind voerde allerlei losse bodemdeeltjes – zand of leem – met zich mee en heeft die in onze regio afgezet. Vandaar dat landbouwkundigen onze streek indelen bij de zandleemstreek. Dat zandleem is erg vruchtbare grond. Dat vormt een deel van de verklaring voor het grote aantal boerderijen. Een boerengezin kon hierdoor leven van de opbrengst van maar een kleine lap grond.

Zandleem is erg kwetsbaar voor erosie. Onbegroeid zandleem spoelt gemakkelijk weg. De velden op de voorgrond links zijn gevoelig voor erosie daarom zijn ze blijkbaar ingezaaid met groenbedekkers, die o.a. goed zijn om de erosie te bestrijden.

Markers op foto:

- 1: Watertoren Menen (overkant Leie) bij Kruispunt N32 & N366
- 2: Nieuwe kliniek Menen (zal afgebroken worden). Achter de nieuwe kliniek zie je heel in de verte een kantoortoren uit het Rijksel – ik weet helaas niet welke. De toren achter de nieuwe kliniek is beter zichtbaar in de fusiefoto dan op elke aparte foto.
- 3: Het dak van de verbrandingsoven van Halluin (moet je eens bekijken via streetview van Google Earth).
- 4: TV-toren
- 5: St Jan Baptistkerk in de Wijk Ons Dorp in Menen
- 6: Kerk Geluwe
- 7: Indoorski Komen
- 8: Bospartijen Geluwe-Beselare met Kemmelberg op achtergrond
- 9: Kerk Beselare

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

ZONDAG 30 MAART// 5DE GEOLOGISCHE BUSUITSTAP THEMA: WATER, DRANK EN NATUUR

Tijdens deze lustrumeditie verkennen we grondig een overbekende Vlaamse streek waar we ons thema alle eer kunnen aandoen. Leerzame momenten worden afgewisseld met kleurrijke natuurwandelingen in een glooiend landschap. Maar het geheel van de tocht blijft uiteraard een verrassing, want het is een lustrum-editie. Snel inschrijven is de boodschap, er kunnen maximaal 35 deelnemers mee.

Afspraak: om 8u aan de Parking van Syntra op 't Hoge, Doorniksesteenweg, Kortrijk. We zijn terug om 18u. Zorg voor picknick en stevig schoeisel.

Inschrijving: 15 euro op rek.nr. Natuurkoepel (775-5754011-89) met vermelding aantal personen + geo-bus 2014

Gidsen: Dirk Libbrecht, Erwin Decoene en Frederik Depreter (geologen), Koen Himpe (landschaps-historicus)

Info: Hans Vermeersch (0561362804 of hans@natuurkoepel.be) of wgg1@natuurkoepel.be

Foto: © Dirk Libbrecht
De hoge resolutiefoto kun je bekijken via www.natuurkoepel.be/docs/g120141.pdf

JOHAN STAELENS
COÖRDINATOR EIKELMUIS-
PROJECT WEST-VLAANDEREN
ZWG NATUURPUNT

*Christophe Gruwier samen
met de JNM aan het fruit-
persen in de gietende regen*

EEN GESLAAGD EIKELMUISSYMPOSIUM

Op zaterdag 14 september 2013 vond in Hoeve te Coux in Kortrijk het eerste internationaal eikelmuis-symposium plaats.

Verschillende organisaties waaronder de partners van het project Bips (Biodiversiteit in de stadsrand - www.bipsweb.eu), de Provincie West-Vlaanderen, de Zoogdierenwerkgroep van Zuid-West-Vlaanderen, de gewestelijke Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt, de stad Kortrijk en de GON (Groupe ornithologique et naturaliste du Nord et du Pas-de-Calais) sloegen de handen in elkaar om samen een

thema's. Frank Huysentruyt (ZWG Natuurpunt) beet de spits af met een praktische voorstelling over de ecologie van de Eikelmuis en gaf bovendien nog eens extra uitleg bij het protocol voor het invoeren van de eikelmuiswaarnemingen (o.a. [eikelmuisnestkastmodule op waarnemingen.be](http://eikelmuisnestkastmodule.op.waarnemingen.be)). Daarna volgde een voorstelling van de diverse eikelmuisprojecten met monitoringsresultaten uit West-Vlaanderen, Henegouwen en Noord-Frankrijk. Dit alles werd heel mooi visueel voorgesteld door een vijftal medewerkers van het eikelmuisproject.

De voormiddag werd afgesloten met twee praktische workshops: monitoring van Eikelmuis onder leiding van Frank Huysentruyt en tips voor het inrichten van een eikelmuisvriendelijke tuin door Dirk Criel.

In de namiddag kwamen onze Nederlandse eikelmuisvrienden Maurice La Haye en Wesley Overman aan het woord met een presentatie over het onderzoek en het voedselgedrag bij Eikelmuis in het

Savelsbos. Daarna stelden twee Nederlandse biologiëstudenten de resultaten voor van hun voedsel-analyse bij de laatste nog resterende populatie Eikelmuisen van Nederland en dit schitterend gebracht door Laura Kuipers en Janneke Scholten.

Het gloednieuwe actieprogramma "Soortbescherming Eikelmuis" voor de Provincie West-Vlaanderen (auteur Olivier Dochy) met als voornaamste thema de biotoopversterkende maatregelen voor de Eikelmuis werd als primeur voorgesteld door Peter Norro. Met deze positieve en hoopvolle woorden werd de eikelmuis-tuin officieel geopend in het bijzijn van de Schepen van Milieu Bert Herrewyn van de Stad Kortrijk en Peter Norro van de Provincie West-Vlaanderen.

Na de inspanning was er voldoende tijd voor ontspanning en netwerking op de receptie met versgeperste vruchtensappen en cider, aangeboden door het Provinciebestuur.

Tijdens de voordrachten konden de kinderen zich uitleven met o.a. het persen van fruit, eikelmuis-nestkastjes timmeren en er was het "eikelmuis-spel". Vooral de opgedaagde JNM-ers onder leiding van Christophe Gruwier en Nathalie Capon amuseerden zich rot, niettegenstaande de gietende regen.

Ondanks het minder gunstig weer werd het een zeer geslaagd eerste eikelmuis-symposium waar er heel wat praktische

symposium te organiseren rond de bedreigde Eikelmuis.

Zowel in de voor- als namiddag waren er heel wat interessante presentaties rond diverse

↓ Het controleren en op GPS zetten van de Eikelmuis-kasten gaat ook door in 2014

→ Bert Herrewyn en Peter Norro waren heel tevreden over de nieuwe prachtig aangelegde fruitboomgaard

↘ In de gietende regen werd het infobord over de Eikelmuis in Hoeve te Coucx onthuld

↘↘ Een 60-tal aanwezigen waren present

eikelmuiswerkgroep - met de klinkende naam "Eliomys" - op te richten.

Het eikelmuis-symposium betekent dus zeker niet het einde van de acties voor de bescherming van de Eikelmuis. Wel integendeel. Nieuwe perspectieven werden geopend naar een verdere

voorstellen met betrekking tot de bescherming van de soort werden gelanceerd waaronder het aanleggen van een nieuwe eikelmuis-tuin in Zuid-West-Vlaanderen (voorzien in 2014, verdere info volgt).

Na jarenlange nauwe en grensoverschrijdende samenwerking in kader van het Bips-project is het belangrijk om dit waardevol netwerk van verschillende actoren in stand te houden en verder in te zetten op beleid en beheer om de Eikelmuis een betere toekomst te geven. Tijdens het eikelmuis-symposium werden alvast veel ideeën uitgewisseld en plannen gesmeed om een nieuwe internationale

actieve en doelgerichte bescherming van onze prachtige maar bedreigde slaapmuis.

Bij deze ook nogmaals hartelijk dank aan Leander Depypere (Bips) voor de jarenlange enthousiaste inzet bij het organiseren van tal van activiteiten voor de bescherming. Dank ook aan alle aanwezigen, in het bijzonder aan alle medewerkers aan het eikelmuis-symposium en de vrijwillige medewerkers van de ZWG en iedereen die meehelpt aan het eikelmuis-project. De Eikelmuisen zullen jullie dankbaar zijn !

FOTO'S: JOHAN STAELENS EN MARIO DESLOOVERE.

Uitnodiging

ZONDAG 16 februari 2014

Provinciale eikelmuisvergadering
& opstart internationale werkgroep Eliomys

Programma (start om 13u30)

- Verwelkoming en inleiding
(Johan Staelens & Mario Desloovere, ZWG Zuid-West-Vlaanderen)
- Voorstelling soortactieplan Eikelmuis
(Olivier Dochy, medewerker biodiversiteit Provincie West-Vlaanderen)
- Pauze met koffie & heerlijke confiturentaart
- Nieuwtjes uit de verschillende eikelmuisregio's
- Brainstorm oprichting Internationale eikelmuiswerkgroep Eliomys
- Vanaf 17u: nestkastcontrole eikelmuis in de buurt

Contact

Johan Staelens
Coördinator eikelmuisproject
T: 0478/459056 E: info@eliomys.eu

Locatie

Streekhuis Zuid-West-Vlaanderen
Doorniksesteenweg 218
8500 Kortrijk

i.s.m.

west-vlaanderen
de gebieden provincie

Avelgem

ERWIN DEWULF

DUIZEND TINTEN GROEN

DE ONTDEKKING VAN DE "NATUURGIDS" IN ONSZELF

men in de berm, een kraanvogel op een verloren akker,...

De motivatie was er dus, maar... zou er nog plaats zijn, de startdatum was immers niet meer veraf en er waren maar 25 plaatsen! Ik was dan ook verwonderd te horen dat de cursus misschien niet zou doorgaan bij gebrek aan belangstelling. Hoe was dat mogelijk? Zo'n unieke kans en zo weinig interesse. Was het de ong. 200 euro, het programma, de uren?

Rond de jaarwende 2012-2013 las ik in Klimop dat een cursus Natuurgids zou worden georganiseerd in Avelgem. In Avelgem tedjuu, ongeveer 5 km van mijn woonplaats !

Daar ik altijd al interesse had in al wat groeit, bloeit, kruipt, vliegt, zwemt en loopt; maar heel vaak een tekort aan kennis ervoer (welke vogel hoor ik daar, welk (on)kruid is dat, zou die paddenstoel eetbaar zijn?), dacht ik dat dit een unieke kans was om mezelf wat te 'upgraden'.

Het programma zag er goed uit: nu en dan een woensdagavond en regelmatig op zaterdagvoormiddag (vooral excursies). Een dertigtal lessen van ong. 3 uur, gespreid over 10 maanden of de 4 seizoenen, waarin een breed scala van natuuraspecten zou aan bod komen.

Daarnaast speelde mee dat ikzelf wat meer vrije tijd zou krijgen omdat ik –na 40 jaar- noodgedwongen met een andere passie moest stoppen: het lange-afstandslopen. Al die jaren ging ik immers verschillende keren per week lopen op oude spoorwegen, langs en in 'reservaten', op de Kluis, in de Gavers, langs trage wegels,... Ik wist ook al dat ik het ging missen: het soms lichamelijke afzien en de voldoening achteraf, maar ook zeker het contact met de natuur in al zijn facetten. Door de wind, de sneeuw, de hitte... de wereld 's morgens zien ontwaken of 's avonds zien indommelen, de roep van het steenuiltje, de opvliegende patrijzen, wegsputtende hazen, een zwerm kneutjes, het veranderen van de bomen en de struiken, glimwor-

Enfin, men geraakte op de valreep toch aan de helft van het vooropgestelde aantal deelnemers en we konden starten op de laatste woensdag van februari.

Zoals gewoonlijk bij zo'n zaken maakten we wat aarzelend kennis met mekaar, hoorden we elkaars achtergrond en het waarom. Een misschien heterogeen groepje qua leeftijd (allen meerderjarig, dat wel) en opleiding, niet qua geslacht (slechts 2 dames), maar allen wel met de wil gezegend om wat meer te weten te komen over de ons omringende natuur. Wat ook opviel: een deel van de groep had, net als ondergetekende, al min of meer beslist om niet te gaan voor het Nec-Plus-Ultra, nl. het diploma van Natuurgids. Hoofddreden daarvoor is wellicht dat we te weinig vrije tijd hebben om een deftige terreinstudie uit te voeren en op papier te zetten, en misschien ook wat gebrek aan zelfvertrouwen.

De ons overhandigde cursus bleek, na doorbladering, ook al niet van die aard om dat zelfvertrouwen op te krikken. Wat zag die natuur er toch moeilijk uit: rupsen hebben 3 paar borstpoten, 4 paar valse buikpoten en 1 paar naschuiers, bij de planten heb je o.m. oerbedektzadigen, geavanceerde tweezaadlobbigen, enz. Er bestaat zoiets als heterotrofie, abiotische verschijnselen, beheerparadox, mutualisme, eutrofiëring. Begin er maar aan!

En al die soorten, al die tinten groen en andere kleuren. Je ziet eigenlijk door het bos de bomen niet meer, en we kwamen dan nog om o.m. verschillende bomen te leren onderscheiden!

Nu, we lieten ons niet afschrikken en zijn met volle moed begonnen, en het moet gezegd: nu we bijna op het einde zijn kunnen we zeggen dat we toch wel een stuk klaarder zien. En vooral: dat we ons nauwer betrokken voelen bij wat er zich in die na-

**ACTIVITEIT
IN DE KIJKER**

tuur afspeelt. De lessen over planten, vissen, insecten, zoogdieren, ecologie, de excursies,... gegeven door begeisterte mensen, hebben onze verwondering en bewondering alleen maar aangewakkerd. En het is een feit dat een mens jong blijft als hij met verwondering in het leven blijft staan. Ook als groep zijn we gegroeid, een paar mensen hebben door omstandigheden wel afgehaakt, maar het enthousiasme van de 'overlevers' is mooi om zien: spontane tips en verslagen van excursies belanden in elkaars mailbox, er wordt al eens met enkelen aan een externe activiteit deelgenomen, en na het verstrijken van de cursus zal zeker wel contact met elkaar worden gehouden.

We hebben ook geleerd dat je kan kiezen. Ofwel ga je echt voor iets dat je enorm interesseert bvb. de zoogdieren (en best dan nog specifieker bvb. de vleermuizen), en probeer je daar zoveel mogelijk over te weten te komen; ofwel probeer je over alles toch een beetje te weten te komen. Mensen die voor de terreinstudie gaan zullen dus zeker gebaat zijn met deze laatste instelling. Beide strekkingen zijn echter nodig en vullen elkaar aan.

Het is misschien jammer dat waarschijnlijk slechts een paar mensen een terreinstudie gaan doen, natuurgidsen zijn immers hard nodig, maar zoals eerder gezegd ontbreekt bij de meesten de tijd, al kregen we uitstel tot het voorjaar voor het indienen en verdedigen van het werk. Ikzelf denk het ooit nog te doen, éénmaal de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Uitgesteld is dus niet verloren, en ondertussen doen we verder ervaring en kennis op.

Ik wil Ann D'heenede van het CVN van harte danken voor haar aanstekelijke inzet en begeleiding, evenals de gedreven lesgevers en Frans van Natuurpunt Avelgem die alles in goede banen leidde.

Misschien ook een oproep aan het CVN om de cursus eens te herbekijken. Eventueel wat uitbreiden in tijd en inhoud, werken met modules, meer laagdrempelige cursussen organiseren overal te lande, als basis voor de eigenlijke cursus Natuurgids.

Het was voor mij en mijn groepsleden alvast een zeer leerrijke ervaring, die wellicht zal blijven duren: we weten nu o.m. wat determinatiegidsen zoals de Flora zijn (ook soms op Ipad te downloaden), zullen meer actief aan excursies kunnen deelnemen, en boeken en internet blijven raadplegen om tegemoet te komen aan die verwondering...

Een aanrader !

Noot van de redactie: ondertussen werd de cursus Natuurgids inderdaad herzien en zal er gestart worden met een eerste laagdrempelige module "Kijk op Natuur" in maart in Kortrijk. Zie elders in deze Klimop.

CURSUS NATUURGIDS: BASISMODULE: "KIJK OP NATUUR"

Ann D'Heenede

Zoek je echte natuurbeleving? Wil je je basiskennis over natuur vergroten? En wil je graag je steentje bijdragen aan meer natuur en een beter milieu? Dan is de cursus Kijk op natuur iets voor jou. We dompelen je onder in de natuur in je eigen buurt. Enthousiaste en deskundige lokale vrijwilligers begeleiden en verzorgen de lessen en excursies. Bij de cursus hoort een fraai handboek zodat je wat in de les of op excursie werd behandeld, nog eens rustig thuis kunt nalezen. Deze cursus kan je enkel in regio Kortrijk volgen. Grote inspirator voor deze cursus is onze collega en vriend Frank Vandendriessche die in oktober 2012 overleed.

De cursus bestaat uit 17 activiteiten waarvan meer dan de helft excursies! Onderwerpen als ecologie, dierkunde, vogelgeluiden, natuurbeheer, plantkunde... komen uitgebreid aan bod. Excursies leren je meer over het bos in de lente, biodiversiteit, landschapsecologie, bomen en mossen in de herfst...

Het volledig programma vind je op www.c-v-n.be/nl/cursus-detail/kijk-op-natuur_394.aspx

Deze cursus is de eerste basismodule in het opleidingstraject tot natuurgids. Dit opleidingstraject loopt over 3 modules. Na deze basismodule volgen een verdiepingsmodule en een methodiekmodule. Deze basismodule kan los van de andere modules gevolgd worden.

Doelgroep: iedereen die de natuur in eigen buurt wil ontdekken en beleven.

Aantal: maximaal 25 deelnemers.

Prijs: €85 een digitaal handboek is bij de prijs inbegrepen, een gedrukt handboek kost €16 (aan te vinken bij inschrijving).

Info & inschrijven: www.c-v-n.be Ann D'heenede 050/825726 of ann.dheenede@c-v-n.be.

Wanneer: start op 15 maart 2014 tot 11 oktober 2014 telkens op zaterdag van 9u tot 12u.

Waar: de lessen vinden plaats in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, 8500 Kortrijk of Hof Te Coucx, Marionetten 12, 8500 Kortrijk. De excursies vinden plaats in natuurgebieden van de regio Kortrijk.

FRIEDA FLO

GROTE BOOMPLANTACTIE IN HET PRESHOEKBOS

ZATERDAG 22 MAART 2014 VAN 10U TOT 16U

SAMEN MAKEN WE ONZE LEEFOMGEVING WEL HONDERDEN TINTEN GROENER

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

Het Preschoekbos, het stadsbos van Kortrijk en Menen wordt op grondgebied van de deelgemeenten Marke-Aalbeke-Lauwe verder uitgebreid. Nu al kan je in het Preschoekbos genieten van rust en gezonde lucht, van wandelpaden, parkjes en banken, een fietspad, een mountainbikeparcours, later komt er een ruiterspad. Het Preschoekbos zal ook beheerd worden als productiebos: houtproductie voor toekomst.

In 2002, 2005, 2010 en 2012 vonden reeds groot-schalige plantacties plaats met de medewerking van de bevolking. Dit jaar wordt het Preschoekbos **8 ha groter**. We proberen de vorige successen te evenaren en verwachten weer heel veel gemotiveerde planters.

➤ Stuk preschoekbos, aangeplant in 2002

↓ aanplant preschoekbos 2012

WIE ORGANISEERT?

Het ANB (Agentschap voor Natuur en Bos) West-Vlaanderen geeft informatie en zorgt voor prima plantgoed: streekeigen bomen en struiken. Ze maken het terrein plantklaar, de putjes zullen dus vooraf gemaakt zijn.

De partners in deze organisatie: Natuurpunt Kortrijk, Natuurkoepel, Curieus, de Stad Kortrijk en de gebiedswerking Marke zorgen voor logistieke ondersteuning, vriendelijk onthaal en een hartverwarmend drankje.

WAT DOEN WE?

De ambities zijn groots, in één dag gaan zo'n 20.000 boompjes en struiken de grond in, goed voor 8 ha nieuw bos én een speelbos.

WAAR?

Op grondgebied Marke tussen de Markebeek en de Cornelusweg-Corneluspad tot aan de boerderij met de bijen. We beplanten de rechter oever van de beek aan de overkant van de visvijver. Zie kaartje.

START EN ONTHAAL

Kom als dat lukt te voet of met de fiets naar de Preshoekstraat. Begeef je tussen de huisnummers 135 en 137 naar het Markebekepad nabij de speelweide. Daar vind je het onthaal van de plantactie. Via een tijdelijk brugje over de Markebeek kom je tot aan de akkers die we samen zullen beplanten. In de loop van 2014 komt hier een permanente brug zodat iedereen makkelijk het jonge bos kan bezoeken.

WIE KOMT?

Iedereen die de natuur een warm hart toedraagt, grote en kleine gezinnen, jong en oud, verenigingen, jeugdbewegingen, medewerkers van het ABVV. Zeker de Markenaren!

WAT BRENG JE MEE?

Laarzen of hoge bottines, spade of schop, je beste humeur.

FOTO'S © PIERRE DERYCKERE

↑↑ Stuk preshoekbos, aangeplant in 2005

↑ aanplant preshoekbos 2012

HET BOS

- ...is onmisbaar voor de CO₂-opname en zuurstofproductie, het verzacht de klimaatextremen.
- ...verbetert de bodem en remt erosie af.
- ...maakt leven mogelijk voor ontelbare soorten organismen, planten, dieren, zwammen.
- ...is een natuurlijk scherm tegen fijn stof, lawaai en visuele vervuiling.
- ...is een levend voorbeeld van de natuurlijke kringloop.

Isolatie rondom, de ultieme bescherming.

Recticel Insulation, door de natuur geïnspireerd.

Om duurzame isolatieproducten voor uw woning te ontwikkelen, bestudeerden de product innovators van Recticel Insulation de natuur. En haalden er de eigenschappen uit die ons gamma zo uniek en efficiënt maken. Zo lieten ze zich inspireren door het ingenieuze beschermingssysteem van het gordeldier. Die kan zich volledig afsluiten van de gevaren van buitenaf. Net zoals Recticel Insulation uw woning volledig afsluit van weer, wind... en hoge energiefacturen.

Uw woning, perfect geïsoleerd van onder tot boven.

Inderdaad. We bieden u uiterst kostenbesparende, duurzame producten die uw hele woning - ook als het een passiehuys betreft - optimaal isoleren. Neem nu Eurowall®: met deze ultradunne spouwisolatie bespaart u geld én ruimte. U kiest ook voor Powerroof®, onze revolutionaire dakisolatie, én Eurofloor®, de dunste vloerisolatie? Dan bent u bovendien zeker dat de isolatie in uw woning naadloos in elkaar overgaat. Dank u wel, Moeder Natuur.

Totale bescherming met 6 topproducten.

Powerroof®
isolatie voor
hellende
daken

Eurowall®
de ultradunne
spouwisolatie

Eurothane® G
de ideale
binnenisolatie

Eurofloor®
de dunste
vloerisolatie

Powerwall®
isolatie voor
buitengevels

Eurothane® Bi-3
isolatie voor
platte daken

DAG VAN DE NATUUR 2013

Dat het klimaat opwarmt, dat is ook de zorg van het Sint-Niklaasinstituut. Ook dit jaar waren ze weer van de partij, ditmaal op de plantdag van het Klimaatbos, de juffrouwen Cinthy en Cindy, meester Luc en een groep dappere leerlingen. Vergezeld van nogal wat ouders.

Met een veertigtal paar handen ging het flink vooruit. Ook al door de aanmoediging van eerste schepen Wim Monteyne. Onze beheerploeg leidde alles in goede banen. En de hete pompoensoep deed deugd in de kille voormiddag.

Het Klimaatbos verbindt de Vaarttaluds met de Oude Spoorweg. Zo vormt zich stilaan een mooi gebied waar het goed wandelen is. Daarom werd ook een oud wegeltje in eer hersteld. Het betreft de Hoogelegeweg, zo althans staat het pad vermeld op de atlas der buurtwegen.

In de namiddag hielp Natuurpunt Zwevegem bij het planten van een meidoornhaag aan het nieuw Gemeentepunt. Daar krijgt de Zwevegense Buurtuin stilaan vorm. Moestuinliefhebbers kunnen hier een perceel krijgen om te tuinieren. Er komt ook een insectenhotel, een compostruimte en een bergplaats.

↑↑ Eddy en Trees planten een meidoornhaag rond de buurtuin

↗ Marleen als soepmadam

↑ Ronny, Alaja, Amelie en Florian planten een zwarte populier, *Populus Nigra*.

↗ Dag van de natuur 2013

**GUNTER
DE BAERDEMAEKER**

MOBIEL ZET ONS AAN HET FIETSEN

**Elektrische fiets
kan voor een
omwenteling
zorgen in
het woon-
werkverkeer.**

10 jaar geleden begon Mobiel met het aanbieden van fietslease aan bedrijven. Wat eerst geen onverdeeld succes was, begint nu aardig te lukken. Bedrijven ontdekken pas nu het potentieel om het fietsen te promoten bij hun werknemers. Dat zouden ze moeten doen, alleen al uit eigenbelang door het sparen van uitgaven voor dure grond en de inrichting van parking, de enorme tijdswinst dat fietsen oplevert in stedelijke omgeving en fittere werknemers die op tijd op het bedrijf arriveren. Om van het fiscale voordeel nog niet te spreken. Bedrijven maken daarbij de keuze om een fietsvergoeding te geven of een fiets van de zaak. Dat laatste hoeft helemaal niet duur te zijn. Vanaf 20 euro per maand heb je een superdegelijke fiets. Die kan je makkelijk uitbreiden met een diefstal en/of pechbijstandsverzekering. Mobiel neemt daarbij alles voor zijn rekening: onderhoud, transport, herstellingen, onderdelen en verzekeringen, alles voor een all-in prijs. Steeds vaker kiezen klanten voor een vouw- of elektrische fiets. Die mag dan nog duur zijn in aankoop, de prijs per kilometer blijft echter zeer gering in vergelijking met de efficiëntie. Een elektrische fiets brengt je sneller en met minder moeite naar je plaats van bestemming. Elektrisch fietsen kan onze kijk op en

Wie had 13 jaar geleden kunnen dromen dat een kleine vzw zou uitgroeien tot een regionaal fietsencentrum dat een diverse waaier aan fietsendiensten aanbiedt en op die manier jaarlijks meer dan 5000 klanten letterlijk op de fiets zet?

In 2000 startten ze met de verhuur van 30 fietsen, maar gestadig werd de fietsenvloot uitgebreid tot momenteel 1200 stuks. In hun aanbod vind je gewone fietsen alsook tandems, vouwfietsen, fietsen voor personen met een beperking, trekkingfietsen en zelfs riksja's.

(Buitenlandse) Studenten

Vanuit hun uitvalsbasis aan het Kortrijkse station geeft Mobiel aan zowat 800 studenten, waarvan het merendeel Erasmusstudenten uit het buitenland afkomstig is, een degelijke fiets die ze huren voor een prikje. Wie vreest voor diefstal kan de fiets voor minder dan 25 euro verzekeren.

Jong geleerd of oud en nog aan het jongleren

Mobiel geeft fietseducatie voor jong en oud. In de Kortrijkse scholen zal zowat iedereen uit de derde graad een examenproef fietsen op de openbare weg afleggen. Daar steekt Mobiel ism de stad Kortrijk zijn schouders onder door het begeleiden en testen van de leerlingen. Wie volwassen is maar nooit leerde fietsen kan dat doen op een veilig oefenterrein. In minder dan 14 dagen zijn mensen die nooit fietsten klaar voor een mobieler leven.

Europa steekt een tandje bij.

Via een Europees fonds kan Mobiel meer dan 400.000 euro investeren om in Kortrijk nieuwe fietsvoorzieningen tot leven te brengen. Mobiel leverde in 2012 een plan af aan de stad om een leenfietsmodel- denk aan Brussel en Anwerpen, maar dan op een kleinere schaal – te introduceren.

ons bewegingspatroon in onze omgeving drastisch wijzigen. Met meer fietssnelwegen zoals bv het Guldenspoorpad, creëer je hefbomen.

En wat als die elektrische fiets straks nog de grootste weerstand tegen fietsen, nl de klimaatomstandigheden, zeg maar regen en koude, kan wegnemen. Bij de bouw van een fiets speelde vroeger het gewicht een zeer grote rol, want iedere kilogram

moest zelf geduwd worden. Bij de bouw van een elektrische fiets mag er al een pondje meer aan toegevoegd worden. Dat opent perspectieven om bv een dak op de fiets te plaatsen. Futurisme of werkelijkheid?

Hun boutade was vroeger: "wij blijven de fiets promoten tot zolang de mensen die achter de fiets staan, er ook opzitten". Dat begint aardig te lukken. Heel wat lokale besturen, organisaties,

bedrijven trekken de kaart van de fiets. De voorbeeldfunctie is daarbij belangrijk. Als de baas fietst, volgt de rest. En in de praktijk zie je het gevolg. Waar initiatief genomen wordt om het fietsgebruik werkelijk te promoten tekent men resultaten op. In Amsterdam kende men recent meer verplaatsingen in kilometers met de fiets dan met de auto. In Denemarken, fietsland nummer 1 in Europa, kost een wagen ongeveer het dubbele als bij ons. En dichterbij huis investeert Gent in een stalling aan het station met een capaciteit van 10.000 fietsen. Utrecht heeft zichzelf als doel gesteld dat 60% van het woon-werkverkeer met de fiets moet gebeuren tegen 2030. Wij halen nog geen 20%, er liggen dus nog veel kansen.

www.mobiel.be
FOTO'S: © MOBIEL

Fietsdak
© Velopa

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//CURSUS NATUUR-IN-ZICHT IN ZULTE

Zoek je echte natuurbeleving? Wil je jouw basiskennis over de natuur vergroten? Draag je een steentje bij voor meer milieu en een beter natuur? Dan is deze cursus iets voor jou. We dompelen je onder in de natuur in je buurt. Daar is zeker meer te beleven dan je kan vermoeden! Een fraai handboek laat je toe om wat in de les of op excursie is behandeld, thuis nog een rustig na te lezen. Enthousiaste lesgevers verzorgen de lessen en begeleiden de excursies.

Praktisch:

De lessen reeks bestaat uit 10 sessies: 5 binnen activiteiten en 5 excursies. De binnenlessen gaan door in het Ontmoetingscentrum (Kerkstraat 36, Olsene).

Data: Dinsdagen 01/04, 22/04, 06/05, 13/05 en 03/06 van 19u30 tot 22u30 en zaterdagen 05/04, 26/04, 10/05, 24/05, 14/06 van 9u tot 12u.

Kostprijs: 60,00 €

Inschrijven: via de site www.c-v-n.be, en dan kiezen voor de interesse 'kennismaken'

Meer info: CVN West-Vlaanderen, Ann D'heenede, ann.dheenede@c-v-n.be, of 050/82.57.26. De lokale contactpersoon voor deze cursus is Koen Bilcke van Natuurpunt Deinze (koen.bilcke@telenet.be of 09/380 39 42)

Voor deze cursus werken we samen met Natuurpunt Waregem-Zulte en Natuurpunt Deinze.

Ann D'Heenede

HERBRUIKBARE LUIERS, EEN DOORDACHTE KEUZE

Wegwerpluiers waren in de jaren 70 een echte vooruitgang. De katoenen luiers van toen hadden terecht een kwalijke reputatie, de zachte babyhuid kreeg het soms hard te verduren. Vandaag kiezen steeds meer jonge ouders niet alleen voor comfort, maar ook voor het milieu.

De herbruikbare luiers die je vandaag koopt, lijken in niets meer op de grote katoenen doeken die je ouders of grootouders gebruikten. Ze zijn uitgeknipt door mensen die comfort en milieu hand in hand laten gaan.

Maika verliert Elena
© Wouter Raepsaet

Luieremmer of waterdichte
luiertas + Rol papieren inleg-
velletjes
© Imog

Maika, moeder van Elena (20 maand), doet haar
verhaal uit de doeken

Herbruikbare luiers gebruiken was een doordachte keuze.

Mijn interesse en overtuiging werden al gewekt toen ik in het 1e jaar van de opleiding bachelor in de vroedkunde zat. Daar kregen we een workshop rond draagdoeken en herbruikbare luiers. We werden geconfronteerd met de rekensom dat een baby al snel 6 tot 8 luiers per dag gebruikt. Rekening houdend met het feit dat wegwerpluiers een enorme belasting zijn voor het milieu en ook met het financiële aspect, was de keuze gauw gemaakt. Het valt me op dat wij beduidend minder vaak de vuilzak buiten zetten dan onze burens.

Herbruikbare luiers zijn duurder in aankoop, maar op langere termijn goedkoper.

Gewone wegwerpluiers kosten per stuk tussen €0,15 en €0,25. Een startpakket van 24 herbruikbare luiers - dit zijn katoenen doeken - en 6 broekjes inbegrepen kost al vlug tussen €160 en €200 euro. Je kan er natuurlijk zover in gaan als je wil. Wanneer er een tweede kindje bij komt, dan kan je de luiers verder blijven gebruiken. Ondanks het extra verbruik van water tijdens het wassen, blijft de ecologische balans in het voordeel van de katoenen luiers. Tegenwoordig zijn de wasmachines al uitgerust met een eco-modus en met een aangepast wasmiddel voor herbruikbare luiers volstaat zelfs een standaardprogramma op 30°C.

Daarenboven hebben wij ook een premie voor herbruikbare luiers bekomen van de gemeente Kuurne. Wegwerpluiers kosten per kind voor de hele luierperiode zo'n 800 à 1400 euro voor de aankoop van de vuilniszakken en de luiers. Wanneer je

wasbare luiers gebruikt, betaal je voor de volledige periode 700 à 1000 euro voor de aankoop en de waskosten. Met dit uitgespaarde bedrag kun je jezelf bijvoorbeeld een energiezuinige wasmachine schenken (mocht je die nog niet hebben).

Nog meer voordelen.

De kindjes zijn sneller zindelijk. Een gewone wegwerpluier voelt droger aan en kinderen verdragen dat langer. De herbruikbare luier blijft vochtig, dit hebben kinderen van een jaar niet meer zo graag waardoor ze sneller vragen op het potje te mogen gaan. Ze geraken zich sneller bewust van wanneer ze moeten plassen. Ondanks de vochtigheid krijgen de kindjes door de katoenen stof geen uitslag, wat bij gewone wegwerpluiers wel sneller het geval is door de vele synthetische stoffen en additieven zoals parfum. En je kan ze meteen al gebruiken vanaf de geboorte, je hoeft dus niet te wachten tot je kindje enkele maanden oud is.

De moderne wasbare luiers lijken sterk op wegwerpluiers. Ze zijn meestal voorgevormd en sluiten met klittenband, drukknopjes of strikjes. Er zijn er in alle maten, kleuren en vormen (al dan niet meegroeïend met je kind). Sommige zijn uit één stuk, andere bestaan uit verschillende delen. Ze bestaan uit katoen, bamboe, badstof, hennep, wol of fleecce. Maar je werkt steeds met een papieren inlegdoekje die je in de luier aanbrengt, waardoor je de stoelgang meteen kan verwijderen.

En wat kan iemand ervan weerhouden ze te gebruiken?

De luiers moeten op regelmatige basis gewassen worden en tijdens een uitstap dient de vuile luier in een speciale tas terug mee naar huis genomen te worden i.p.v. in de vuilniszak te dumpen. En voor wie de allereerste keer dergelijke luier moet aanbrengen, is het iets moeilijker dan bij een gewone wegwerpluier, maar oefening baart kunst. Zelfs onze crèche stemde meteen in en de verzorgsters zijn er ondertussen heel vaardig in. En graag

vermeld ik ook dat dit eveneens voor mannen weggelegd is, mijn man Wouter is er zelfs heel bedreven in. Ik moet wel toegeven dat wij overstappen op wegwerpluiers zodra wij langer dan drie dagen elders verblijven zoals op reis, een tijdelijke keuze voor het gemak, zij het een beetje tegen onze principes.

Goed voor je baby en goed voor het milieu

Met wasbare luiers investeer je in de toekomst van onze planeet. En bijgevolg ook in de toekomst van je kinderen.

- Voor de hele luielperiode van je kind heb je 1 à 1.4 ton wegwerpluiers nodig. Dit komt overeen met één huisvuilzak per week. In België worden elk jaar 700 miljoen wegwerpluiers verbrand. Wasbare luiers vormen de oplossing voor dit probleem.
- Wasbare luiers stoten 1,5 tot 2,5 keer minder CO₂ uit dan wegwerpluiers (dit ondanks de energie die nodig is om wasbare luiers te wassen).
- Elke baby gebruikt in zijn luielperiode zes bomen en honderden liters water voor het papier van de wegwerpluier. Bomen en water zijn schaarse natuurlijke rijkdommen.
- Voor de productie van wegwerpluiers zijn liters aardolie en chemische producten nodig.
- De meeste wasbare luiers maken gebruik van natuurlijke producten, ideaal voor gevoelige babybilletjes.

Wasbare herbruikbare luiers - alles nog eens op een rijtje

Ze vormen een milieuvriendelijk alternatief voor wegwerpluiers. Bovendien zijn ze financieel interessant, ze verhogen het comfort voor je baby en zijn handig in gebruik!

Herbruikbare luiers bestaan er in alle maten, kleuren en vormen (al dan niet meegroeïend met je kind).

Ze bestaan uit verschillende delen:

- De luier zelf zorgt voor de nodige absorptie;
- Een overbroekje zorgt voor waterdichtheid en beschermt tegen lekken;
- Een inlegger zorgt voor extra absorptie, bijvoorbeeld tijdens de nacht;
- Een papieren inlegvliesje vangt de stoelgang op.

Er bestaan ook alles-in-één luiers, die hebben een waterdichte buitenzijde, zodat geen apart overbroekje nodig is.

Waar kan je ze vinden?

Er is een uitgebreid aanbod in de handel. Je kan de website van milieuadvieswinkel daarvoor raadplegen: <http://www.milieuadvieswinkel.be/index.php/08.01.13/>. Die geeft een overzicht van de verkoopadressen van wasbare luiers in West-Vlaanderen. Tevens vind je er ook diverse webshops en producenten van wasbare luiers. Het internet biedt je ook een enorme keuze (zoals <http://www.mamaloeshbabysjop.nl>).

Bewuste gemeentelijke overheden ondersteunen je keuze.

Op de website van OVAM vind je een opgave van gemeenten die herbruikbare luiers op één of andere manier subsidiëren: <http://ovam.be/jahia/jahia/pid/2609>. Dit zijn o.a. Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Izegem, Kortrijk, Kuurne, Lendelede, Waregem. De tussenkomst bedraagt meestal 50% van de voorgelegde aankoopfactuur, beperkt tot 100 à 150 €. Meer details kan je op de gemeentelijke websites terugvinden.

De Minaraad van Zwevegem zal ook binnenkort een advies formuleren naar haar gemeentelijke beleidsmakers.

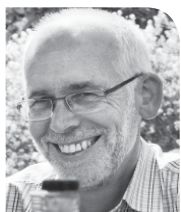
ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//WIL JE MEER TE WETEN KOMEN OVER HERBRUIKBARE LUIERS?

Kom dan zeker naar de gratis info-avond herbruikbare luiers met een gast spreker van de Milieuadvieswinkel en getuigenis van een luierouder. Je kunt er verschillende types van herbruikbare luiers bekijken en er zullen ook enkele verkopers aanwezig zijn zodat je meteen heel wat soorten herbruikbare luiers kunt zien en voelen en concrete info rond kostprijs te weten komt. Deze infoavond wordt georganiseerd door de milieudienst van de stad Harelbeke. Natuur.koepel maakt graag mee reclame voor dit soort milieuvriendelijke initiatieven.

Afspraak op 4 februari om 20u in CC Het Spoor, Eilandstraat, Harelbeke

MARTIN RAEPSAET

VISIE OP DUURZAAM VOEDSEL

KRINGLOOPLANDBOUW EN NIET-KERENDE BODEMBEWERKING:

NIET TERUG NAAR VROEGER, WEL GROENE INNOVATIE.

Kunstmest was ooit een “wondermiddel”, maar niemand kon toen vermoeden dat dit de start was van een vernietigende rooibouw.

Compost: de bron voor een evenwichtige bodem

Kunstmest hebben we te danken aan Dr. Justus von Liebig (universiteit van München) die in 1840 vooropstelde dat een plant voor zijn groei slechts 3 basismineralen nodig had: nitraat, fosfor en kalium. Tot op de dag van vandaag lees je nog steeds op de kunstmestzakken drie cijfers gevolgd door N, P en K wat staat voor deze drie elementen. Maar nog voor zijn dood herriep von Liebig zijn stelling omdat hij later vaststelde dat deze drie ‘groeistoffen’ niet volstaan, en dat planten veel meer stoffen zoals diverse sporenelementen en actieve bodembacteriën voor hun groei nodig hebben, samen met een goede bodemstructuur. Maar intussen was de booming business van de kunstmeststoffen gestart en werd niet meer geluisterd naar zijn alarmroep om terug te keren naar een natuurlijker vorm van landbouw.

Gewasziekten, vooral gebrekziekten die stevast gevolgd werden door insectenplagen en schimmelziekten braken steeds meer uit, als resultaat van de toepassing van kunst-

mest. Maar spoedig was hierop het antwoord gevonden door de snelle opkomst van bestrijdingsmiddelen en pesticiden. De laatste decennia werden daar nu ook de gentech ontwikkelingen aan toegevoegd.

Kunstmest brak definitief door in de eerste helft van vorige eeuw. Het was een echt wondermiddel waarmee initieel zelfs op arme zandgronden goede opbrengsten konden bekomen worden, en het bespaarde veel werk: een korrel uitstrooien gaat nu eenmaal vlotter dan composteren en mest versjouten.

Het harde boerenbestaan kreeg een nieuw perspectief, met hogere opbrengsten en minder lichamelijke inspanningen. Maar dat deze werkwijze echte rooibouw was bleek pas vele jaren later.

Intussen is de boerenstiel grondig gewijzigd. Alles is gericht op steeds meer productie, export, schaalvergroting, chemificatie en specialisatie (monoculturen, sterk gedaalde biodiversiteit), met dalende landbouwprijzen, ‘goedgemaakt’ door landbouwsubsidies. De boer is steeds meer aan handen en voeten gebonden door regulering en de ‘vrijheid’ van weleer is ver te zoeken. Waar begin vorige eeuw nog 45 % van de actieve Belgische bevolking

in de landbouw zijn brood verdiende is dit nu nauwelijks 3%, en de inkomens van de boeren zijn sinds 2008 zowat gehalveerd.

Ons huidig landbouwsysteem en onze voedselzekerheid worden sterk bedreigd door de komende schaarste en het prijskaartje van de kunstmeststoffen.

Stikstof (N) wordt al sinds 1910 gewonnen uit de lucht, door gebruik te maken van waterstofgas dat uit aardgas gewonnen wordt. Momenteel wordt ca. 4 % van de wereldjaarproductie van aardgas verbruikt om stikstof kunstmest te produceren. De verwachting dat de energiekosten enorm gaan stijgen maakt het plaatje duidelijk. Fosfor wordt verkregen uit de delfstof fosfaat-kalk. Maar nu is al duidelijk dat er een wereldomvattend fosfaattekort dreigt door het uitgeput raken van de nog slechts in enkele landen aanwezige voorraden van fosfaaterts.

Kringlooplandbouw: leren uit vroeger, en modern toepassen.

In het boek ‘Vierduizend jaar kringlooplandbouw’ van F.H. King, bewerkt door Siets Leef-

lang, kijken we even terug naar de werkwijze die in de Aziatische landen zoals China, Taiwan en Japan eeuwen gangbaar was en die een zeer productieve land- en tuinbouw ondersteunde. Hier werd gebruik gemaakt van alle beschikbare bronnen van organische reststoffen: plantaardige en dierlijke resten, mest en urine van dieren en mensen en rivierslib. Dagelijks werden vaten met kostbare menselijke mest als “nachtaarde” op een strikt hygiënische manier opgehaald uit de dorpen en steden. Niets mocht verloren gaan. De compost die uit dit alles werd bereid was de bron voor een evenwichtige bemesting van de bodem, met alle noodzakelijke voedingsstoffen en sporenelementen: een 100% natuurlijke recyclage. Het resultaat was een ongekend rijk bodemleven en een perfecte bodemstructuur, de garantie voor hoge opbrengsten en gezonde gewassen in zowel langdurig natte als droge periodes.

Een nieuwe piekprijs van de olie zal een nieuwe aanpak afdwingen.

Deze is te verwachten vanaf een mondiaal herstel van de economische crisis, en zal dramatische gevolgen hebben. Niet alleen door de hoog oplopende kosten voor kunstmestproductie en bijbehorende pesticiden, maar ook voor de olieafhankelijke gentech teelt, de fossiele brandstof voor landbouwmachines en de wereldwijde transporten van landbouwproducten en veevoeders. Daarbovenop zal de schaarste aan fosfaat een verdere kostenverhoging met zich meebrengen. De zelfstandige boer dreigt te verdwijnen, te beginnen in de armste landen.

Welk antwoord is er op deze grote uitdagingen?

We moeten stoppen met mineralenverkwisting via onze organische afvalstromen,

schaalverkleining toepassen door regionale landbouw en kleine boerderijen en een antwoord geven op de multinationalaal gedicteerde agroindustrie.

Kringlooplandbouw

Menselijke urine en faecaliën bevatten heel veel fosfaat. Dit gaat nu allemaal in de riolen, naar de zuivering gevolgd door slibverbranding of via het oppervlaktewater naar de oceanen. Er zijn nochtans geen milieuschadelijke fabriekprocessen nodig om dit te keren; enkele weken composteren en vergisten volstaat om gevaarlijke micro-organismen en parasieten te doden.

In Nederland is het pioniersbedrijf Orgaworld al in 2005 gestart met het verwerken tot compost van menselijke uitwerpselen, luiers en ander organisch- en gft-afval in de Biocellinstallatie, met recuperatie van methaangas. Zo ook gebeurt het momenteel opnieuw in China: op de Beijing Organic Farm nabij Beijing waar jaarlijks 4000 ton biogroenten geteeld worden wordt de compost hoofdzakelijk uit menselijke uitwerpselen bereid.

Een op de regio gerichte kleinschalige intensievere landbouw zal de betrokkenheid van de consumenten met de boeren sterk vergroten, en zal veel meer boeren, tuinders en

landbouwmedewerkers in de landbouw kunnen tewerkstellen. Door hun aantal kan de landbouw ook weer de nodige politieke invloed krijgen als tegengewicht tegen de industrie en het multinationalaal kapitaal.

Niet-kerende grondbewerking

zorgt voor een gezonde en levende bodem. Dit besef breekt stilaan door, en niet alleen in de biolandbouw. Door een lichtere grondbewerking (max. 12 cm diep) en het vermijden van intensief keren (zoals door diep ploegen), wordt een optimale bodemstructuur gevormd. De voordelen zijn enorm: sterke toename van het bodemleven, diepere doorworteling, betere waterinfiltratie in natte periodes en ook grotere capillaire opstijging belangrijk bij droogteperiodes. De bodem krijgt ook meer draagkracht en weerstaat veel beter aan erosie door water en wind. Inzet van groenbemesters of mulch versterken deze processen enorm, groenbemesters beschermen de toplaag tegen verslamping en de beworteling is gunstig voor de structuur.

De intensieve bodembewerking die we zien in de reguliere landbouw heeft vele nadelen. Door de toplaag die de meest biologisch actieve laag is te vermengen in de ondergrond en door de bewerking zelf sterft veel bodemleven af. Ook

Intensieve kleinschalige tuinbouw op Ferme du Bec – permacultuur – met compost en zonder kerende grondbewerking

© Danny Deceuckelier

gangenstelsels die zijn ontstaan door bodemleven of plantenwortels worden doorbroken. Door bodembewerking verteert organische stof sneller en komt deze terecht in lagen waar minder zuurstof en bodemleven is. Door intensieve en energieverwendende bodembewerking worden wel op mechanische wijze poriën gevormd, maar deze poriën zijn niet stevig: na grondbewerking is de bodem veel gevoeliger voor bodemverdichting.

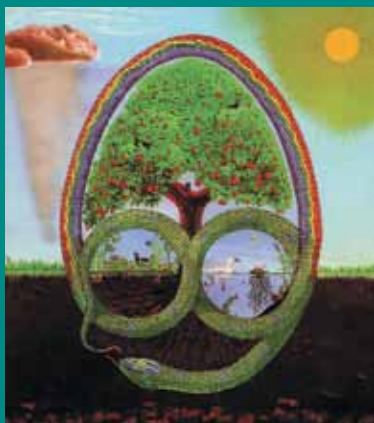
Conclusie: door zoals hier geschetst anders te gaan werken in de landbouw daalt het energieverbruik, stijgt de werkgelegenheid in de sector, verhoogt de productiviteit en de voedselkwaliteit, terwijl door natuurlijke recyclage en compostering de kunststof- en pesticidennoden dalen. Dit is echter slecht nieuws voor de economische machten en monopolies die de huidige landbouw met zijn noodzakelijke subsidies en de politieke agenda

dicteren, en die deze evolutie op zijn zachtst gezegd niet ondersteunen. Maar de te verwachten hoge energieprijzen kunnen een gedwongen keerpunt betekenen, en gelukkig zijn er alternatieven.

*Meer info: boek "Vierduizend jaar kringlooplandbouw door F.H. King" in een bewerking van Sietz Leeflang, isbn 978-90-5972-574-4
<http://www.nietkerendegrondbewerking.nl/nkg-algemeneinformatie.html?i2s1>*

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//PERMACULTUUR: EEN MANIER VAN LEVEN

Wat is permacultuur? Een manier van voedsel produceren? Een voedselbos aanleggen? De natuur z'n gang laten gaan? Zelfvoorziening? Of...? Meer en meer mensen zien in dat permacultuur gaat om een visie die ingrijpt op elk facet van het leven. De permacultuurbeweging kent ook een zekere verweving met de transitiebeweging.

Esmeralda Borgo nam een half jaar de tijd om zich in permacultuur te verdiepen. Ze bezocht verschillende projecten in Vlaanderen en Nederland, en sprak met meerdere mensen uit de beweging. "Eens je ermee bezig bent, laat het je niet meer los", is haar oordeel. Op 28 februari brengt ze haar verhaal. Ben jij iemand met interesse in nieuwe wegen voor de toekomst van onze maatschappij? Dan is deze avond vast iets voor jou.

Info over Esmeralda vind je op <http://leeuwigemoes.wordpress.com/>

Praktisch:

Afspraak op 28 februari 2014 om 19u30 bij Vormingplus, Wandelweg 11, 8500 Kortrijk
Inkom: 5 euro
Inschrijven bij eebaarkortrijk@velt.be of via het formulier op <http://transitiestadkortrijk.be/inschrijving-permacultuur>

Een samenwerking van Transitie stad Kortrijk, Vormingplus MZW, Werkgroep Eetbaar Kortrijk en VELT Kortrijk-Zwevegem/Menen-Wevegem.

Activiteitenkalender

Legende

NK Natuurkoepel zvw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd zvw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek zvw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPWZ Natuurpunt Waregem-Zulte
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep

Zaterdag 11 januari

//BEHEERWERKEN DE POEL - NPWM

WANNEER Hele dag
WAAR Waalvest, Menen
WAT Beheerwerken.
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zondag 12 januari

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00
WAAR Waterstraat, Ingelmunster
WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en soep voorzien voor de medewerkers.
INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Woensdag 15 januari

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

WANNEER 13:30 - 16:30
WAAR NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WAT We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog maar toch noodzakelijk bij determinatie. Paddenstoelen uit eigen tuin mogen eveneens meegebracht worden.
INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Vrijdag 17 januari

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

WANNEER Hele dag
WAAR Bramier, Lauwe
WAT Beheerwerken.
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//ALGEMENE VERGADERING - VVG

WANNEER 19:45 - 23:15
WAAR NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WAT Algemene vergadering vwg + bestuursverkiezing + voorstelling kalender 2014. Voorstelling Vogelwerkgroepreis Georgië

september 2014. Nieuwjaarsdrink aangeboden door de vwg
INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

Zaterdag 18 januari

//BEHEERWERKEN NP ZWEVEGEM - NPZ

WANNEER 08:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, Kraai-bosstraat, Moen
WAT Knotten en opkronen Oude spoorweg. We sluiten af met een nieuwjaarsreceptie voor het ganse beheerteam.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 19 januari

//ROOFVOGELWANDELING TE SINT-DENIJS - NPZ

WANNEER 14:00 - 17:00
WAAR Parking Mortagnebos, Marberstraat, Sint-Denijs
WAT Roofvogelwandeling: Op zoek naar Kiekendieven, Buizerd, Sperwer, Torenvalk, Smelleken en andere speciallekes.
INFO Yves De Bosscher (0478/23 12 33)

//DRUIVEN SNOEIEN EN VERZORGEN - VELTZ

WANNEER 9:30 - 11:30
WAAR bij Bernard Vanwijnsberghe, Oliebergstraat 44, Deerlijk
WAT Wintersnoei en verzorging heel het jaar, rassenkeuze, stekken en vermeerderen.
INFO Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

//MOSSENWANDELING - NPK

WANNEER 9:30 - 11:30
WAAR Kleiputten, Schaapsdreef, Kortrijk
WAT Mossenwandeling
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00
WAAR Waterstraat, Ingelmunster
WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en soep voorzien voor de medewerkers.
INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//WINTERSE VOGELKIJKTUUCHT ZEELAND - BROUWERSDAM - NPVDV

WANNEER 7:00 - 20:00
WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne
WAT We gaan een ganse dag vogels spotten en determineren in Zeeland. Vergeet uw eigen lunchpakket niet voor 's middags. Er is kostendelend vervoer.
INFO Gelieve deelname te bevestigen bij Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//NIEUWJAARSWANDELING MET NATUURPUNT AVELGEM - NPA

WANNEER 9:30 - 12:30
WAAR Natuurklas Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem
WAT Samen met jullie wandelen we een weer-of-geen-weer wandeling door ons betoverend mooie meersengebied. We ronden af bij onze brandende houtkachel en een glaasje om het nieuwe jaar in te luiden! Goede wandelschoenen of laarzen nodig.
INFO Bart Scherpereel (056/64 88 66) en Lieven Vandemeulebroucke (056/64 78 32)

Woensdag 22 januari

//FILM "SMAKELIJK ETEN" - VELTZ

WANNEER 20:00 - 22:00
WAAR Goed ten akker, Stedestraat 71, Zwevegem
WAT Staan we er soms bij stil waar ons voedsel vandaan komt? De zwarte kantjes van onze industriële voedselproductie.
INFO Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

Zondag 26 januari

//NIEUWJAARSRECEPTIE EN UITREIKING KLIMOPAWARD - NK

WANNEER Vanaf 9:30
WAAR Provinciehuis De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke
WAT & INFO Meer info op blz. 3 en op achterflap.

//ALGEMENE LEDENVERGADERING - NPKA

WANNEER 10:00 - 13:00
WAAR Café De Sportduif, Dorpsplein, Anzegem
WAT Algemene ledenvergadering. Alle leden zijn welkom en kunnen genieten van een natje en een (klein) droogje. Het is de ideale gelegenheid om meer te weten te komen over de werking van jullie lokale afdeling.
INFO Patriek Vaneeckhout (0498/17 68 25)

Vrijdag 31 januari

//CURSUS WEETJES EN VERHALEN OVER KRUIDIGE PLANTEN - PWG

WANNEER 19:30 - 22:30
WAAR Hof te Coucx, Marionetten 12, Kortrijk
WAT & INFO Meer info op blz. 33

Zaterdag 1 februari

//ALGEMENE LEDENVERGADERING - NPVDV

WANNEER 17:00 - 19:30
WAAR NEC Het Slot, Groene Long, Oudstrijderlaan 1, Kuurne
WAT Alle leden van de Vzw Natuurpunt De Vlasbek zijn uitgenodigd tot het bijwonen van de Algemene vergadering. Na het officiële gedeelte is er een gezellig samenzijn met koffie en gebak. Er is ook een fotovoorstelling voorzien van de voorbije activiteiten.
INFO Gelieve deelname te bevestigen bij Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//VOGELWEEKEND: VOGELS VOEREN EN BELOEREN - VVG EN NK

WANNEER Hele dag
WAAR Locatie nog te bepalen
WAT Activiteiten voor het grote publiek om tuinvogels te leren herkennen en tellen in kader van het Natuurpunt Vogels Voeren en Beloeren-weekend. Meer info volgt op website en flits.
INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

Zaterdag 1 februari en Zondag 2 februari

//MEEUWENTELLING DE GAVERS - VVG

WANNEER 16:00 - 18:30
WAAR Provinciaal Domein De Gavers, Harelbeke, middelste landtong
WAT We werken terug mee met de nationale telling van meeuwenlaapplaatsen. Voor wie gewoon wil genieten van het spektakel, meeuwen wil leren herkennen, supporteren of helpen tellen.
INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

Zondag 2 februari

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Waterstraat, Ingelmunster

WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en

soep voorzien voor de medewerkers.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//WANDELING WINTERVOGELS - NPWM

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Watervogels beloozen op den Berge-

lenput met gids Luc Segers.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//VOGELS VOEREN EN BELOEREN - NPA

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Natuurklas Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem

WAT We bekijken een diavoorstelling met beeld en geluid van onze meest voorkomende bos- en tuinvogels. Ondertussen verliezen we ook onze rijk gevulde voederplank niet uit het oog, want daar valt altijd wat te

beleven! Bij voldoende belangstelling: winterwandeling op zoek naar roofvogels. Educatieve uitleg wordt gegeven door vogelkenners. Ontbijtkoeken en koffie beschikbaar...

INFO Dirk Libbrecht (056/64 79 26)

Woensdag 5 februari

//PADDENSTOELENTOCHT IN HET KENNEDYBOS TE KORTRIJK - MYC

WANNEER 13:30 - 16:30

WAAR Ingang van het bos (parkeren in de Munkendoornstraat), Kortrijk

WAT Paddenstoelenwandeling met Christine Hanssens.

INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Zaterdag 8 februari

//BEHEERWERKEN DE POEL - NPWM

WANNEER Hele dag

WAAR Waalvest, Menen

WAT Beheerwerken.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zondag 9 februari

//GELEIDE WANDELING IN DE GROENE LONG TE KUURNE - NPDV

WANNEER 14:00 - 16:30

WAAR NEC Het Slot, Groene Long, Oudstrijderlaan 1, Kuurne

WAT Thema van de wandeling: winter in de Groene Long. Activiteit in samenwerking met Karmina.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Waterstraat, Ingelmunster

WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en soep voorzien voor de medewerkers.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Vrijdag 14 februari

//CURSUS WEETJES EN VERHALEN OVER BOMEN EN STRUIKEN - PWG

WANNEER 19:30 - 22:30

WAAR Hof te Coucx, Marionetten 12, Kortrijk

WAT & INFO Meer info op blz. X

Zaterdag 15 februari

//BEHEERWERKEN NP ZWEVEGEM - NPZ

WANNEER 08:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, Kraaibosstraat, Moen

WAT Hakhoutbeheer Oude Spoorweg; maaian rietzone Braebos.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 16 februari

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Waterstraat, Ingelmunster

WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en soep voorzien voor de medewerkers.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//DUURZAAMHEIDSWANDELING - NPK

WANNEER 14:30 - 16:00

WAAR 't Plein, Kortrijk

WAT We maken een actieve wandeling door de stad op zoek naar duurzame en minder duurzame zaken. Kennismaking met duurzaamheid in de dagelijkse werkelijkheid. Aansluitend om 17:00 Algemene Vergadering van NP Kortrijk met hapje en drankje.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

//ALGEMENE VERGADERING VAN NP KORTRIJK MET HAPJE EN DRANKJE - NPK

WANNEER Vanaf 17:00

WAAR Locatie ligt nog niet vast

WAT We kijken terug op het voorbije werkjaar en vertellen over onze plannen voor 2014. We maken ook tijd voor een gezellige babbel met onze leden. Hapje en drankje zijn voorzien.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

VERVAEKE FIBRE NV
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68

B-8520 Kuurne

Tel. 056 71 20 55

E-mail: flax@pandora.be

1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

DE NIEUWE SLC FAMILIE

BETAALBARE PERFECTIE

8x42 - 10x42 - 8x56 - 10x56 - 15x56

Er is reeds een SLC beschikbaar vanaf 1445 euro

SWAROVSKI
OPTIK

Reeds jarenlang dé specialist in Vlaanderen voor optische instrumenten, verrekijkers, sterrenkijkers, telescopen en microscopen

Uitstekend advies, kwalitatieve producten aan concurrentiële prijzen en een prima dienst na verkoop

Nederstraat 20, 9700 Oudenaarde
tel 055/311801
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

//PROVINCIALE EIKELMUISVERGADERING & OPSTART ELIOMYS - ZWG

WANNEER Vanaf 13:30

WAAR Streekhuis Zuid-West-Vlaanderen,
Doorniksesteenweg 218, Kortrijk

WAT & INFO Meer info op blz. X

Woensdag 19 februari

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOLEN - MYC

WANNEER 13:30 - 16:30

WAAR NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29,
Kortrijk

WAT We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog, maar noodzakelijk is voor juiste determinatie.

INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Vrijdag 21 februari

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

WANNEER Hele dag

WAAR Bramier, Lauwe

WAT Beheerwerken.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 22 februari

//BEHEERWERKEN NP ZWEVEGEM - NPZ

WANNEER 08:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, Kraai-
bosstraat, Moen

WAT Beheerwerken: Rooien wilgenopslag
Braebos.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 23 februari

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Waterstraat, Ingelmunster

WAT Werkdag mandelhoek. Broodjes en soep
voorzien voor de medewerkers.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of
voorzitter@debuizerd.be)

//WINTERSE WANDELING - PWG

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Avelgemse Meersen, Coupure Deweer,
Meerstraat 41, Avelgem

WAT Tijdens deze winterse wandeling krijgen
we het vervolgverhaal over bomen en
struiken en hun relatie met vogels, insecten,
zoogdieren en ... de mens. Met gids
Dirk Dubois.

INFO Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.
missiaen@pandora.be)

//BOMEN EN STRUIKEN IN WINTERKLEED - NPA

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Natuurklas Coupure Marcel Deweer,
Meersstraat 45, Avelgem

WAT Kale bomen? Nog erger: kale struiken?
Tijdens de winter? Hoe kom je in
godsdnaam op hun naam? Welke ken-
merken hou je in het oog? Apotheker en
plantenspecialist Dirk Dubois vertelt er
je alles over op deze hoogst educatieve
wandeling. Goede wandelschoenen of
laarzen nodig.

INFO Frans De Leersnijder (056/64 54 47)

//DAGEXCURSIE HARCHIES EN HONNELLES - VVG

WANNEER 7:00 - 20:00

WAAR Parking Kasteelpark 't Hoge, Doornikse-
steenweg, Kortrijk

WAT We gaan een ganse dag op excursie
richting Wallonië. In de voormiddag
bezoeken we Harchies met nog vele
overwinterende watervogels. Met wat
geluk zien we oa Grote zaagbekken en
Kleine zwanen. In de namiddag gidst
Dirk L. ons rond in de uitgestrekte
akkerbouwstreek van Honnelles. Met
overwinterende Goudplevieren, Grauwe
gorsen, roofvogels,...

INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of
wintein.christoph@skynet.be)

Vrijdag 28 februari

//INFOAVOND AMFIBIEËN- EN PADDENTREK - NPDB

WAAR Plantzijnzaal, bibliotheek Izegem

WAT Algemene vergadering van NP De
Buizerd en infoavond door Robert
Jooris. Info volgt.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of
voorzitter@debuizerd.be)

//PERMACULTUUR-VOORDRACHT - E. BORG - VELTK, VELTZ, VELTW

WANNEER 19:30 - 22:00

WAAR Vormingplus, Wandelweg 11, Kortrijk

WAT & Info Meer info op blz. 54

Zaterdag 1 maart

//WEST-VLAAMSE NATUURSTUDIEDAG - NK

WANNEER 9:00 - 16:30

WAAR KU Leuven, KULAK, Etienne Sabbel-
aan 53, Kortrijk

WAT & Info Meer info op blz. 19

//LEDENFEEST NATUURPUNT ZWEVEGEM - NPZ

WANNEER 18:30 - 22:00

WAAR Zaal Kappaert, Stedestraat, Zwevegem

WAT Onze jaarlijks ledenfeest vieren we
ditmaal op een andere locatie. Wees
erbij!

INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.
loosveldt@gmail.com)

Zondag 2 maart

//OP ZOEK NAAR MOSSEN EN KORSTMOSSEN - NPWM

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Mossenwandeling met Jozef Yserbeyt.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-
bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//WINTERDAGTOCHT - NPKA

WANNEER 9:45 - 17:00

WAAR Parking van het Zwin, ter hoogte van
het bezoekerscentrum

WAT Boeiende winterdagtocht aan zee, afstand
18 km. Voor de middag: dijken en
polders, na de middag: duinen, bosjes,
begrazingsgebied en strand... Graag zelf
picknick voorzien en aangepast schoeisel.

INFO Vooraf contact opnemen met Erik
Cooman (069 66 15 60)

Woensdag 5 maart

//ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HET DOMEIN WALLEMOTTE TE IZEGEM - MYC

- WANNEER 13:30 - 16:30
WAAR Parking van het domein, Kokelarestraat, Izegem
WAT Paddenstoelenwandeling met Jimmy Desmet.
INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Zaterdag 8 maart

//BEHEERWERKEN NP ZWEVEGEM - NPZ

- WANNEER 08:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, Kraai-bosstraat, Moen
WAT Rooien wilgenopslag Braebos.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

//BEHEERWERKEN DE POEL - NPWM

- WANNEER Hele dag
WAAR Waalvest, Menen
WAT Beheerwerken.
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zondag 9 maart

//SNOEILES JONGE BOOMPJES EN STRUIKEN - VELTH

- WANNEER Om 9:30
WAAR bij Willy Verstraete, Beversestraat 86, Harelbeke
WAT Snoeien in de praktijk.
INFO Robert Schouttens (056/71 86 12 of robert.schouttens@telenet.be)

Zondag 16 maart

//STREEKWANDELING IN TIEGEM EN BAS- SEGEMBOS - NPVD

- WANNEER 13:45 - 18:00
WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne
WAT We gaan wandelen in en rond Tiegem en in het Bassegembos.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//KLIMAATWANDELING - NPK

- WANNEER 9:30 - 11:00
WAAR BC Hof te Coux, Cannaertstraat, Kortrijk
WAT Verandert het klimaat ook bij ons? Hoe kunnen we dat zien? Welke gevolgen zijn er voor onze streek? De natuur vertelt je over de klimaatverandering.
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Woensdag 19 maart

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

- WANNEER 13:30 - 16:30
WAAR NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WAT We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog, maar noodzakelijk is voor juiste determinatie.
INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Donderdag 20 maart

//STATUTAIRE LEDENVERGADERING - NK

- WANNEER Vanaf 20:00
WAAR Locatie volgt.
WAT Statutaire ledenvergadering van Natuur-koepel
INFO Hans Vermeersch (056/36 28 04 of hans@natuurkoepel.be)

Vrijdag 21 maart

//AVOND NATUURFOTOGRAFIE - NPVD

- WANNEER 19:30 - 22:00
WAAR Hoeve Vandewalle, Sportpark, Kuurne
WAT Activiteit met fotografen Johan Staelens, Roger Lecoutre, Pol Tanghe en Jeffrey Van Daele in samenwerking met fotoclub Retina uit Kuurne.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

- WANNEER Hele dag
WAAR Bramier, Lauwe
WAT Beheerwerken.
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 22 maart

//BOOMPLANTACTIE PRESHOEKBOS - NPK EN NK

- WANNEER 10:00 - 16:00
WAAR Preshoekbos - kant Marke, ingang via Markebeekpad
INFO Meer info op blz. 44

//PLANTDAG EIKELMUISPROJECT AAN MOEN- STATIE - NPZ

- WANNEER 08:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, Kraai-bosstraat, Moen
WAT Plantdag Eikelmuisproject aan Moen-Statie.
INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

Zondag 23 maart

//LANDSCHAPSWANDELING WEST-VLAAMS SCHELDEMEERSEN - NPA

- WANNEER 14:00 - 17:00
WAAR Natuurklas Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem
WAT De geschiedenis van het landschap in de West-Vlaamse Scheldemeersen vanaf diep in de ijssteden tot op heden. En waar zit de link met onze natuur? Het wordt je duidelijk tijdens een pittige meersenwandeling. Deze wandeling is in samenwerking met Milieufront Omer Watterz (Vlaamse Ardennen). Goede wandelschoenen of laarzen nodig.
INFO Gids Dirk Libbrecht (056/64 79 26) en Liesbeth Van den Bossche (MOW - 055/30 96 66)

Lidverenigingen & werkgroepen

//NATUURVERENIGINGEN

- JNM AFDELING KORTRIJK**
Matthias Strubbe, Goethalslaan 13, 8501 Heule, Tel: 056/37 24 47
matthiasstrubbe@hotmail.com
Rek: 001-0959176-19
- NATUURPUNT DE BUIZERD VZW**
Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, 8770 Ingelmunster, Tel: 051/31 21 62
hendrik.debeuf@telenet.be
Rek: 751-2037233-79
- NATUURPUNT DE VLASBEK VZW**
Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, 8520 Kuurne, Tel: 056/71 34 07
Jan.Vanaverbeke@UGent.be
Rek: 979-9404896-72
- NATUURPUNT GEWELVELD**
Mark Kina, Sint-Maartensplein 7, 8940 Wervik, Tel: 0473/51 46 39
- NATUURPUNT GAVERSTREKE**
Vantomme Jozef, Kouterstraat 50, 8530 Harelbeke, 0495 541 603
Rek: 001-3554678-92
- NATUURPUNT KORTRIJK**
Trees De Prest, Maandagveld 5, 8500 Kortrijk, Tel: 056/20 05 10
cats@telenet.be
Rek: 385-0522418-39

- NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM**
Adelheid Seynnaeve, Oelenbosstraat 170, 8540 Deerlijk, Tel: 056/77 25 70
adelheid.seynnaeve@skynet.be
Rek: 462-1105061-35
- NATUURPUNT WAREGEM-ZULTE**
Peter Depodt, Aststraat 35, 8790 Waregem, Tel: 056/61 04 55
depodt@scarlet.be
Rek: BE04 5230 8062 2031
- NATUURPUNT AVELGEM**
Dirk Libbrecht, Achterdriessstraat 25, 8580 Avelgem, Tel: 056/64 79 26
dirk.libbrecht@scarlet.be
Rek: BE31 7775 9651 8855
- NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN**
Jozef Bousse, Generaal Lemanstraat 68, 8930 Menen, Tel: 056/51 43 69
jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be
Rek: BE27 7380 3844 6273
- NATUURPUNT ZWEVEGEM**
Eddy Loosveldt, Lindelos 2, 8551 Heestert, Tel: 056/64 50 07
eddyloosveldt@gmail.com
Rek: 468-7202071-81
- VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM**
Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 86 12
robert.schouttens@telenet.be

- VELT WEVELGEM-MENEN**
Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, 8930 Rekkem, 056/41 23 55
wsamaey@edpnet.be
- VELT ZWEVEGEM-KORTRIJK**
Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89, 8550 Zwevegem, Tel: 056/75 77 56
martin.raepsaet@skynet.be
- //THEMATISCHE
WERKGROEPEN**
- AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'**
Mario Manhaeve, Wijdhagestraat 125, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
mario.manhaeve@skynet.be
Rek: 733-0563762-28
- WERKGROEP GEOLOGIE EN
LANDSCHAP**
Erwin Decoene, G. Gezellestraat 15, 8560 Wevelgem, Tel: 056/41 68 22
erwin.d@telenet.be
- INSECTENWERKGROEP**
Roeland Libeer, Kleine Bissegemstraat 6, 8560 Wevelgem, Tel: 056/42 69 60
roelandlibeer@pandora.be
Rek: 778-5966094-67

- PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'**
Christine Hanssens, Jan Breydellaan 94, 8500 Kortrijk, Tel: 056/21 23 13
christine.hanssens@gmail.com
Rek: 738-0106620-39
- PLANTENWERKGROEP**
Piet Missaen, Wielewaallaan 23, 8500 Kortrijk, Tel: 056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be
Rek: 979-0793485-30
- VOGELWERKGROEP**
Luc Vandeghinste, Wolvenstraat 4, 8500 Kortrijk, Tel: 0498/90 92 90
Rek: 738-0031133-18
- ZOOGDIERENWERKGROEP ZWVL**
Mario Manhaeve, Wijdhagestraat 125, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
mario.manhaeve@skynet.be
Rek: 738-0027269-34
- WERKGROEP TRAGE WEGEN**
Frans Dejonghe, Rozendreef 17, 8550 Zwevegem, Tel: 056/75 63 78
fransdj.zwevegem@gmail.com

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen
YZW

//GELEIDE FIETSTOCHT LANGS DE SCHELDE - NPDV

WANNEER 10:00 - 19:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT Geleide fietstocht langs de Schelde met aandacht voor het Sigmaphan. We nemen de trein naar Dendermonde en huren een fiets aan het station. Gelieve in uw eigen lunchpakket te voorzien voor 's middags.

INFO Gelieve deelname te bevestigen bij Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

Zondag 30 maart

//5E GEOLOGISCHE BUSUITSTAP - GEO

WANNEER 8:00 - 18:00

WAAR Parking Kasteelpark 't Hoge, Doorniksesteenweg, Kortrijk

WAT & Info Meer info op blz. 39

Dinsdag 1 april

//BEWAREN VAN GROENTEN MET JOHAN DEBLAERE - VELTZ

WANNEER 20:00 - 22:00

WAAR Bio-boerderij Ganzenhof, Bosstraat 2, Avelgem

WAT Vooruitziend als we zijn willen we nu al vóór de oogst duidelijk weten wat we met onze groenten kunnen aanvangen, op welke manier wij deze kunnen verwerken.

INFO mike.vandenbroucke@telenet.be

Woensdag 2 april

//SPEUREN NAAR PADDENSTOLEN IN OOIGEMBOS TE OOIGEM - MYC

WANNEER 13:30 - 16:30

WAAR Ingang aan het domein, Eerste Linie Regimentstraat, Ooigem (Wielsbeke)

WAT Paddenstoelenwandeling met Luc Pinoy.

INFO Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Donderdag 3 april

//ZELF OESTERZWAMMEN TELEN - VELTH

WANNEER Om 19:30

WAAR cc Het Spoor, Eilandstraat 6, Harelbeke

WAT Voordracht over oesterzwammen telen, ena kans om te bestellen.

INFO Robert Schouttetens (056/71 86 12 of robert.schouttetens@telenet.be)

Zaterdag 5 april

//WAAR IS DE KIKKERPRINS? - NPK

WANNEER 14:30 - 16:00

WAAR BC Hof te Coux, Cannaertstraat, Kortrijk

WAT Kindergerichte activiteit rond amfibieën tijdens het voorplantingsseizoen.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandkortrijk@telenet.be)

Zaterdag 5 april en Zondag 6 april

//WEEKEND HOGE VENEN - VVG

WANNEER 7:00 - 19:00

WAAR Parking Kasteelpark 't Hoge, Kortrijk

WAT Na enkele jaren gaan we nog eens op weekend naar de Hoge Venen. Bij het prille begin van de lente zitten er nog genoeg wintergasten, komen de eerste zomersoorten reeds toe en kunnen we misschien genieten van prachtige voorjaarsrek. 's Avonds kan iedereen zijn hersenen breken op de allom geroemde Hoge Venen-mysteriekwis. Inschrijven verplicht.

INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

Zondag 6 april

//WANDELING LANDSCHAP LEZEN - NPWM

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Landschapswandeling met Erwin Decoene.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 12 april

//BEHEERWERKEN DE POEL - NPWM

WANNEER Hele dag

WAAR Waalvest, Menen

WAT Beheerwerken.

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zondag 13 april

//LANDSCHAPSWANDELING HALLERBOS - NPZ

WANNEER 09:00 - 19:00

WAAR Moen-Heestert statie, stationstraat, Moen

WAT Wandelen in het Hallerbos met als gids Johan Moerman.

INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

//GELEIDE WANDELING IN HET PATRIJZENBOS - NPDV

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR Ingang Patrijzenbos, Kuurnsestraat, Lendeled

WAT Geleide wandeling in het Patrijzenbos ism de Milieuraad Lendeled.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

colofon

KLIMOP:

Kwartal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
24ste jaargang nr 1, januari-maart 2014

NATUUR.KOEPEL VZW:

is een samenwerkingsverband tussen natuurverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen.

e-mail info@natuurkoepel.be

website www.natuurkoepel.be

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

BTW 0451156502

SECRETARIAAT:

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk

contact Hans Vermeersch

Beleids- en verenigingsmedewerker

e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van

9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL:

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

tel 056/40 19 79

e-mail kristina@natuurkoepel.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500

Kortrijk, gsm 0499/19 89 49

emmanuel@natuurkoepel.be

LEDENADMINISTRATIE:

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,

8500 Kortrijk, tel 056/21 23 13

leden@natuurkoepel.be

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE:

Hans Vermeersch

OPPLAGE:

4200 exemplaren

DRUK:

Drukta, Kozakstraat 5,

8560 Wevelgem, Tel: 056/41 20 26

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet, Goethalslaan 16

8501 Heule, 0499/19 89 49

Mira Feryn, mferyn@gmail.com

FOTO'S:

Ignas Robbe, Kristina Naeyaert, Raymond Rutting,

Emmanuel Desmet, Erwin Decoene, Mario

Desbovere, Francis Pattyn, Gunther Van Schelver-

gem, Liesbeth Vanderschaeve, Kurt Meerschaut,

Peter Depodt, Bioweb, C.Hanssens, Mario Lemaire,

Rik Clique, Frédéric Calmant, Dirk Libbrecht, Johan

staels, Katrien Vandenberghe, Ann D'Heedene,

Pierre Deryckere, Velopa, Wouter Raepsaet, Imog,

Bill Mollison, Donkeycart, Luc Clarysse, Mobil,

Danny Deceuckelier

REDACTIE:

klimop@natuurkoepel.be

Claudine Decoene, Virginie De Coene, Frans De Jonghe, Els Deprez, Emmanuel Desmet, Matthias Depoorter, Yann Feryn, Dirk Libbrecht, Tom Linster, Kristina Naeyaert, Maarten Tavernier, Carlos Van De Ginste, Hans Vermeersch, Mira Feryn

DEADLINE:

Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 maart 2014. Het volgende nummer verschijnt begin april 2014.

ARTIKEL:

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikels in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding. Artikels, foto's, tekeningen en ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres. Teksten liefst aanleveren op elektronische wijze. Foto's, tekeningen en grafieken zet je niet tussen de tekst maar lever je er als apart bestand bij. Ingecande foto's hebben bij voorkeur een resolutie van 300 dpi.

LID WORDEN:

Lid worden van Natuurkoepel vzw en Klimop ontvangen, kan door zich aan te sluiten bij één onze lidverenigingen. Bij Natuurpunt krijg je automatisch Klimop, andere verenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT:

Is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Als lid van een afdeling van Natuurpunt die aangesloten is bij Natuurkoepel vzw, krijg je Klimop vier keer per jaar gratis in je bus.

Lid worden van Natuurpunt vzw kost 24€ per jaar, te starten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321. Of je kunt je de rompslomp besparen én meteen ook de administratieve kosten voor Natuurpunt beperken door een domiciliëringsoverdracht in te vullen via www.natuurpunt.be > lid worden.

DRUKPROCES:

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

- Zondag 26 januari -

Nieuwjaarsreceptie en uitreiking van de Klimop.award:

wees welkom!

*Natuur.koepel vzw nodigt graag
alle leden van Natuurpunt en Velt uit
op haar jaarlijkse nieuwjaarsreceptie met
uitreiking van de prestigieuze 'Klimop.award'*

09.30u Natuurwandeling
*Onder leiding van Natuurpunt Gaver-
streke gaan we op ontdekkingsstocht langs
de mooiste plekjes van provinciedomein De
Gavers.*

11.00u Nieuwjaarsdrink
*We blikken terug op een succesvol werking-
sjaar 2013 en klinken op het
nieuwe jaar! Tijdens de Nieuwjaarsdrink
worden we verwend met een vegetarisch
hapjesbuffet van Velt Zwevegem-Kortrijk.*

Programma

11.30u Uitreiking Klimop.award
*Jaarlijkse uitreiking van de Klimop.award
aan een bedrijf of organisatie die
natuur en milieu hoog in het vaandel
draagt. Wie wordt het deze keer?*

Praktisch: afspraak in het Provinciehuis van
De Gavers - parking zuid - Koutermolen -
Eikenstraat 131 Harelbeke.